

דו"ח תקופתי לשנת 2022

חלקי הדו"ח

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

חלק ב - דו"ח הוועד המנהל, הצהרות המנהלים

חלק ג - דוחות כספיים, הצהרת אקטואר

חלק ד - פרטים נוספים על התאגיד

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

תוכן העניינים

חלק ראשון . פעילות האגודה ותיאור התפתחות עסקיה 5....

1. כללי 4.....
2. מבנה האחזקות של האגודה 5.....
3. שינויים בתקופת הדו"ח 6.....
4. תחומי פעילות 7.....
5. חלוקת רווחים 7.....

חלק שני . תיאור עסקי האגודה לפי תחומי פעילות 9.....

6. תחום ביטוח כללי - ענף רכב חובה 8.....
7. תחום ביטוח כללי - ענף רכב רכוש וטרקטורים 14.....
8. ביטוח כללי - ענפי רכוש אחרים 20.....
9. תחום ביטוח כללי - ענף ביטוח חבויות 24.....
10. תחום ביטוח חיים - ריסק 26.....

חלק שלישי . מידע נוסף ברמת כלל האגודה 38.....

11. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה 27.....
12. השקעות 33.....
13. ביטוח משנה 34.....
14. הון אנושי 38.....
15. שיווק והפצה 44.....
16. ספקים ונותני שירותים 45.....
17. רכוש קבוע 46.....
18. עונתיות 47.....
19. נכסים לא מוחשיים 48.....
20. גורמי סיכון 48.....
21. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה 50.....

חלק רביעי . חיבטי ממשל תאגיד 62.....

22. דירקטורים חיצוניים 51.....
23. גילוי בדבר המבקר הפנימי בתאגיד 51.....
24. גילוי בדבר רואה-חשבון מבקר 52.....
25. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי ("SOX 404") 52.....
26. בקרה פנימית על דיווח כספי 52.....

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ הינה מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. דו"ח זה נערך בהתאם לחוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, ובפרט להוראות החוזר המאוחד.

פרק זה בדו"ח התקופתי, העוסק בתיאור האגודה, התפתחותה ועסקיה, כולל גם מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על האינפורמציה הקיימת באגודה במועד הדו"ח וכולל את הערכות האגודה או כוונותיה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "האגודה מעריכה", "בכוונת האגודה", "האגודה סבורה", "צפויה" וכיו"ב, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

פרק זה כולל גם תיאור כללי ותמציתי של מוצרי ביטוח שונים. התנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בכל פוליסה ו/או חוזה ביטוח, לפי העניין.

הגדרות

למען הנוחות, בדו"ח תקופתי זה תהיה למונחים המפורטים להלן המשמעות הרשומה לצדם:

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ;	"האגודה" -
ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (לשעבר, מישקי הקיבוצים סוכנות לביטוח בע"מ);	"סוכנות ביטוח חקלאי" -
עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ חברה מנהלת;	"עתודות" -
הדוחות הכספיים של האגודה ליום 31 בדצמבר 2022;	"דוחות כספיים" -
חלק הביטוח שהמבטח משאיר אצלו ושאינו מגובה בביטוח משנה;	"שייר" -
הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ברשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, לרבות בתפקידו כמפקח על הביטוח;	"הממונה" -
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;	"חוק הפיקוח" -

חלק ראשון - פעילות האגודה ותיאור התפתחות עסקיה

1. כללי
- 1.1. ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן: "ביטוח חקלאי" או "האגודה") היא אגודה שיתופית אשר נרשמה בישראל ב- 14 באפריל 1937 בשם "קופה לביטוח חקלאי הדדי אגודה שיתופית בע"מ". בשנת 1993 שינתה האגודה את שמה לשמה הנוכחי.
- 1.2. חברי האגודה הינם אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "אגודת האחזקות"), המחזיקה בכל יחידות ההשתתפות באגודה, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "האגודה האחות"), בנאמנות עבור אגודת האחזקות. החברים באגודת האחזקות הינם כ- 285 קיבוצים, מושבים שיתופיים ותאגידים אחרים ממגזר ההתיישבות. לפירוט נוסף בדבר האחזקות באגודה ראה [סעיף 2](#) להלן.
- 1.3. מטרת ההתאגדות של האגודה, כפי שבאה לידי ביטוי בתקנון האגודה היא, בין השאר, לעסוק בעסקי הביטוח של חבריה ושל אחרים, וכן בתחומים הקשורים בעסקי ביטוח בדרך של שיתוף ושל עזרה הדדית, וכן בכיסויים ביטוחיים המותאמים באופן ייחודי לאופי הפעילות של חבריה.
- 1.4. לאגודה משרדים ראשיים הפועלים ברחוב החשמונאים 95-91 בתל-אביב.
- 1.5. האגודה התקשרה בהסכם שכירות עם אגודה אחות, לשכירת חלק מבניין ברחוב מיטב 11 תל אביב. האגודה אמורה לעבור למשרדים אילו במהלך חודש מאי, 2023 וזאת לאחר שתעשה התאמה במושכר לצרכיה.
- 1.6. מוסדות האגודה
- א. האסיפה הכללית - האסיפה הכללית הינה הרשות העליונה באגודה והיא מורכבת מנציגים של חברי האגודה. האסיפה הכללית מתכנסת מעת לעת, ולכל הפחות אחת לשנה, ועל סדר יומה נכללים, בין היתר, דיונים בנושא הדוחות הכספיים ואישורם.
- ב. הוועד המנהל - הוועד המנהל נבחר על-ידי האסיפה הכללית, והוא מורכב מנציגי חברי האגודה ונציגים חיצוניים. לוועד המנהל סמכות שיורית - כל סמכויות האגודה שלא נמסרו לרשות אחרת של האגודה, ובכלל זה קביעה ואישור מסגרות ביטוח המשנה, גיבוש תקציב האגודה, קביעת מדיניות תגמול וכיו"ב.
- ג. הנהלה פעילה - ההנהלה הפעילה של האגודה עוסקת בתפעול מקצועי ושוטף של האגודה על-פי הנחיות מנכ"ל האגודה.
- 1.7. הון האגודה - הון האגודה מורכב מ-1,392,473 יחידות השתתפות. יחידת ההשתתפות מבטאת חלק מסוים ומוגדר מהון האגודה השווה ליחס שבין יחידת ההשתתפות אחת לבין כלל יחידות ההשתתפות שהקצתה האגודה. כל חבר חייב להיות בעלים של לפחות יחידת ההשתתפות אחת כתנאי לחברותו באגודה. החזקות החברים בהון האגודה הן דיפרנציאליות. אין לאגודה מגבלת הון רשום.

2. מבנה האחזקות של האגודה

2.1. תרשים מבנה האחזקות של האגודה ליום 31.12.2022 :

2.2. עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ (להלן: "עידן חדש") הנה סוכנות לביטוח בבעלות מלאה (100%) של האגודה. הסוכנות פועלת בתחום הביטוח הימי בלבד.

במהלך שנת 2019 רכשה האגודה 50% ממניות משקי ביטוח סוכנות לביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ (לשעבר עידן חדש), כנגד סכום של כ-3.3 מליון ש"ח מאת בעלת המניות האחרת בעידן חדש והגיעה לאחזקה של 100%. עסקה זו הושלמה.

שמה של הסוכנות השתנה למשקי ביטוח מקבוצת חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ בשנת 2020.

2.3. עתודות (כהגדרתה לעיל) מוחזקת על ידי האגודה בשיעור של 50%, כאשר 50% האחזקה האחרים בידי כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח"). על-פי הנחיות הממונה עתודות היא קרן מאוזנת ואשר מ-1 באפריל 1995 אינה רשאית לקבל חברים חדשים.

2.4. סוכנות ביטוח חקלאי (כהגדרתה לעיל), הינה חברה בת בבעלות מלאה (100%) של האגודה. סוכנות ביטוח חקלאי משווקת פוליסות בתחום הביטוח הכללי, בנוסף משווקת הסוכנות דרך חברה בת שלה משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ פוליסות בענפים בהם לא פועלת האגודה: פנסיה, בריאות, סיעוד, נסיעות לחו"ל ועוד. סוכנות ביטוח חקלאי מחזיקה ב-80% מהון המניות של כנעני סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "סוכנות כנעני"). סוכנות כנעני מורשית לפעול בכל ענפי הביטוח בהם פועלת סוכנות ביטוח חקלאי והיא מהווה את הזרוע השיווקית של סוכנות ביטוח חקלאי באזור הצפון.

ביום 29 באפריל 2018 חתמו סוכנות ביטוח חקלאי, מרדכי כנעני ודני הרשור (להלן: "בעלי המניות"), וסוכנות כנעני על תוספת מס' 2 להסכם ביניהם (מיום 3.11.2011) לפיה, בין היתר, סוכנות ביטוח חקלאי תרכוש 15% נוספים מהונה המונפק של סוכנות כנעני כנגד סכום של כ-700 אלפי ש"ח, באופן בו לאחר השלמת הרכישה תחזיק סוכנות ביטוח חקלאי 80% מהונה המונפק של סוכנות כנעני. כמו כן, ניתנה לסוכנות ביטוח חקלאי אופציה לרכישת יתר מניותיהם של בעלי המניות בסוכנות כנעני (היינו

20% מהונה המונפק של סוכנות כנעני), וזאת עד ליום 31.12.2025. עסקה זו הושלמה במהלך החציון הראשון של שנת 2019.

בחודש פברואר 2020 נחתם הסכם בין סוכנות ביטוח חקלאי, אשר החזיקה ב-50% ממניות משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ (להלן: "משקי טנא"), לבין משקי טנא, לרכישת יתרת ה-50% ממניות משקי טנא, כנגד סכום של כ-8 מליון ש"ח, מבעל המניות האחר וזאת בעקבות מימוש אופציית מכר שהוקנתה לה בעבר. כל התנאים המתלים לביצוע הרכישה התקיימו, העסקה הושלמה, ומאותו מועד מחזיקה ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח במלוא מניות משקי טנא.

3. שינויים בתקופת הדו"ח

3.1. לעניין חלוקת דיבידנד - ראה [סעיף 5](#) להלן.

3.2. ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של ביטוח חקלאי בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה בתמורה לסך של 1.9 מיליון ש"ח, כפוף להתאמות בגין שימור התיק. עם השלמת העסקה רשמה האגודה הפסד בסך של 0.7 מיליון ש"ח. ממועד ההתקשרות הפסיקה האגודה למכור חוזים חדשים בתחום עסקי ביטוח החיים.

לאחר קיום התנאים המתלים שנקבעו לעסקה, התקיימה השלמת העסקה במהלך חודש יוני 2020.

3.3. בתחילת שנת 2021 התקשרה סוכנות ביטוח חקלאי בהסכם מול צד שלישי להקמת סוכנות ביטוח אשר תפעל באזור הדרום. החל מיום 1 ביולי 2021 משקי פלמחים סוכנות לביטוח (2021) בע"מ החלה את פעילותה לאחר קבלת כל האישורים המתאימים מאת רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

4.

תחומי פעילות

האגודה עוסקת בעיקר בתחום הביטוח הכללי, הכולל את ענפי ביטוח הרכב (רכב חובה ורכב רכוש), ענפי ביטוח חבויות, ענפי ביטוח רכוש אחר וביטוח ימי. במהלך חודש מרץ 2023 התחילה האגודה לפעול בענף ביטוח נסיעות לחו"ל (ענף חדש באגודה) ונערכה בהתאם לתחילת פעילות במועד הנ"ל.

חלקה היחסי של האגודה בשוק הביטוח הכללי, במונחי דמי- ביטוח נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הוא כ- 2.5%. כמו כן האגודה מחזיקה יחד עם כלל ביטוח, בחלקים שווים, בעתודות.

5.

חלוקת רווחים

בהתאם לתקנון האגודה- בכפוף לכל דין ולקיום תזרים מזומנים מתאים הלוקח בחשבון גם את דרישות ההון של האגודה, מדיניות האגודה תהיה לחלק אחת לשנה, לאחר אישור דוחותיה הכספיים, לפחות 25% מהרווח הניתן לחלוקה, כדיבידנד לבעלי יחידות ההשתתפות.

על יכולתה של האגודה לחלק דיבידנד מוטלות מגבלות מכוח דינים ספציפיים ו/או הנחיות רגולטוריות החלות על פעילותה ו/או מכוח היתרי השליטה שניתנו לבעלי השליטה באגודה. לפרטים ראה באור 14 לדוחות הכספיים.

חלק שני - תיאור עסקי האגודה לפי תחומי פעילות

6. תחום ביטוח כללי - ענף רכב חובה

6.1 כללי

במסגרת ענף זה מוענק כיסוי ביטוחי לבעל הרכב ולנוהג ברכב מפני כל חבות שהם עשויים לחוב בה לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "**חוק הפלת"ד**") ומפני כל חבות אחרת בשל נזק גוף שנגרם לאדם על ידי או עקב השימוש ברכב מנועי, וכן ניתן כיסוי לבעל הרכב ולנוהג בו בהיתר ממנו, מפני נזק גוף שנגרם להם בתאונת דרכים. חוק הפלת"ד מגדיר, בין היתר, את הכללים למתן פיצוי בגין נזקים כאמור.

הביטוח הינו ביטוח חובה על פי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן: "**פקודת רכב מנועי**"), האוסרת על אדם להשתמש או לגרום שאדם אחר ישתמש ברכב מנועי, אלא אם קיימת פוליסה בת-תוקף לפי דרישות הפקודה.

משנת 2010 מונהגת בענף פוליסה תקנית מחייבת לביטוח רכב חובה על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010.

לענף זה מס' מאפיינים: ביטוח חובה מכסה נזק גוף בלבד שנגרם לנוהג ברכב או לנוסעים בו או להולכי הרגל אשר נפגעו מהרכב המבוטח בתאונת דרכים; בהתאם לחוק הפלת"ד אחריות הנוהג ברכב, בעל הרכב, או המחזיק בו, היא אחריות מוחלטת ואין צורך להוכיח אשם; מי שנפגע בתאונת דרכים ויש לו עילת תביעה לפי חוק הפלת"ד, חייב לתבוע על-פי חוק הפלת"ד ואינו זכאי לתבוע את נזקיו לפי חוק אחר; התביעות בענף ביטוח רכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך", כלומר פרק הזמן החולף ממועד קרות האירוע ועד למועד הסילוק הסופי של התביעה הוא ארוך; ביטוח רכב חובה נכנס לתוקף רק לאחר תשלום הפרמיה במלואה; חובת הביטוח והיקף הכיסוי נקבעו על-פי דין, כאשר בביטוח זה לא נקבע גבול אחריות. יצוין, כי מרכיב הכיסוי לאבדן השתכרות מוגבל עד ל-3 פעמים השכר הממוצע במשק; לחברות הביטוח שיקול דעת מצומצם יחסית בקביעת התעריפים, שכן התעריפים כפופים לפיקוחה של הממונה תוך קביעת טווח תחרות מוגבל יחסית.

6.2 תחרות

בתחום זה, מתחרה האגודה בכל חברות הביטוח במשק, לרבות חברות הביטוח הישירות חלקה של האגודה בתחום רכב חובה על-פי נתוני ה"פול" בשנת 2022 עמד על כ- 1.47% בדומה לשנת 2021.

הכיסוי הביטוחי האחיד בכל חברות הביטוח וזמינות מידע השוואתי של מחירים (לרבות במחשבוני אינטרנט), מביא לכך שמחיר המוצר הינו המשפיע העיקרי על ההחלטה באיזו חברת ביטוח לרכוש את פוליסת הביטוח. חברות הביטוח נבדלות זו מזו במשתנים הקובעים את התעריף, וכפועל יוצא בפלחי השוק בהן הן מתמקדות.

גורם העלול לפגוע במעמדה של האגודה הינו שימוש חברות ביטוח אחרות בפרמטרים שונים ו/או נוספים על הפרמטרים בהם עושה האגודה שימוש. גורמים המחזקים את מעמדה התחרותי של האגודה הינם הידע והניסיון שצברה האגודה בענף הביטוח במגזר הקיבוצי.

6.3. מגבלות, חקיקה, תקינה, ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות בענף ביטוח רכב חובה

6.3.1. פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 ("להלן: הפקודה")

כאמור בסעיף 6.1 לעיל, הפקודה קובעת את החובה לרכוש כיסוי ביטוחי לכיסוי נזקי גוף העשויים להיגרם למשתמשים בדרך כתוצאה משימוש בכלי רכב מנועי, ומסדירה את אופן הוכחת קיומו של ביטוח חובה בתוקף בפני הרשויות. ביום 31 בדצמבר 2017, אושר בכנסת תיקון לפקודה שיקל על הפקה דיגיטלית של תעודות חובה וייתר את השימוש בתעודות חובה מקוריות. תאריך תחילת השינוי נקבע ל-9 חודשים מיום פרסומו.

בחודש ספטמבר 2021 נכנסו לתוקף הוראות הפיקוח על שרותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי). בין התיקונים על פיהם נמנים: הוספת אפשרות למסור עותק תעודת ביטוח באמצעי דיגיטלי, ביטול חובת המבטח להשיב את התעודה המקורית למבטח כתנאי לביטול הפוליסה והשבת דמי הביטוח היחסיים וחובת מבטח לשמור עותק של תעודת הביטוח הדיגיטלית שהפיק לתקופה של עשרים וחמש שנים לפחות ממועד סיום תקופת הביטוח.

6.3.2. ה"פול"

חברות ביטוח אינן מחויבות לבטח את כל המבקשים לרכוש ביטוח רכב חובה. בעל כלי-רכב שלא השיג כיסוי ביטוחי כאמור באחת החברות הפועלות בענף, רשאי לרכוש ביטוח חובה באמצעות ה"פול", שהינו הסדר ביטוחי שיורי (להלן: "הפול"). ה"פול" הינו בבעלות כל חברות הביטוח הפועלות בענף, אשר נושאות בהפסדיו או ברווחיו, על-פי חלקן היחסי בענף, והוא מחויב מכוח הדין לבטח מבטחים שסורבו כאמור. ה"פול" פועל כחברת ביטוח לכל דבר, ותעריפיו גבוהים מתעריפי חברות ביטוח אחרות בשוק.

6.3.3. קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן: "קרנית") הינה תאגיד סטטוטורי שהוקם מכוח חוק הפלתי"ד ותפקידה לפצות נפגעי תאונות דרכים שאין באפשרותם לתבוע פיצויים מאת מבטח, בהתקיים העילות המפורטות בחוק הפלתי"ד. בהתאם לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן) התשס"ב-2002, פעילותה של קרנית ממומנת על-ידי חברות הביטוח, הנדרשות להעביר לה שיעור קבוע מהפרמיה נטו בגין פוליסות ביטוח רכב חובה.

העברת דמי הוצאות רפואיות: מ-1 באוקטובר 2010 ואילך, האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים הכלולים בתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות, והתרופות הכלולות בצו לפי סעיף 8(ז) לחוק האמור, לנפגעי תאונות דרכים בשל נזקי גוף, הועברה מחברות הביטוח לקופות החולים. לצורך מימון אספקת שירותים אלו, נקבע כי על המבטחים להעביר לקרנית 9.4% מדמי הביטוח שגבה המבטח בחודש הקודם בעד כל פוליסות ביטוח רכב חובה שהוציא.

קופות החולים לא יגבו תשלום השתתפות עצמית בעבור שירותים אלה. לפרטים נוספים בדבר שינוי בשיעור שיש להעביר לקופות החולים לצורך אספקת השרותים ראה סעיף [6.3.5](#) להלן.

6.3.4 מאגר מידע סטטיסטי בתחום רכב חובה

מכוח הוראת סעיף 11א לפקודה ובהתאם לתקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 (להלן: "תקנות מאגרי מידע"), הוקם מאגר מידע של נתונים סטטיסטיים (להלן: "המאגר הסטטיסטי") המרכז נתוני תביעות מכל חברות הביטוח לשם חישוב תעריף הסיכון בביטוח חובה ופרמטרים רלוונטיים לחישובו. מנהל המאגר ממונה על ידי רשות הפיקוח. המאגר הסטטיסטי מדווח לרשות הפיקוח את מסקנותיו לגבי עלות הסיכון הטהור בתחום ביטוח החובה.

6.3.5 חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995

חוק הביטוח הלאומי, מקנה למוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל) זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששולמו או שישולמו על יד המל"ל, אם המקרה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד.

תיקון סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (להלן בסעיף זה: "התיקון") קבע, כי בכל הקשור לתביעות לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 חלף האפשרות של המוסד לביטוח לאומי להגיש תובענה בעניין זה כאמור בסעיף 328א לחוק הביטוח לאומי, יחול הסדר התחשבות כולל במסגרתו חברות הביטוח והפול יעבירו למוסד לביטוח לאומי שיעור קבוע מדמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה.

עם כניסת תיקון חוק הביטוח הלאומי לתוקף ביום 1 בינואר 2023, מדמי ביטוח נטו בענף ביטוח רכב חובה יקוזז גובה השיעור שנקבע בתיקון לסעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי (10% בשנים 2023-2024 ו-10.95% משנת 2025 ואילך) ורכיב זה שנכלל כיום בדמי הביטוח נטו של הענף ייגבה מהמבוטחים ע"י חברות הביטוח והפול כרכיב נפרד ויועבר ישירות למוסד לביטוח לאומי. על כן, בחוזר ביטוח 2022-1-18 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה", שפורסם ביום 8 בנובמבר, 2022, עודכן שיעור הדמים המחושבים מדמי הביטוח נטו וזאת על מנת לשמור על המצב הקיים של רכיב הדמים.

כמו כן בחוזר ביטוח 2022-1-19 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה", שפורסם ביום 21 בנובמבר, 2022, נקבע כי דמי הביטוח נטו הקיימים כיום בפול יופחתו ב-10% וזאת על מנת לשמור על המצב הקיים.

להערכת האגודה, להסדרים לעיל המתייחסים לעבר לא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של האגודה. ההשלכה על התיקון ביחס לגבייה של שיעור מוסכם מדמי הביטוח, השפיעה על דמי הביטוח שנגבו ממבוטחים בשנת 2023 ואילך.

ביום 10 באוגוסט, 2021 פורסם צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת השירותים), התשפ"א- 2021 ("הצו"), בנושא עלות אספקת השירותים שחברות הביטוח מעבירות לקופות החולים בגין שירותים שניתנים על ידן לנפגעי תאונות דרכים. בצו נקבע כי החל מ- 1 בינואר 2022, חברות הביטוח ידרשו להעביר לקופות החולים שיעור של 12.66% במקום 9.4% שמועבר כיום, בעד כל פוליסה שהוצאה לפי פקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970.

להערכת האגודה לצו זה לא תהיה השפעה על ענף ביטוח רכב חובה.

6.3.6. טיוטת דרישת השבה ביחס לביטוחי חובה

ביום 7 בדצמבר 2021 התקבלה באגודה טיוטה של דרישה של רשות הפיקוח, לפיה על האגודה לאתר לקוחות שלה, שבשלב כלשהו של תקופת הביטוח שלהם, רכש אצלה אדם אחר (או אותו אדם, בטעות) ביטוח חובה נוסף ביחס לרכב שהם ביטחו אצלה, ולהשיב להם את הפרמיה בגין התקופה בה נוצר כפל ביטוח, דהיינו התקופה שבין מועד הרכישה של אותו אדם אחר לבין מועד ביטול פוליסת החובה על ידי הלקוח הראשון, וזאת ביחס לתקופה של למעלה מ-7 שנים אחורה. הטיוטה אינה מבקשת לבצע השבה כזו במקרה שבו הביטוח החופף לאותו הרכב בוצע בשתי חברות שונות. למיטב ידיעת האגודה, טיוטה דומה נשלחה לכל יתר חברות הביטוח הפועלות בתחום זה.

להערכת האגודה במידה והטיוטה תהפוך לדרישה סופית, יישומה יהיה כרוך בהשקעה תפעולית שאינה מהותית.

6.4. לאגודה רישיון מבטח ישראלי לעסוק, בין השאר, בענף ביטוח כלי-רכב חובה.

6.5. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחין

הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות, הם אלה :

6.5.1. שינויי רגולציה- לרבות עדכוני חקיקה, התפתחויות בפסיקה ופרסום חוזרים ע"י הממונה על הביטוח. התעריפים בענף הם תעריפים דיפרנציאליים (מותאמי סיכון), הנקבעים בהתאם למאפייני הרכב והנהג. מטרת השימוש בפרמטרים היא להתאים את פרמיית הביטוח לסיכון המבוטח. כתוצאה מהאמור, ישנם פערים בין הפרמיות הנגבות ממבוטחים שונים באותה חברת ביטוח, וישנם פערים בין הפרמיות שדרשו חברות שונות מאותו מבוטח.

6.5.2. יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על תשלומים לספקי שירותים בתחום.

6.5.3. עלייה בתוחלת החיים, כמו גם בשכר הממוצע יש בהם בכדי להשפיע על התביעות והרווחיות בענף.

6.6. התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנים האחרונות הונהגה על ידי הממונה מגמה של שקיפות תעריפי הביטוח. כמו כן, מסתמן שינוי בהרגלי הצריכה של הלקוחות בשוק הביטוחי, המשווים את תעריפי הביטוח בין חברות הביטוח.

האגודה משווקת ביטוח רכב חובה הן ללקוחות פרטיים, והן לחברי קיבוץ, תושבים, שכירים ושכונות קהילתיות.

6.7. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

6.7.1 יכולת האגודה לזהות את המשתנים המפלחים את אוכלוסיית הנהגים לפלחי שוק הומוגניים ומשמעותיים ויצירת תעריף מתאים לפילוח זה במסגרת הטווח שנקבע בדין. למנגנון קביעת התעריף ולמשתנים אותם משקללת האגודה, ראו להלן.

6.7.2 צבירת ידע, ניסיון ומומחיות בכל הקשור לענף הביטוח בשוק הקיבוצי ובמגזר הפרטי, תמהיל הלקוחות.

6.7.3 ניהול סילוק תביעות יעיל הגון ומבוקר על-ידי האגודה.

6.7.4 מערכות מידע תומכות.

6.7.5 שימוש במערכות מידע לאיתור לקוחות איכותיים ורווחיים לאורך זמן.

6.7.6 הקפדה על רמת השירות.

6.8. שינויים במערך הספקים בתחום הפעילות

בשנת הדו"ח לא חל שינוי מהותי במערך הספקים בתחום הפעילות.

6.9 מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח וקיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות.

6.10 ביטוח רכב חובה הוא סטטוטורי, ולפיכך אין למבוטח תחליף אחר למוצר זה.

6.11. עיקרי ההנחות העסקיות המשמשות לקביעת התעריף

עם כניסת הרפורמה בענף לתוקף, עקרונות קביעת התעריף הוסדרו באמצעות מס' חוזרים בהם נקבעו הפרמטרים בהם עושה הממונה שימוש בעת קביעת התעריף, וכן התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות. מטרת השימוש בפרמטרים היא להתאים את פרמיות הביטוח לסיכון. בביטוח חקלאי הפרמטרים המשמשים לקביעת התעריף הם: גיל הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב בדרך קבע, ותק הנהיגה, מספר תביעות קודמות, מספר הרשאות קודמות והימצאות כריות אויר ברכב. הערכת האגודה לתביעות תלויות מחושבת בהתאם להוראות חוזר הממונה.

6.12. מוצרים ושירותים

פוליסת ביטוח רכב חובה מעניקה כיסוי אחיד, הקבוע בחוק, כאשר האלמנטים בהם מתחשבת חברת הביטוח משתנים.

6.13. לקוחות

6.13.1. בתחום ביטוח רכב חובה, כ-36% מלקוחות האגודה הם קיבוצים. יתר לקוחות האגודה הם לקוחות פרטיים וציי רכב של לקוחות עסקיים.

6.13.2. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

6.13.3. התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קיבוצים וקולקטיביים ומבוטחים פרטיים ולקוחות (באחוזים):

נתונים לשנת 2021		נתונים לשנת 2022		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
36,2311	44%	36,071	39%	קיבוצים, קולקטיביים
46,113	56%	56,420	61%	מבוטחים פרטיים
82,344	100%	92,491	100%	סה"כ

6.13.4. נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב חובה במונחי פרמיות ברוטו (באלפי ש"ח) לשנת 2022:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	26,424	33,297	9,457	23,313	92,491

6.13.5. שיעור החידושים בשנת 2022 בקרב המבוטחים הפרטיים עמד על כ-75%, בקרב הקיבוצים והקולקטיבים עמד על כ-95%.

6.13.6. שיעור המבוטחים הפרטיים שרכשו ביטוח רכב חובה יחד עם ביטוח רכב רכוש במהלך שנת 2022, מסך הלקוחות שרכשו ביטוח רכב חובה באגודה עבור המבוטחים הפרטיים הינו כ-90% ועבור קיבוצים וקולקטיבים הינו כ-91%.

7. תחום ביטוח כללי - ענף רכב רכוש וטרקטורים

7.1. כללי

ענף ביטוח רכב רכוש כולל את פעילות האגודה בתחום ביטוח רכב רכוש, כולל כיסוי בגין נזק שנגרם לרכוש של צד שלישי עקב השימוש בכלי רכב וכן ביטוח טרקטורים וכלים חלקאיים אחרים.

ענף זה מחולק בדרך כלל לשתי קבוצות ביטוח- ביטוח לכלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון, אשר לגביו חלה הפוליסה התקנית לביטוח רכב, וביטוח לכלי רכב אחרים, שאינם כפופים לתנאי הפוליסה האמורה.

תקופת ההתיישנות לקבלת תגמולי ביטוח בביטוח רכב רכוש הינה 3 שנים וככל הנוגע לתביעה בגין נזק שנגרם לצד שלישי, 7 שנים. מרבית התביעות מוגשות במהלך תקופת הביטוח ולכן ענף זה נחשב לענף "בעל זנב תביעות קצר". במסגרת פוליסת ביטוח רכב רכוש, מוענק כיסוי ביטוחי הכפוף למגבלות הקבועות בחוק ובתקנות, כמפורט להלן.

7.2. להלן מספר מאפיינים, מגמות והתפתחויות המשפיעים ועשויים להשפיע בעתיד על פעילות האגודה בתחום זה.

7.2.1. תיאור ענף הביטוח והכיסויים הביטוחיים שנכללו בו

- (1) הפוליסה התקנית לביטוח נזקי רכוש ונזקי רכוש לצד שלישי לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון (ביטוח מקיף וביטוח צד שלישי), למעט אופנועים, מעוגנת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית לביטוח רכב אפשר להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי, לסיכונים, לחבויות ולרכוש המבוטחים.
- (2) מבוטח אשר בבעלותו 40 כלי-רכב פרטיים המבוטחים אצל אותו מבטח, רשאי בשלב הצעת הביטוח לוותר על תנאי הפוליסה התקנית לביטוח רכב, כולם או חלקם, באמצעות בקשה בכתב אשר תתועד אצל המבטח.
- (3) האגודה מציעה למבוטחיה אפשרות לרכוש שירותים נוספים באמצעות כתבי שירות, כגון שירותי גרירה וכיסוי לשמשות.
- (4) כחלק ממדיניות האגודה למתן שירות מיטבי ללקוחותיה ולצדדים שלישיים, מציעה האגודה רשת של מוסכי הסדר לתיקון כלי הרכב.
- (5) בתחום ביטוחי הרכב נכללים כאמור גם ביטוחים לרכב מסחרי מעל 3.5 טון, לאופנועים ולטרקטורים אשר אינם מבוססים על הפוליסה התקנית.

7.2.2. מאפיינים של ביטוח רכב רכוש

- (1) ביטוח רכב רכוש הוא פוליסה לתקופה של בדרך-כלל עד שנה.
- (2) הביטוח כפוף, כאמור לעיל, למגבלות שהוטלו על-ידי המחוקק ועל-ידי הממונה במסגרת הפוליסה התקנית לביטוח רכב.

(3) התעריף לביטוח רכב רכוש אינו אחיד ותלוי במספר גורמים, כגון סוג הרכב המבוטח, ניסיון התביעות המצטבר שלו באגודה ומנתונים הקשורים לנהג הרכב, כגון: גילו, ניסיון התביעות שלו והגבלת כמות הנהגים הרשאים לנהוג ברכב ובהתאם למדיניות החיתום של האגודה.

7.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

להוראות הדין שפורסמו בשנים 2021 ו-2022 על ידי הממונה והינם בעלי השלכות על תחום ביטוח ענפי רכב רכוש וטרקטורים – ראה כמפורט להלן:

ביום 8 ביוני, 2021 פורסמו תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) (תיקון), התשפ"א – 2021. להלן עיקריהן: עדכון הפוליסה התקנית לאור ביטול תקנה 172 א לתקנות התעבורה, תשכ"א – 1961; עדכונים והתאמות בפוליסה לאביזרים ולמכלולים הקיימים ברכבים מודרניים; עדכון ההוראות הנוגעות להחזר לו יהיה זכאי המבוטח בעת ביטול הפוליסה; הוספת נתונים לדוח עבר ביטוחי של המבוטח ועדכון הדוח בהתאם לשימוש שנעשה בו בפועל.

ההוראות נכנסו לתוקף ביום 8 בדצמבר 2021.

להערכת האגודה לתיקון עשויה להיות השלכה על מעבר של מבוטחים בעת חידושי הפוליסות.

הסדרה בתחום השמאות והמוסכים

נכון לתאריך הדוח ולמועד פרסומו מוסדר נושא הפעלת שמאים לבחינת נזקי הרכב באמצעות הוראות החוזר המאוחד, שער 6 חלק 2 - הוראות בענף רכב רכוש, הקובע כי המבוטח רשאי למנות שמאי לבחינת נזקי רכבו מתוך רשימה של שמאים שקבעה לו חברת הביטוח או לבחור שמאי פרטי - שאז לא חלות על חברת הביטוח הגבלות כאמור. כמו כן, לגבי מוסכי הסדר לא קיימת הסדרה, אך חברות הביטוח נוהגות להעניק הטבות נוספות למבוטח הבוחר לתקן את במוסך הסדר.

בחודש יולי 2016 פורסם חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016, הכולל התייחסות להיקף רחב של נושאים בתחום הרכב, לרבות הסדרה עקרונית בתחום שמאי הרכב והמוסכים במסגרת כיסוי ביטוחי לנזקי תאונה. בינואר 2021, פירסם משרד התעבורה טיוטה של תקנות "רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (שמאות רכב – חשש לניגוד עניינים, כללי אתיקה מקצועית ואגרות), התשפ"א-2021" אשר מטרתן להסיר את בעיית ניגוד העניינים שמאפיינת את עבודת השמאים והמוסכים ומביאה לייקור עודף של עלויות תיקון כלי הרכב וכך לעליית מחירי פוליסות רכב רכוש. מדובר בטיוטה שפורסמה כבר ב-2016 אך עקב חלופי הזמן מבלי שהסתיימה הסדרתה, פורסמה בשנית להערות הציבור.

7.3.1.1. ביום 17 באוגוסט, 2022, פורסמה טיוטת "חוזר ביטוח 290-2022 תיקון הוראות החוזר

המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף רכב רכוש (טיוטה שלישית)". הטיוטה קובעת שורה של הסדרים השונים מהותית מאלה הקיימים כיום, ובין היתר מאפשרת למגוון רחב יותר של מוסכים ושמאים להנות מתיקון נזקי תאונות בכלי רכב מבוטחים, תוך הפחתה מהותית של יכולת הבקרה של חברות הביטוח על

המקצועיות והשירות בתחום השמאות והתיקון של כלי רכב. האגודה לומדת את טיוטת החוזר.

7.4. לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח רכב מנועי - רכוש (עצמי וצד שלישי).

7.5. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחות

הגורמים המרכזיים המשפיעים על רוחות תחום הפעילות מפורטים להלן:

7.5.1. שינויי רגולציה.

7.5.2. שכיחות גניבות הרכב המושפעת בעיקר מהמצב הפוליטי וממאמצי המשטרה להילחם בתופעה, תנאי מזג אוויר קשים בעונת החורף והרגלי נהיגה משתנים של המבוטחים, הם גורמים חיצוניים המשפיעים על הרווחיות בתחום.

7.5.3. שמירה על כללי החיתום של האגודה, בהתייחס לרמת ההנחות ורמת המיגון הנדרשת.

7.5.4. יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על התשלומים לספקי שירותים בתחום.

7.5.5. יכולת האגודה להעמיק העבודה עם מוסכי הסדר המשפיעים על גובה התביעה הממוצעת.

7.5.6. שינויי תחרות- הקמת חברות ביטוח חדשות.

יכולת האגודה להיערך לשינויים טכנולוגיים בשוק.

7.6. התפתחויות בשוקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנים האחרונות הונהגה על ידי הממונה מגמה של שקיפות תעריפי הביטוח. כמו כן, מסתמן שינוי בהרגלי הצריכה של הלקוחות בשוק הביטוחי, המשווים את תעריפי הביטוח בין חברות הביטוח. אנו עדים לכניסה של עוד ועוד מחשבוני אינטרנט שונים שבעזרתם ניתן להשוות בין תעריפים של מוצרי ביטוח דומים.

7.7. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

7.7.1. יכולת טיפול בתביעות באופן יעיל, תוך פניית האגודה לשיבוב הנזק מחברות ביטוח אחרות, בכל מקרה בו האחריות לתאונה היא של צד שלישי.

7.7.2. שמירה על מודל אקטוארי איכותי ועדכני מצד אחד ומדיניות תימחור תחרותית מצד שני.

7.7.3. הקפדה על דרישת מיגונים מתאימים לכל רכב.

7.7.4. העמקת העבודה עם מוסכי הסדר המשפיעים על גובה התביעה הממוצעת.

7.8. חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח וקיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות.

7.9. לא קיים תחליף לביטוח רכב רכוש, למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.

7.10. עיקרי ההנחות האקטואריות העומדות בבסיס התוצאות העסקיות:

החישוב האקטוארי מתבצע על בסיס מודל אקטוארי אשר פותח על-ידי אקטוארית האגודה.

לאגודה יש מודל אקטוארי מפותח בענפי הרכב הרכוש הפרטי ומסחרי עד 3.5 טון, אשר על בסיסו התעריפים נקבעים לפי שיטות אקטואריות מקובלות ובהתאם למדיניות החיתום.

7.11. מוצרים ושירותים

7.11.1. הפוליסות לביטוח רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון ונזק לרכוש של צד שלישי (ביטוח מקיף לרכב) מבוססות על תנאי הפוליסה התקנית, כאשר האגודה רשאית לשנות את תנאי הפוליסה האמורה אך ורק לטובת המבוטח. הפרמיה מחושבת על בסיס סוג הרכב המבוטח וניסיון התביעות המצטבר שלו באגודה, וכן על בסיס נתונים הקשורים לנהגים ברכב, גילם, ניסיון התביעות שלהם והגבלת כמות הנהגים ברכב.

7.11.2. על פי תנאי הפוליסה התקנית מבטח רשאי לשווק כל אחד מפוליסות הביטוח האלה:

(א) ביטוח רכב מקיף - נזק לרכב כתוצאה מתאונה, לרבות ירידת ערכו, נזק לרכב כתוצאה מאש, גניבת הרכב, נזק שנגרם תוך כדי גניבת הרכב, נזק שנגרם כתוצאה מנזקי טבע (שיטפון, סערה, שלג וברד), נזק לרכב כתוצאה ממעשה זדון (למעט על-ידי המבוטח או מי מטעמו), נזק שגרם הרכב לרכוש של צד שלישי.

(ב) ביטוח מקיף בלא כיסוי תאונות - הגנה כנגד כל הסיכונים המפורטים לעיל, למעט כיסוי למקרה של התנגשות מקרית, התהפכות ותאונה מכל סוג שהוא. בדרך כלל האגודה אינה משווקת פוליסות אלה.

(ג) ביטוח מקיף בלא כיסוי גניבה - הגנה כנגד כל הסיכונים המפורטים לעיל, למעט כיסוי נגד גניבת הרכב. בדרך כלל האגודה אינה משווקת פוליסות אלה.

(ד) ביטוח אחריות כלפי צד שלישי - הגנה על המבוטח מפני אחריותו לנזקים שנגרמו לרכוש של צד שלישי כתוצאה משימוש ברכבו. ביטוח זה אינו מכסה נזקים שנגרמו לרכב של המבוטח עצמו.

(ה) פוליסה לביטוח מקיף לרכב מסחרי שאינו פרטי או מסחרי עד 3.5 טון - הכוללת כיסוי לאבדן או נזק לרכב כתוצאה מתאונה, מהתהפכות או מגניבת הרכב, נזק שנגרם תוך כדי גניבת הרכב, נזק שנגרם כתוצאה מנזקי טבע (שיטפון, סערה, שלג וברד), נזק לרכב כתוצאה ממעשה זדון (למעט על-ידי המבוטח או מי מטעמו), נזק שנגרם ע"י הרכב לרכוש של צד שלישי.

(ו) פוליסה לביטוח טרקטורים ומכונות ניידות- פוליסת ביטוח המעניקה, בין השאר, כיסוי בגין נזק לרכוש צד שלישי, אבדן או נזק לכלי המבוטח ונזק שמקורו בשבר מכני.

7.12. שירותים בתחום ביטוח רכב רכוש

ביטוח מקיף לרכב פרטי, כולל סל רחב של שירותים והטבות. לקהל היעד מוצעים שירותים נלווים לפוליסת הרכב לפי בחירתו, דוגמת: שירותי דרך וגרירה, שמשות, מתן הגנה משפטית ועוד. האגודה מציעה לכל מבוטח שרכבו נפגע בתאונה טיפול במוסכי הסדר לטיפול ברכב, וזאת כדי לספק שירות איכותי ומבוקר למבוטחים.

7.13. לקוחות

7.13.1. כ- 44% מלקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים. יתר הלקוחות הינם לקוחות פרטיים וציי רכב של לקוחות עסקיים. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

7.13.2. התפלגות הפרמיה בין קולקטיביים וקיבוצים, ומבוטחים פרטיים (באחוזים):

נתונים לשנת 2021		נתונים לשנת 2022		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
62,106	45%	66,339	42%	קיבוצים וקולקטיביים
75,907	55%	91,612	58%	מבוטחים פרטיים
138,013	100%	157,951	100%	סה"כ

7.13.3. ותק התמדה של לקוחות

להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב רכוש במונחי פרמיות ברוטו (באלפי ש"ח) לשנת 2022 :

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	48,226	47906	19,554	42,265	157,951

7.13.4. שיעור החידושים בשנת 2022 בקרב המבוטחים הפרטיים עמד על כ- 81%, בקרב הקיבוצים והקולקטיבים עמד על כ-89%.

7.14. תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל חברות הביטוח במשק, לרבות חברות הביטוח הישיר. האגודה פועלת בשוק באמצעות סוכני ביטוח ובאמצעות ביטוחים ישירים. חלק האגודה בענף מתוך כלל השוק הוא כ- 2%.

8.1. כללי

8.1.1. תחום ביטוח רכוש כולל ביטוח רכוש משק (הקיבוץ), ביטוח סיכוני תעשייה ובתי-עסק, ביטוח אובדן רכוש, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלני ומקיף דירות.

בתחום זה מציעה האגודה ביטוחים לקיבוצים ולמפעלי תעשייה מהמגזר הקיבוצי, וכן ביטוחי דירות ובתי-עסק למגזר הפרטי. הפוליסות בענף זה הינן לרוב לתקופה של עד שנה, למעט ביטוחי קבלנים המבוססים על פרקי הזמן של כל פרויקט.

8.1.2. להלן סוגי הכיסויים עיקריים של ביטוחי הרכוש שמשווקת האגודה:

(א) ביטוח רכוש משק - פוליסה המכסה נזק לכל סוגי הרכוש של המשק (הקיבוץ) שאינם מוחרגים במפורש בפוליסה, שנגרם, בין השאר, כתוצאה מאש, התפוצצות, ברק, עשן, התפוצצות דודים, סערה וסופה, שיטפון, שלג, ברד, פגיעה מכלי-רכב ומכלי-טייס, פרעות, שביתות, נזק בזדון, נזקי מים, קצר חשמלי ללוחות חשמל וכיסוי לרעידת אדמה - אם נדרש.

(ב) ביטוח סיכוני תעשייה - פוליסה המבטחת את רכוש המפעל (מבנים, תשתיות, מכונות, כלים, מלאי וכיו"ב) כנגד נזק פיזי ובלתי צפוי מכל סיבה שלא הוצאה במפורש מכלל הביטוח, וזאת בהתאם לתנאי הפוליסה וכן ביטוח אבדן תוצאתי ורעידת אדמה אם נדרש.

(ג) ביטוח הנדסי (ביטוח שבר מכני) - ביטוח המכסה נזקים לצידוד הנובעים מהפעלתו, בניגוד לנזקים הנגרמים על-ידי גורמים חיצוניים בלתי תלויים.

(ד) ביטוח הנדסי (עבודות קבלניות) - כיסוי לעבודות קבלניות, ציודן וחומרים מפני נזק תאונתי, ופרקים נלווים נוספים לביטוח חבות.

(ה) ביטוח הנדסי (עבודות הקמה) - כיסוי לעבודות הקמה של מערכות מכניות, ציודן וחומרים מפני נזק תאונתי, ופרקים נלווים נוספים לביטוח חבות.

(ו) ביטוח סיכוני טרור - ביטוח שיוירי (מעל תקבולי מס רכוש) המכסה נזק פיסי לרכוש ואבדן רווח גולמי בשל פעולות טרור.

(ז) ביטוח מקיף לדירות - פוליסה זו מיועדת הן למגזר הקיבוצי והן למגזר הפרטי. מכסה נזקים למבנה ולתכולת הדירה כתוצאה מסיכונים שונים, בין השאר, נזקי זדון, אש ורעידת אדמה, גניבה ופריצה, שיטפון ונזקי מים וכיסוי בגין נזקים לצד שלישי ולעובדי משק הבית.

(ח) ביטוח מקיף לבתי עסק - פוליסה זו מיועדת למגזר העסקי-הפרטי ומעניקה כיסוי כולל לסיכונים הכרוכים בהפעלת בתי עסק בגין אש ורעידת אדמה, נזקי מים ושיטפון פריצה ונזקי זדון הנגרמים למבני בתי העסק, לרבות מלאי וציוד, וכן לאבדן רווחים כתוצאה מנזקים המכוסים בפוליסה ולסחורה בהעברה וכן כיסוי לנזקים הנגרמים באחריות המבוטח, לצד שלישי ולעובדי בית העסק.

(ט) ענפי ביטוח אלמנטרי נוספים - נוסף על האמור לעיל, פועלת האגודה בענפי ביטוח אלמנטרי נוספים, ובכלל זה בעלי חיים, כאשר פוליסות אלה משווקות בעיקר (אך לא רק) למגזר הקיבוצי ומפעליהם. הפרמיה מענף ביטוח בעלי חיים מהווה כ-3.4% מסך הפרמיות של תחום הקבוצים וכ-3.5% מהסכום הכולל. לפעילות בענף בעלי חיים אין השפעה מהותית על רווחיות האגודה. כמו כן, פועלת האגודה בביטוח "סייבר", כאשר פוליסות אלה משווקות בעיקר למגזר הקיבוצי. הפרמיה מענף זה אינה מהותית.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 קובעות תנאי כיסוי מינימליים לביטוח מבנה הדירה ותכולתה (להלן: "**הפוליסה התקנית לביטוח דירה**").

8.2. לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח מקיף לדירות ובתי-עסק, בענף ביטוח מפני אבדן רכוש, בענף ביטוח חקלאי, בענף ביטוח הנדסי.

8.3. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחין

ענפי הרכוש מושפעים מאיכות השירות ומקצועיות החיתום של האגודה. הגורמים המרכזיים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות, הם כלהלן:

8.3.1. איכות החיתום (הערכת הסיכונים) של האגודה.

8.3.2. איכות הניתוח הסטטיסטי של התוצאות החיתומיות.

8.3.3. הקפדה על אמצעי מיגון מתאימים לצורך הכיסוי הביטוחי.

8.3.4. תכנית ביטוח המשנה של האגודה, לרבות הקיבולת, סדרי העמלה ומחיר ההגנה כנגד סיכוני קטסטרופה.

8.3.5. צמיחה כלכלית שמשמעותה פתיחת עסקים וגידול בפרויקטים קבלניים המשפיעים על עקומת הביקוש לביטוחי רכוש.

8.3.6. תחרות של חברות ביטוח לגבי היקף פעילותן בשוק ביטוחי הרכוש משפיעה ישירות על עקומת ההיצע ומחיר שיווי המשקל השורר בשוק.

8.3.7. יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על תשלומים לספקי שירותים בתחום.

8.4. התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו - בעבר נערכו התאמות בפוליסות הביטוח בהתאם לצרכים המשתנים של הקיבוצים, ובין השאר, ניתנה לקיבוצים אפשרות לבצע הפרטה בפוליסות רכוש משק. בנוסף בשיווק - משווקת האגודה פוליסות מקיף לדירות ובתי-עסק למגזר הפרטי.

8.5. גורמי ההצלחה החשובים בתחום הפעילות

גורמי ההצלחה בתחום הפעילות, הם כלהלן:

8.5.1. ניהול סילוק תביעות יעיל על-ידי האגודה.

8.5.2. תמחור סיכונים נכון ומדויק.

8.5.3. שמירה על הנחיות החיתום.

8.5.4. הרחבת היכולות הסטטיסטיות, הן בשל היצע הכלים והידע הקיים בשוק, והן בשל הרחבת מאגרי המידע הזמינים.

8.6. מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח, קיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות והיכרות עם שוק הביטוח הקיבוצי והפרטי על מאפייניו הייחודיים.

8.7. לא קיים תחליף לביטוח רכוש למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.

8.8. מוצרים ושירותים

תחום ביטוח רכוש כולל ביטוח רכוש משק, ביטוח סיכוני תעשייה, ביטוח אבדן רכוש, ביטוח הנדסי וקבלני אשר תנאיהם בקצרה מפורטים לעיל.

8.9. לקוחות

8.9.1. מרבית לקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים ותאגידים מהמגזר הקיבוצי. חלק לא מהותי מלקוחות האגודה הוא בענפי מקיף דירות ובתי-עסק. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה. התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קיבוצים וקולקטיבים לבין מבוטחים פרטיים (באחוזים):

נתונים לשנת 2021		נתונים לשנת 2022		
אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	
141,534	81%	147,873	84%	קיבוצים ומפעליהם
33,199	19%	28,166	16%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
174,733	100%	176,039	100%	סה"כ

8.9.2. ותק התמדה של לקוחות-

להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בענף הדירות במונחי פרמיות ברוטו (באלפי ש"ח) לשנת 2022 :

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	4,899	3,406	3,370	18,807	30,481

8.9.3. בענף הדירות מפולחים הלקוחות המבוטחים ללקוחות פרטיים וקולקטיבים. שיעור החידושים בשנת 2022 בקרב המבוטחים הפרטיים עמד על כ-90%.

8.10. תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל החברות במשק, לרבות חברת הביטוח הישיר. האגודה פועלת בתחום בעיקר במגזר הקיבוצי ובעיקר כמבטחת ישרה במגזר זה. חלק האגודה בענף יחסית לכלל השוק הינו כ-4.6%.

9. תחום ביטוח כללי - ענף ביטוח חבויות

9.1. כללי

ביטוח חבויות הוא ביטוח המכסה את המבוטח בגין אחריותו כלפי צד שלישי כתוצאה ממעשה או מחדל של המבוטח. בביטוחי חבויות אין סכום ביטוח אלא גבול אחריות שהוא הסכום המקסימלי בו יישא המבטח במקרה של נזק. פוליסות החבויות יכולות להימכר כפוליסות עצמאיות או כפרק לצד ביטוח הרכוש. בביטוח חבויות נושא המבטח גם בהוצאות משפט סבירות אף מעל לגבול האחריות בפוליסה.

ביטוח חבויות הוא לרוב פוליסה לתקופה של עד שנה. תקופת ההתיישנות בפוליסות חבויות ארוכה מזו של ביטוח הרכוש. בענף חבויות התביעה אינה מתיישנת כל עוד לא התיישנה תביעת הצד השלישי כנגד המבוטח. בשל פרק הזמן הארוך שחולף בין מועד האירוע לבין מועד הגילוי ו/או למועד הגשת התביעה, וכן משך הזמן הארוך לבירור התביעה, נחשב ענף החבויות כענף בעל "זנב תביעות ארוך".

9.2. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

על ענף ביטוח חבויות חולשות סדרה של הוראות דין נזיקיות ובראשן פקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "**פקודת הנזיקין**"). פוליסת חבות מוצר כפופה גם לחוק האחריות למוצרים פגומים, תש"ס-1980.

9.3. לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח אחריות מעבידים, בענף ביטוח מפני אחריות צד שלישי, ובענף ביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

9.4. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחין

תחום ביטוח החבויות נחשב לתחום תנודתי וזאת בשל רמת אי-הוודאות הגבוהה בתחום התביעות, הנובעת, בין השאר, ממשך הזמן בין קרות אירוע ביטוחי לבין תשלום הנזק למבוטח, מהשינויים באקלים השיפוטי ומהשינוי התרבותי המעלה את שכיחות התביעות.

ביטוחים אלה נמכרים, במקרים רבים, כחלק מפוליסה הכוללת ביטוח רכוש וחבויות גם יחד. מאפיין השוק הזה מדגיש את חשיבות איכות הכיסוי והחיתום הפרטני בתהליך המכירה.

9.5. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

גורמי ההצלחה המרכזיים בתחום הפעילות, הם כלהלן:

9.5.1. ניהול סילוק תביעות יעיל על-ידי האגודה.

9.5.2. תמחור סיכונים נכון.

9.5.3. שמירה על מדיניות החיתום.

9.5.4. הקפדה על מקצועיות בחיתום ובעת סילוק התביעות וכן על רמת השירות.

9.6. מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח, קיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות

וטיפול בתביעות וקבלת כיסויים מתאימים ממבטחי המשנה. מחסום היציאה העיקרי מתחום הפעילות נובע בעיקר מהקשר בין ביטוחי הרכוש והחבויות של כל מבטח.

9.7. לא קיים תחליף לביטוח חבויות, למעט נטילת הסיכון על-ידי המבטח.

9.7.1. ענפי החבויות מכסים את המבטח בשל חבות שהוא עלול לחוב בה בשל אחריותו, על פי רוב לפי פקודת הנזיקין.

9.7.2. ביטוחי חבויות אפשר לערוך על-פי אחד משני בסיסי שיפוי :

(1) **בסיס אירוע** - לפי בסיס זה, נשוא החבות המכוסה הוא קיומו של אירוע הנזק אשר אירע בתוך תקופת הביטוח. התביעה יכולה להיות מוגשת אף לאחר תום תקופת הביטוח, בכפוף להתיישנות.

(2) **בסיס הגשת התביעה** - נשוא החבות המכוסה לפי בסיס זה הוא מועד הגשת התביעה לחברת הביטוח במהלך תקופת הביטוח, אף אם העילה כנגד המבטח נוצרה לפני התחלת הביטוח, ובלבד שנוצרה לאחר התקופה שהוגדרה בפוליסה כתקופה רטרואקטיבית.

9.7.3. המוצרים העיקריים בביטוח חבויות הינם המוצרים הבאים :

(1) **ביטוח צד שלישי** - ביטוח זה מכסה את חבותו של המבטח כלפי צדדים שלישיים בשל אירוע תאונתי אשר גרם לנזק גוף או רכוש לרבות נזק תוצאתי הנובע מכך ואשר התרחש בתקופת הביטוח (פוליסה על בסיס אירוע - Occurrence Basis). החבות המבוטחת היא חבות על-פי פקודת הנזיקין.

(2) **ביטוח חבות מעבידים** - ביטוח זה נועד לכסות את חבות המבטח כלפי עובדיו בשל נזק גוף בלבד כתוצאה מתאונה או מחלה, אשר נגרמו לעובדי המבטח תוך כדי ועקב עבודתם אצל המבטח בתקופת הביטוח. (פוליסה על בסיס אירוע - Occurrence Basis). החבות המבוטחת היא חבות על-פי פקודת הנזיקין.

(3) **ביטוח חבות המוצר** - ביטוח זה נועד לכסות את חבותו של המבטח על-פי חוק אחריות למוצרים פגומים ועל-פי פקודת הנזיקין, בגין נזק לגוף ו/או לרכוש של צד שלישי, כולל נזק תוצאתי הנובע מכך, אשר נגרם ממוצר פגום שהמבטח ייבא, ייצר או סיפק, לאחר שהמוצר יצא מחזקתו, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח, והאירוע הביטוחי אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת התביעה - Claims Made Basis).

(4) **ביטוח אחריות מקצועית** - ביטוח זה נועד לכסות את המבטח בגין נזק לגוף ו/או לרכוש ו/או נזק כספי שנגרם לצד שלישי כתוצאה מהפרת חובה מקצועית בתום לב, אשר מקורה במעשה או במחדל המהווים רשלנות, טעות או השמטה של המבטח במסגרת מקצועו של המבטח, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח והאירוע המבוטח אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת תביעה - Claims Made Basis). הכיסוי בפוליסה אינו מוגבל לאירוע תאונתי.

(5) ביטוח אחריות דירקטורים - ביטוח זה נועד לכסות את חבותם החוקית של הדירקטורים ונושאי משרה אחרים (Directors & Officers) בגין נזק כספי שנגרם, עקב מעשה או מחדל, בתום לב או מחמת התרשלות, בתוקף היותם נושאי משרה באגודה, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח והאירוע המבוטח אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת תביעה - Claims Made Basis).

9.8. לקוחות

9.8.1 מרבית לקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים ותאגידים מהמגזר הקיבוצי. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

9.8.2 התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קיבוצים וקולקטיבים לבין מבוטחים פרטיים (באחוזים):

נתונים לשנת 2021		נתונים לשנת 2022		
אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	
95168	94%	93,819	94%	קיבוצים וקולקטיביים
6,075	6%	6,314	6%	מבוטחים פרטיים
101,243	100%	100,133	100%	סה"כ

9.9. תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל החברות במשק, לרבות חברת הביטוח הישיר. האגודה פועלת בתחום בעיקר במגזר הקיבוצי ובעיקר כמבטחת ישרה במגזר זה. חלק האגודה בענף יחסית לכלל השוק הינו כ- 2.5%.

10. תחום ביטוח חיים - ריסק

10.1. כללי

ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של ביטוח חקלאי בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה בתמורה לסך של 1.9 מיליוני ש"ח, כפוף להתאמות בגין שימור התיק. עם השלמת העסקה רשמה האגודה הפסד בסך של כ- 0.7 מיליוני ש"ח. ממועד ההתקשרות הפסיקה האגודה למכור חוזים חדשים בתחום עסקי ביטוח החיים. לאחר קיום התנאים המתלים שנקבעו לעסקה, הושלמה העסקה במהלך שנת 2020.

חלק שלישי - מידע נוסף ברמת כלל האגודה

11. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה

פעילות האגודה כפופה לחקיקה הרלוונטית החלה על אגודות שיתופיות, להוראות חוק הפיקוח, לתקנות שהותקנו על פיהם, וכן להוראות הממונה.

להלן יפורטו הוראות דין מרכזיות החלות על האגודה:

חקיקה כללית תתואר רק ככל שיש לה השפעה ישירה על פעילות האגודה. במסגרת ההסדרה של פעילות האגודה כמבטח, מוחלות על האגודה הוראות מסוימות בחוק החברות כאילו הייתה חברה ציבורית. הוראות הדין יתוארו להלן, ככל שלא פורטו במסגרת סקירת תחומי הפעילות השונים של האגודה. במקום בו, להערכת האגודה, יש להוראות הדין אלה השפעה מהותית על האגודה, צוין הדבר במפורש.

11.1. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

חוק הפיקוח הוא החוק המסדיר את סמכויות הפיקוח על הביטוח, והוא מקנה לממונה סמכויות נרחבות באשר למתן הוראות הנוגעות לדרכי פעולה של מבטחים, של סוכני ביטוח ושל נושאי משרה, והכול כדי להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על עניינם של המבוטחים ושל הלקוחות וכדי למנוע פגיעה ביכולתו של מבטח לקיים את התחייבויותיו. כן קובע החוק כי לא יעסוק אדם בביטוח אלא אם יש בידו רישיון, והוא יעסוק בביטוח רק בהתאם לתנאי הרישיון ובענפים הרשומים ברישיונו. האגודה מחזיקה ברישיון מבטח המתיר לה לעסוק בענפי הביטוח הכללי. במסגרת חוק הפיקוח והתקנות שעל פיו מוסדרים נושאים שונים, ובכלל זה זהות גורמי השלטון המפקחים על גופי ביטוח הפעילים בישראל (חברות וסוכנויות ביטוח); תהליך רישוי מבטחים וסוכנויות ביטוח וקביעת תנאי הרישיון; הסדרת דרכי הפעולה של מבטחים, אורגנים, נושאי משרה ובעלי תפקידים בהם; הסדרת שליטה והחזקה במבטחים וסוכנויות ביטוח; דיווחים שיש להעביר, אופן העברתם ופרסומם ותדירות הביצוע של הנ"ל; הסדרים ביחס להון עצמי, סוגי נכסים שיחזיק מבטח ודרכי השקעתם, אופן חישוב עתודות, קביעת תנאי הביטוח של תכניות הביטוח ודמי הביטוח; אופן שמירת ענייני מבטחים בתחום התביעות, וסמכות הממונה לברר תלונות מהציבור.

11.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

בהתאם לחוק זה, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון החלה לפעול ביום 1 בנובמבר 2016, כיחידה ממשלתית עצמאית ונפרדת, אשר בראשה תעמוד הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

תפקידי הרשות הינם שמירה על עניינם של המבוטחים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, על מנת לקיים את התחייבויותיהם ללקוחותיהם; קידום התחרות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון ובמערכת הפיננסית; ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית.

שר האוצר, באישור הממשלה, ימנה את הממונה לתקופת כהונה קצובה של חמש שנים ללא אפשרות להארכה. הממונה יהיה ראש הרשות וינהל את ענייניה. אופן מינוי הממונה ומשך תקופת הכהונה נועדו לבסס את עצמאותו של הממונה. הרשות תתקצב בסעיף תקציבי נפרד בתקציב המדינה בדומה למשרד ממשלתי, והממונה יהיה האחראי על ניהול התקציב. יצירת סעיף תקציבי נפרד לפעילות

הרשות תאפשר לה שיקול דעת מיטבי וחופש פעולה בקביעת סדר עדיפויותיה. כל עובדי אגף שוק ההון יעברו לרשות החדשה.

11.3. הסדרה בנושא הון האגודה

על האגודה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 (להלן - "חוזר סולבנסי"). הוראות אלו מבוססות על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים:

נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי.

האגודה בחרה להקדים את ביצוע הביקורת וקיבלה, בחודש נובמבר 2018, את אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה בגין נתוני 31 בדצמבר 2017.

החל מחודש נובמבר 2018 זהו משטר הון היחידי החל על האגודה. לפירוט נוסף ראו באור 14 לדוחות הכספיים.

בחודש מרס 2019 קבע הועד המנהל של האגודה כי יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II לא יפחת מ-115% ועודף הון של 50 מיליון לכל הפחות (להלן - "יעד הון").

ביום 14 באוקטובר, 2020 פורסם חוזר המתקן את חוזר סולבנסי, להלן - "חוזר סולבנסי מתוקן".

מטרת התיקון הינה התאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבה ועדכוניה לרבות מתן אפשרות לבחור בפריסה הדרגתית של קבוצות מסוימות הומגניות של עתודות הביטוח במאזן הכלכלי, החל מיום 31 בדצמבר 2019 ועד ליום 31 בדצמבר 2032. פריסה כאמור מחייבת אישור מראש של הממונה והיא תבוא במקום פריסת ההון הנדרש לכושר הפירעון עד שנת 2024, כאמור לעיל. התיקון האמור עשוי להגדיל מהותית את יחס כושר הפירעון של האגודה. עם זאת, חישוב ההון של האגודה לפי משטר הסולבנסי, מביא אותה לעודף הון גם ללא הפריסה המדורגת של ההנחיות, כמפורט בסעיף 14 לדוחות הכספיים המצורפים.

ביום 5 בינואר, 2022 פורסם חוזר ביטוח 2022-1-2 תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA). החוזר מהווה חלק מהנדבך השני, האיכותי, של דירקטיבת Solvency II, הכוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם. לפי הוראות החוזר, חברת ביטוח תדווח לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון על הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון כפי שהערכה זו מיושמת על-ידה. הוראת החוזר נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר, 2023.

ביום 5 בפברואר, 2022 פורסם מכתב שה. 2021-8901 עקרונות ליישום הערכה עצמית של הסיכונים
וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), בו מפורטים עקרונות משלימים למסגרת ניהול הסיכונים
ולניהול ההון של חברת ביטוח אשר יובאו בחשבון בעת עריכת הדיווח ואשר ישוקפו במסגרתו.

11.4. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 9 מכשירים פיננסים מיושם במקביל.

ביום 7 ביוני 2020 פורסם מכתב שה. 4112-2020 "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) – חוזי ביטוח". במפת הדרכים נקבעו אבני דרך מרכזיות, אשר יידרשו בתוכנית ההיערכות.

בחודש מרס 2020 הוחלט ב- IASB להציע דחייה של מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ליום 1 בינואר 2023. בהתאם למכתב "מפת הדרכים" הנ"ל, בכוונת רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון היה לקבוע את מועד היישום לראשונה של התקן בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו. אולם ביום 14 בדצמבר 2022 פורסם מכתב שה. 6146-2022 "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) – חוזי ביטוח – עדכון שני", לפיו קיים צורך משמעותי בזמן היערכות נוסף על מנת להבטיח יישום איכותי ומהימן של התקן, ולכן מועד היישום לראשונה של התקן בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. עם זאת, כבר בשנת 2023, במסגרת הדוחות הכספיים, החל מהרבעון השני של שנת 2023, יכללו החברות ביאור ייעודי על השפעות אימוץ IFRS 17 ו-IFRS 9. יש להדגיש כי ככלל, הנתונים שידווחו במסגרת ביאור ייעודי זה צפויים לשמש כמספרי הפתיחה ומספרי ההשוואה, היכן שרלוונטי, לדוחות הכספיים המלאים שיפורסמו בתקופות עוקבות על פי כללי חשבונאות מקובלים.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.

2. גישת השווי ההוגן.

האגודה פועלת לאימוץ התקן בהתאם להנחיות הממונה על הביטוח ובוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

11.5. הסדרה בנושא מערכות מידע

הממונה על הביטוח קבע הוראות לניהול סיכונים אבטחת מידע של הגופים המוסדיים, אשר מתווה את העקרונות לצמצום הסיכונים הנובעים משימוש במערכות מידע. כן הסדיר הממונה על הביטוח את ניהול תחום טכנולוגיות המידע בגופים מוסדיים.

ביום 8 ביולי 2018, פורסמה "עמדת הממונה: סיכום ממצאי ביקורת סייבר", בעקבות מבחני חדירה שביצעה הרשות בשיתוף עם מספר גופים מוסדיים. בעמדה מתוארים ממצאים עיקריים שהתגלו במהלך מבדקי החדירה המעידים על הצורך בשיפור מערך הסייבר והמלצות להפחתת סיכונים.

ביום 24 במרס 2021 פורסמה רשות הפיקוח דרישה לביצוע סקר מיפוי של סיכונים סייבר בפעילות הביטוחית של שוק הביטוח, בדגש על סיכונים סייבר סמויים.

ביום 9 בדצמבר 2020, לאור דלף המידע אשר התרחש בעקבות מתקפת סייבר ב"שירביט", חזרה הרשות על הצורך בהגברת ההיערכות בהיבטי הגנת הסייבר בגופים המוסדיים. בנוסף, לאור האפשרות שהתרחש דלף משמעותי של מידע אישי של לקוחות, בקשה להגביר את הערנות בכל הנוגע לתהליכי זיהוי מקוונים.

ביום 23 במאי 2022 פרסמה הרשות חוזר דיווח על אירועי סייבר וכשל טכנולוגי, הקובע את סוגי המקרים בהם נדרש גוף מוסדי לדווח לממונה על אירועים כאמור, והוראות נוספות בנוגע לדיווחים אלה, שמטרתן להבטיח כי הגוף נוקט את הצעדים הדרושים לצמצום הנזק הנובע מאירוע זה, לוודא ביצוע תהליכים נאותים של התאוששות והפקת לקחים בעקבות האירוע ולאפשר לרשות לנקוט פעולות משלימות כאשר קיים חשש לאירוע בעל השפעה רחבה.

11.6. תקנות שווין זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ח-2017

ביום 26 לאוקטובר 2017 פורסמו "תקנות שווין זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ח – 2017". התיקון המרכזי הכלול בתקנות אלה ביחס לתקנות הקודמות הוא, שכל מסמך ותכני וידאו, שיעלו לאתר החל ממועד 26.10.2017, חייב להיות נגיש לאנשים עם מוגבלות (אלא אם ניתן פטור טכנולוגי להנגשתו). על אף האמור, טופס שנועד למילוי במחשב, ומשמש לצורך קבלת שירות, צריך להיות נגיש גם אם פורסם לפני 26.10.2017. האגודה השלימה את הערכותיה לדרישות החוק למועד הדוח.

החל מיום 1 לינואר 2022 יש צורך לבצע התאמות נגישות במסמכים שבאיזור המידע האישי. יצוין, כי עד למועד זה חלה חובה להנגיש באופן פרטני מסמכים שאדם עם מוגבלות ביקש שנגישים עבורו, בתוך זמן סביר ולא יאוחר מ-14 ימים ממועד הבקשה. האגודה נערכה טכנולוגית ליישום תקנות אלו ואין להם השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים.

הסדרה בנושא השקעות

ביום 18 בספטמבר, 2022 פורסמה טיוטת חוזר ביטוח 106-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין ניהול נכסי השקעה - כללי השקעת נכסי חברת ביטוח - טיוטה שניה". הוראות שער 5, חלק 2, פרק 2, סימן ב' לחוזר המאוחד שכותרתו "משטר כושר פירעון כלכלי" שנקבעו בהתבסס על הוראות

הדירקטיבה המכונה "Solvency II" והוראות הנלוות לה, מתייחסות, בין היתר, לדרישות הון בגין פעילות השקעות ומייתרות את הצורך בחלק מהמגבלות שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 בנוגע לנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה. לפיכך, נוסף לפרק ניהול נכסי השקעה סעיף הכולל הוראות לעניין התחייבויות שאינן תלויות תשואה של חברת ביטוח, בהתאמות הנדרשות. בנוסף, עקב פרסומו של תקן דיווח כספי בינלאומי 17 (IFRS) בנושא חוזי ביטוח אשר עתיד להיות מיושם על ידי חברות הביטוח בישראל החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 וצפוי לשנות באופן משמעותי את בסיס המדידה וההצגה של הדוחות הכספיים של חברות הביטוח, נדרש להתאים את הוראות הדין הקיימות לעניין החזקת נכסים וניהול השקעות של חברת ביטוח לדוחות הכספיים שלאחר מועד היישום, ובפרט לעניין אופן הערכת שווי ההתחייבויות בגין סוגי ההתחייבויות השונים, וזאת במטרה לאפשר המשך עמידה בהוראות הדין האמורות לאחר היישום.

11.7. הסדרה בנושא אקטואריה

ביום 19 בספטמבר, 2022 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2022-9-23 "תיקון הוראות החוזר המאוחד - אקטואר ממונה ואקטואר ראשי", לפיו על המבטחים למנות אקטואר ראשי, שיעמוד בראש מערך האקטואריה. האקטואר הראשי יפקח על עבודתם של האקטוארים הממונים, ויהיה אחראי על ההיבטים המקצועיים שדורשים ראיה כוללת של פעילות המבטח. בכלל זה, האקטואר הראשי יגיש אחת לשנה דוח אקטוארי, שיסקור את אופן יישום ההיבטים האקטואריים בפעילות המערך האקטוארי, בהוראות סולבנסי, וכן יחוה דעתו על מדיניות החיתום הכוללת והסדרי ביטוח המשנה. פרט לאמור, ובהתאם לרוח הדירקטיבה וה-IAS, הדורשים שמירת אי תלות, נקבע כי המערך האקטוארי והעומד בראשו יהיו כפופים ישירות למנהל הכללי של המבטח וכי האקטואר הראשי יכהן כחבר מן המניין של הנהלת החברה. הוראת החוזר נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר, 2023.

ביום 09 בפברואר, 2023 (לאחר תאריך הדו"ח) פורסם חוזר ביטוח 2023-8-1 "עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי". חברת ביטוח זכאית להתייחס לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של נכסים שאינם רשומים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן, למעט אגרות חוב מיועדות, בעת בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן – "UGL"). ובפרט, בעת חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי בהתאם להוראות עמדת הממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי ניתן להתחשב באופן שערך הנכסים בדוחות הכספיים העומדים כנגד ההתחייבויות. רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נתקלה במספר שאלות יישומיות לגבי אופן השימוש הראוי ב-UGL במסגרת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי. חוזר זה בא להבהיר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

11.8. הנחיות ליישום חוק עקרונות האסדרה

בחודש נובמבר 2021 חוקק חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2021, במטרה לקדם אסדרה מיטבית. זאת כדי להבטיח את איכותה של האסדרה החדשה ואת טיוב האסדרה הקיימת, תוך הפחתת נטל רגולטורי עודף. בהתאם להוראות החוק, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון פרסמה ביום 15.02.2023 את ההנחיות ליישום חוק עקרונות האסדרה, אותן קבעה לעניין אופן גיבושו של הדוח, שיש לפרסם בעת קביעת אסדרה, בכל התחומים עליהם היא אמונה.

- 11.9. לפרטים בדבר מכתב בנוגע לחלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח ראה באור 14 לדוח הכספי.
- 11.10. חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של פעילות האגודה תוארו לגבי כל תחום פעילות בנפרד.
- 11.11. אגודת האחזקות מחזיקה בהיתר שליטה מאת הממונה על הביטוח בגין שליטתה באגודה ובגופים המוסדיים השונים המוחזקים ע"י האגודה. היתר השליטה באגודה כולל, בין היתר, מגבלות בקשר עם ההון העצמי של אגודת האחזקות.
- 11.12. גורמי ההצלחה המרכזיים בפעילות האגודה והשינויים החלים בהם תוארו לגבי כל תחום פעילות בנפרד.

12. השקעות

- 12.1. מחלקת ההשקעות באגודה מנהלת את תחום ההשקעות באופן ישיר ובאמצעות מנהל תיקים, הכולל את סך הנכסים הפיננסיים של האגודה, למעט פרמיה לגביה אשר מנוהלת על-ידי אגף הביטוח הרלוונטי בנפרד, וההכנסות ממנה נכללות בהכנסות מהשקעות, הכל בהתאם להחלטות ועדת ההשקעות ובהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ולחוזרים שמפורסמים מעת לעת על ידי הממונה על הביטוח. המחלקה ומנהל התיקים פועלים בהתאם לנהלי השקעה הקובעים את סמכויותיה, ובהתאם למדיניות ההשקעה הנקבעת על ידי בוועד המנהל.
- החלטות ההשקעה מתקבלות על-ידי צוות המחלקה תוך הסתייעות בעבודות מחקר חיצוניות בארץ ובחו"ל, ופגישות שוטפות עם מומחים מקצועיים בתחום ובכפוף למדיניות של ועדת השקעות. מדיניות ההשקעות מאפשרת להשקיע בסוגי נכסים רבים בארץ ובחו"ל, ועל-ידי כך לגוון את תיק ההשקעות מתוך מטרה להגיע לאופטימיזציה של היחס בין תשואה לסיכון.
- התפלגות הנכסים המנוהלים של האגודה (במיליוני ש"ח):

האגודה	נוסטר	כספים תלויי תשואה
1,330	---	---

- 12.2. מדיניות ההשקעות הספציפית מאושרת מראש בוועד המנהל לכל שנה ושנה ומגדירה את התחומים בהם ועדת השקעות ומחלקת ההשקעות רשאים לפעול.

13. ביטוח משנה

13.1. ביטוח משנה הוא אמצעי שבו האגודה מגדרת ומפזרת את סיכונה ומקטינה את חשיפתה. תמורת השתתפות בחלק מהפרמיה אותה גובה האגודה - מתחייבים מבטחי המשנה להשתתף בחלק מהנזק. בחוזר ניהול החשיפה למבטחי משנה נקבעו ע"י הממונה הוראות בדבר אופן ניהול החשיפה למבטחי משנה, דרישה לקביעת מדיניות ותקרות חשיפה למבטחי משנה, קביעת הוראות דיווח למפקח וקיום דיון שנתי במדיניות החשיפה למבטחי משנה.

13.2. כללי

לאגודה ביטוחי משנה יחסיים בענפי הרכוש, חבויות אחרות, רכב חובה ורכב רכוש וכן ביטוחי משנה בלתי יחסיים בענפי חובה וחבויות אחרות, באמצעות מבטחי משנה, בעיקר מאירופה, מדירוג אשראי גבוה.

ביטוחי המשנה של האגודה בענפי הביטוח הכללי נערכים על בסיס שנתי עם מבטחי משנה שונים. ביטוחי המשנה נועדו לשם גידור הסיכונים הביטוחיים של האגודה באמצעות העברת חלקם למבטחי המשנה, תוך הקטנת חשיפת הקבוצה בהתאם. עם זאת, אין בהעברת הסיכון כאמור כדי לשחרר את האגודה ממחויבויותיה כלפי מבטחיה. לאגודה אין תלות במבטחי משנה מסוימים כלשהם.

בביטוח משנה משולמת פרמיה למבטחי המשנה ובתמורה מבטחי המשנה משתתפים בחלקם בתשלומי תביעות, וכן משלמים עמלות, לפי העניין. ביטוחי המשנה נערכים לרוב על בסיס שנתי. חלקו היחסי של כל מבטח משנה בכל אחד מענפי הביטוח השונים יכול להשתנות משנה לשנה ומענף לענף וזאת על-פי המדיניות העסקית של האגודה ואופי העסקים שאותם היא מבקשת לבטח. כל הסכמי ההתקשרות מול מבטחי המשנה מועברים בכל שנה למפקח על הביטוח. האגודה רוכשת ביטוחי משנה במרבית הענפים בהם היא פועלת.

בחלק מהענפים שייר האגודה מכוסה בביטוח עודף הפסדים בגין תביעות חריגות בהיקפן וקטסטרופה כאמור לעיל.

13.3. תיאור הסדרי ביטוח המשנה העיקריים הנהוגים באגודה:

13.3.1. בכל אחד מהענפים מותאם כיסוי ביטוח המשנה לאופי הסיכון ורמתו. ההבחנה הראשונית בסוגי הביטוח המשנה היא בין ביטוח משנה חוזי (יחסי או לא יחסי), שהוא ביטוח משנה הנערך בעבור ענף או סוג ביטוח בהתאם לתנאי החוזה (Treaty) לבין ביטוח משנה פקולטטיבי, שהוא ביטוח משנה הנערך בעבור עסק/ים ספציפיים או פוליסה בודדת. הביטוח היחסי מחלק את הסיכון בין חברת הביטוח למבטחי המשנה, ואילו הביטוח הלא יחסי, מגן על האגודה מפני אירועים יוצאים מן הכלל (כגון, תביעות חריגות וקטסטרופה). סוגי הכיסויים השונים המקובלים בענף בכלל ובאגודה בפרט הם:

1) ביטוחי משנה יחסיים הכוללים ביטוחי מכסה (Quota Share). בביטוחי משנה יחסיים, מעבירה האגודה למבטח המשנה שיעור מסוים מסכום הפרמיה מכל פוליסה שמכוסה תחת החוזה, ומקבלת בתמורה ממבטח המשנה שיעור זהה מסכום כל תביעה בגין

הפוליסה הנ"ל, וכן עמלה. בביטוחי מכסה שיעור זה הוא קבוע לכל הפוליסות בענף המבוטח.

(2) ביטוחי משנה לא יחסיים הכוללים ביטוח מסוג עודף הפסדים (Excess of loss). ביטוח עודף הפסדים הוא ביטוח המכסה תביעות או אירועים מעל לסכום מסוים, דהיינו, תביעה בודדת גבוהה או אירוע בו מעורבים מספר סיכונים שהצטברותם מעל הסכום המוסכם משולמת על-ידי מבטח המשנה. מאידך, תביעה הנמוכה מהסכום שהוגדר מראש תשולם על-ידי חברת הביטוח באופן בלעדי.

(3) ביטוחי משנה פקולטיביים נערכים לכיסוי סיכונים מיוחדים הגלומים בפוליסות ספציפיות. בדרך כלל מבטחים עסקים בביטוח מסוג זה כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על קיבולת ביטוחי המשנה הקונבנציונאליים, או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה.

מרבית ענפי הביטוח באגודה מבטחים הן בביטוח יחסי והן בביטוח לא יחסי.

13.3.2. תיאור הסכמי העמלות העיקריים המתקבלות ממבטחי משנה :

בענפי הביטוח בהם יש הסכמי ביטוח משנה יחסיים מקבלת האגודה עמלות בהתאם להיקף הפרמיה המועברת למבטחי המשנה.

בחלק מההסכמים מול מבטחי המשנה שיעורי העמלה קבועים ובחלקם תלויי תוצאות. בחוזי עודף הפסדים, ככלל, לא משולמות עמלות.

חלק מהסדרי ביטוח המשנה לשנת 2022 מנוהלים על-ידי האגודה במישרין וחלקם באמצעות ברוקרים.

13.3.3. דירוג מבטחי המשנה אשר איתם האגודה עובדת, ומקור הדירוג :

בשנת 2022 התקשרה האגודה עם 45 מבטחי משנה. מרבית מבטחי המשנה בענפי הביטוח הכללי בשנת 2022 הם בדירוג A- ומעלה על-פי חברת המדרג Standard & Poors. החשיפה של מבטח משנה אחד עלתה על 10% בשנה זו מתוך סך החשיפה למבטחי משנה Swiss Re המדורג AA- והחשיפה מולו הינה 60,198 אלפי ש"ח המהווים כ- 14.1% מסך החשיפה של מבטחי המשנה.

לא חלו שינויים מהותיים במדיניות האגודה לביטוח משנה לעומת שנת 2021 למעט המעבר. כמו כן לא חלו שינויים מהותיים בדירוג החברות עמן התקשרה האגודה.

ליום 31 בדצמבר 2022 לא ידוע לאגודה על התקשרות מהותית עם מבטח משנה הנתון בקשיים כספיים וכן לא קיימת יתרת חוב מהותית בפגור או במחלוקת עם מי מבין מבטחי המשנה עימם התקשרה האגודה.

13.4. מדיניות החשיפה למבטחי המשנה :

בהתאם להוראות הפיקוח, קובע הוועד המנהל, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי משנה. בשנת 2022 אישר הוועד המנהל מסגרת חשיפה מרבית למבטחי משנה עימם התקשרה האגודה המבוססת על דירוגם הבינלאומי.

תקרות הכיסוי לגבי השתתפות של מבטחי המשנה בתביעות בחוזים יחסיים מסוג מכסה (Quota Share) בתקופה המדווחות בענפים העיקריים : בענפי אש ורכוש המשק כ – 66 מליון \$, הנדסי כ- 20 מליון \$ ובענפי חבויות 30 מליון \$.

בחוזים מסוג עודף הפסדים האגודה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחות ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

13.5. חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה

בגין אירועי קטסטרופה רכשה האגודה ביטוח יחסי במסגרת חוזה האש ורכוש המשק. בנוסף, רכשה האגודה ביטוח מסוג הפסד יתר להגנה על השייר העצמי שלקחה על עצמה עד למקסימום של 7.5 מליון דולר.

להערכת האגודה, המבוססת על ניתוח סיכון רעידת אדמה של חברות שונות, החשיפה לביטוח קטסטרופה מהווה בביטוחי פרט ובביטוחים עסקיים 2.5% מסכום הביטוח הכללי.

13.6. מבטחי המשנה המשתתפים בחשיפה זו מדורגים על-פי הטבלה המפורטת שלהלן :

חשיפת מבטחי משנה לרעידת אדמה (במיליוני ש"ח)

קבוצת דירוג מרכזת על-פי S&P	תחזית חשיפה לרעידת אדמה(*)	אחוז מן הסה"כ
AA--AA	696,442	27.4%
A עד -A	1,841,850	72.6%
סך-הכול	2,538,292	100.0%

(*) לפי שער ההמרה בחוזה 3.22 ש"ח לדולר.

מבטחי המשנה אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסכום החשיפה

(במיליוני ש"ח)

קבוצת דירוג מרכזת על-פי S&P	תחזית חשיפה לרעידת אדמה	אחוז מן הסה"כ	שם מבטח המשנה
AA	309	12%	ALLIANZ SE

להלן ריכוז תוצאות ביטוח משנה

ש"ח	בשנת 2022 באלפי	ענף רכב חובה	ענף רכב רכוש	ענפי חבויות אחרות	ענפי רכוש ואחרים	סה"כ
סה"כ פרמיה	49,642	20,067	54,705	135,030	259,444	
תוצאות ביטוח משנה	(1,442)	(6,264)	20,089	(13,467)	(1,084)	
ש"ח	בשנת 2021 באלפי	ענף רכב חובה	ענף רכב רכוש	ענפי חבויות אחרות	ענפי רכוש ואחרים	סה"כ
סה"כ פרמיה	35,145	3,521	52,372	133,850	224,888	
תוצאות ביטוח משנה	(20,401)	(253)	(46,477)	25,570	(41,561)	
ש"ח	בשנת 2020 באלפי	ענף רכב חובה	ענף רכב רכוש	ענפי חבויות אחרות	ענפי רכוש ואחרים	סה"כ
סה"כ פרמיה	29,188	-	49,742	130,025	208,955	
תוצאות ביטוח משנה	6,411	16	14,090	3,929	24,446	

(*) תוצאות הפעילות מחושבת בהתאם לטופס 2.

13.6.1. פרמיה:

13.6.1.1. ענף רכב חובה: בשנת 2022 גידול בפרמיה עקב שינוי בשיעור חוזה ביטוח משנה יחסי וכן גידול בפרמיות בענפים אילו.

13.6.1.2. ענפי רכוש ואחרים: בשנת 2022 גידול בפרמיה עקב גידול בתיק המבוטח.

13.6.1.3. ענפי חבויות: בשנת 2022 גידול בפרמיה עקב שינוי בשיעור חוזה ביטוח משנה יחסי.

13.6.1.4. ענף רכב רכוש: גידול עקב עקב שינוי בשיעור חוזה ביטוח משנה יחסי וכן גידול בפרמיות בענף זה.

13.6.2. תוצאות ביטוח משנה

13.6.2.1. ענף רכב חובה: בשנת חיתום 2022 קיטון בהפסד בעקבות גידול בריבית חסרת סיכון המשפיעה לטובה על התביעות התלויות.

13.6.2.2. ענף רכב רכוש: גידול בהפסד בעקבות הרעה בענף עקב עלייה בגניבות ועלייה במחירי החלפים לרכב.

13.6.2.3. ענפי רכוש ואחרים: מעבר להפסד בשנה שוטפת לעומת רווח בשנים קודמות. נובע בעיקר מתביעה גדולה אחת.

13.6.2.4. ענפי חבויות: רווח בשנת החיתום 2022 בעקבות גידול בריבית חסרת סיכון המשפיעה לטובה על התביעות התלויות.

לפירוט נוסף, ראה באור 30(ז) בדוחות הכספיים לעניין ביטוח משנה.

14. הון אנושי

14.1. תנאי התקשרות, שינויים ארגוניים ושינויים במצבת העובדים במהלך שנת 2022 :

14.1.1. כל עובדי האגודה מועסקים בחוזה אישי ותנאי עבודתו של כל עובד נקבעים בהסכם ההעסקה עימו. סה"כ במצבת כוח האדם של האגודה, ללא תאגידים בשליטתה, בשנת 2022 ישנם 136 עובדים לעומת שנת 2021 בה היו 134 עובדים. כמו כן מועסקים 17 עובדים בסוכנות ביטוח חקלאי. באגודה מועסקים עובדים המעניקים שירותים בתחום פעילות ספציפי ועובדים המעניקים שירותים ליותר מתחום פעילות אחד. ראה [סעיף 14.3](#) להלן.

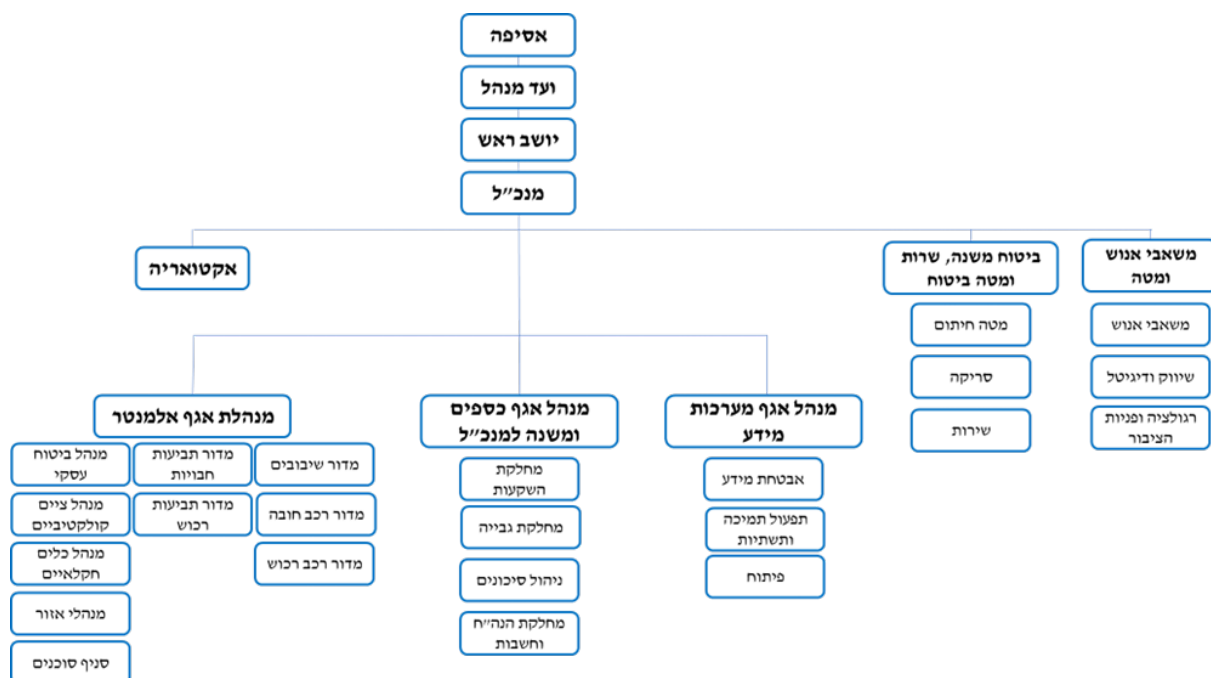
14.1.2. **הקמת ועד עובדים** - בשנת 2017, הודיעה ההסתדרות הכללית החדשה (להלן : "ההסתדרות") להנהלת האגודה על התארגנות ועד עובדים באגודה (להלן : "ועד הפעולה"). הנהלת האגודה הכירה בהתארגנות וביו"ר ועד הפעולה והחלה בתהליך של מו"מ בין האגודה לוועד הפעולה. בחודש מרס 2019 הסתיים המשא ומתן בין האגודה להסתדרות שהתנהל באווירה טובה ותוך כבוד הדדי בין הצדדים.

14.2. להלן פירוט השינויים המהותיים במצבת ההון האנושי שהתרחשו באגודה : -

בפברואר 2023 הגיעה הנהלת האגודה להסדר פרישה מרצון עם מר אלון וינברג מנהל אגף התביעות באגודה וזאת כשנה וחצי לפני מועד הפרישה שלו כחוק. אגף התביעות יעבור לניהולה של הגב' ליטל ענבר מנהלת האגף האלמנטרי.

המבנה הארגוני של האגודה :

תרשים מבנה ארגוני של האגודה

14.3. מצבת עובדים

נכון ליום 31 בדצמבר 2022 מועסקים באגודה 136 עובדים ובסוכנות ביטוח חקלאי 20 עובדים כמפורט להלן :

מספר עובדים ליום 31.12.2022	אגף
8	הנהלה, מטה ומזכירות
18	אגף מערכות מידע
22	אגף כספים, השקעות, רכש ותחזוקה
39	אגף אלמנטרי
6	מנהלי אזורים
23	אגף תביעות
4	מחלקת אקטואריה
16	ביטוח משנה, מוקד שירות, מכירות וסריקה
136	בביטוח חקלאי
20	סוכנות ביטוח חקלאי
156	סה"כ עובדים בביטוח חקלאי ובסוכנות

14.4. הדרכה

האגודה רואה חשיבות רבה בהדרכת עובדי האגודה ואימונם, ומשקיעה משאבים רבים בהדרכות מקצועיות לעובדים בהתאם לסוג העובד והתחום בו הוא פועל. בין השאר, שולחת האגודה את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים, הדרכות רלוונטיות וימי עיון, והכל על מנת לשמור על רמה מקצועית גבוהה המאפיינת את עובדי האגודה. מרבית ההדרכות וההשתלמויות כאמור מבוצעות באמצעות גופים חיצוניים לאגודה וחלקן מבוצעות באמצעות גורמים ומדריכים מקרב האגודה.

14.5. נושאי משרה ומנהלים בכירים

מרבית נושאי המשרה באגודה מועסקים על-פי חוזי העסקה אישיים, הכוללים, בין השאר, מרכיבי שכר ברוטו לחודש, תוספת בגין שעות נוספות, הוצאות אש"ל, והשתתפות האגודה בקרן השתלמות וביטוח מנהלים של העובד. התחייבויות האגודה בשל סיום יחסי עובד מעביד הכוללות התחייבויות לפי דין, הסכם ונוהג מכוסות במלואן על-ידי פוליסות ביטוח מנהלים, הפקדות בקופות גמל, בתוספת רווחים שנצברו. התחייבות לדמי-חופשה מכוסה במלואה באמצעות הפרשה הכלולה בסעיף זכאים ויתרות זכות.

14.6. מדיניות תגמול נושאי משרה

14.6.1. כללי

הוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא תגמול שולבו בחוזר המאוחד (חלק 1, שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול") (להלן: "החוזר").

במסגרת החוזר נקבעו הוראות לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזי ועובדים אחרים באגודה, ומניעת תמריצים שיעודדו נטילת סיכונים שאינם עקביים עם עדידי ארוכי הטווח של האגודה ועם מדיניות ניהול הסיכונים שלה.

האגודה אימצה מדיניות התגמול אשר אושרה על ידי הוועד המנהל ביום 26.1.2023 בהמשך להמלצת ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) לאשרה.

14.6.2. מדיניות התגמול נקבעה לתקופה בת 3 שנים ממועד אישורה, וזאת בלי לגרוע מסמכות הוועד המנהל לתקנה ו/או להחליפה מעת לעת.

14.6.3. עקרונות מדיניות התגמול - כללי

14.6.3.1. מדיניות התגמול חלה על כל תגמול לעובד ונושא משרה באגודה בשל כהונתו או עיסוקו באגודה.

14.6.3.2. מדיניות התגמול נועדה לסייע בהשגת מטרות האגודה, תכניות העבודה שלה ומדיניותה בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת מערך תמריצים ראוי וסביר לעובדים ולנושאי משרה באגודה, בשים לב למאפייני האגודה, לפעילותה ולניהול הסיכונים של האגודה, תוך מתן דגש לתגמול מבוסס ביצועים, ותוך יצירת איזון ראוי בין רכיבי התגמול השונים. בנוסף, מדיניות התגמול נקבעת בהתחשב בהוראות רגולציה שעשויות להיות להן השלכות מהותיות על תגמול בעלי תפקידים באגודה.

14.6.3.3. מדיניות התגמול מבוססת על מדדים ויעדים כמותיים ואיכותיים הנבחנים מדי שנה, כחלק מתכנית העבודה השנתית של האגודה, ובהתייחס, בין היתר, ליעדי האגודה, תנאי השוק ומצבה של האגודה.

14.6.3.4. האגודה תהא רשאית להעניק לנושאי משרה באגודה ולעובדיה תגמול אשר יכלול, בין היתר, שכר/דמי ניהול חודשיים, תנאים נלווים שונים, וכן תגמול משתנה במזומן, בהתאם לקבוע במדיניות התגמול.

14.6.3.5. אין במדיניות התגמול כדי לגרוע מהוראותיהם של הסכמים או תגמולים אשר אושרו טרם אימוץ מדיניות התגמול.

14.6.3.6. אין במדיניות התגמול כדי להקנות זכויות למי מנושאי המשרה באגודה ו/או עובדיה. רכיבי התגמול להם יהא זכאי כל נושא משרה או עובד כאמור יהיו כאלה שיאושרו לגביו באופן ספציפי על ידי האורגנים המוסמכים לכך באגודה.

14.6.3.7. יצוין, כי לעת אישור מדיניות התגמול, ועדת התגמול והוועד המנהל של האגודה נתנו את הדעת לעלות השכר המרבית על פי חוק תגמול לנושאי משרה במוסדות פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. בהתאם, לא יהיה בעל תפקיד מרכזי שעלות שכרו תעלה על סך של 2.5 מליון ש"ח לשנה.

14.6.4. תגמול לבעלי תפקיד מרכזי

במדיניות התגמול הוגדרו, בין היתר, מיהם בעלי התפקיד המרכזי באגודה.

14.6.4.1. שיקולים בקביעת תנאי התגמול של בעל תפקיד מרכזי

(א) השכלתו, כישוריו, מומחיותו, ניסיונו המקצועי והישגיו של בעל התפקיד המרכזי.

(ב) תפקידו, תחומי אחריותו והסכמי שכר קודמים שנחתמו עם בעל התפקיד המרכזי.

(ג) תרומת בעל התפקיד המרכזי לביצועי האגודה, רווחיה ויציבותה.

(ד) רצון האגודה לשמר את בעל התפקיד המרכזי לאור כישורים, ידע או מומחיות ייחודית.

(ה) בחינת היחס בין הרכיב הקבוע לרכיבים המשתנים בתגמול.

(ו) בחינת היחס בין תגמול בעל התפקיד המרכזי לעלות השכר של שאר עובדי האגודה, ובפרט היחס לעלות השכר החציונית של עובדי האגודה והשפעתו הצפויה על יחסי העבודה באגודה. יצוין, כי נכון ליום 31.12.2022 היחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר הממוצע של יתר עובדי האגודה הינו בטווח של 2 עד 6.2, והיחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר החציוני של יתר עובדי האגודה לאותו מועד הינו בטווח של 2.3 עד 7.3.

(ז) בחינת היחס בין תנאי הכהונה וההעסקה של בעלי תפקיד מרכזי לתגמול יתר עובדי האגודה, ובפרט היחס לשכר הממוצע והחציוני של העובדים למועד אישור המדיניות, בשים לב להשפעת יחסים אלה על יחסי העבודה באגודה. יצוין, כי היחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר הממוצע של יתר עובדי האגודה נכון ליום 31.12.2020 הינו בטווח של 1.8 עד 5.3 וכי היחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר החציוני של יתר עובדי האגודה לאותו מועד הינו בטווח של 2.2 עד 6.5.

14.6.4.2. רכיב קבוע

(א) שכר הבסיס של בעלי תפקיד מרכזי באגודה ייקבע במהלך המשא ומתן להעסקתם באגודה, על פי הפרמטרים המפורטים [בסעיף 14.1](#) לעיל, ויהיה כפוף לאישורים הנדרשים על פי דין.

(ב) האורגנים המוסמכים רשאים לעדכן מעת לעת את תנאי השכר של בעלי התפקיד המרכזי בהתאם לפרמטרים המפורטים לעיל, להוראות מדיניות התגמול ולהוראות הדין הרלוונטיות.

14.6.4.3. רכיב משתנה

(א) ככל שוועדת התגמול והוועד המנהל ימצאו לנכון, בעלי תפקיד מרכזי באגודה (למעט יו"ר הוועד המנהל) יהיו זכאים לתגמול משתנה במזומן ("בונוס"). הזכאות לבונוס תיקבע בהתאם לקריטריונים כמותיים מדידים וקריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה.

(ב) הוועד המנהל יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, להפחית או לבטל את סכום הבונוס לו יהיה זכאי בעל תפקיד מרכזי, בהתקיים נסיבות המצדיקות הפחתה או ביטול כאמור ובין היתר בנסיבות הבאות: (א) לצורך שמירה על יציבות האגודה ועל איתנות הונה העצמי, (ב) אי עמידת האגודה ביעדיה, (ג) ביצועים שליליים של האגודה.

(ג) הזכאות לבונוס תיקבע בהתאם לקריטריונים מדידים. משקלם של משתנים פיננסיים, משתני שוק ומשתנים חשבונאיים יהיה גבוה מ-50% מסך הרכיב המשתנה. על אף האמור, ניתן לקבוע כי הזכאות לבונוס תכלול מרכיב של שיקול דעת, בהתחשב בטיב עבודתו ותרומו של בעל התפקיד המרכזי, ובלבד שסכומו של מרכיב זה לא יעלה על 3 משכורות חודשיות בשנה.

(ד) מדי שנה תיבחן העמידה בקריטריונים שנקבעו ביחס לכל אחד מבעלי התפקיד המרכזי לצורך קביעת הזכאות לבונוס השנתי.

(ה) הסיכונים המהותיים להם חשופה האגודה הינם סיכוני שוק, סיכוני אשראי, סיכוני A.L.M, סיכונים תפעוליים, סיכונים ביטוחיים וסיכוני אבטחת מידע, כמפורט בהרחבה בדוחותיה הכספיים של האגודה. שיעורי הבונוסים לבעלי תפקיד מרכזי

באגודה וליתר עובדי האגודה נקבעו בהתאם לכך, ועל מנת להתמודד נכונה עם הסיכונים האמורים, תוך שעצם הזכאות מותנית בתנאי סף שנקבעו במדיניות התגמול.

(ו) במדיניות התגמול נקבע כי לאחר קביעת היקף הבונוס בגין שנה מסוימת, 50% מהבונוס ישולם באופן מיידי, ולגבי היתרה יחול הסדר דחייה כדלקמן: 50% מהיקף הבונוס ישולם בשלושה תשלומים שנתיים עוקבים שהראשון שבהם בתום השנה לאחר מועד קביעת הבונוס. למרות האמור, האגודה רשאית שלא לדחות תשלום של רכיב משתנה שהוענק לבעל תפקיד מרכזי בשנה קלנדרית מסוימת, ובלבד שסך הגמול בגין אותה שנה אינו עולה על התקרה לתשלום וסך הרכיב המשתנה אינו עולה על 40% מהרכיב הקבוע באותה שנה. לעניין זה, "תקרה לתשלום" - כהגדרתה בסעיף 32(17) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]. סיום העסקה לא יביא לתשלום מוקדם של רכיבי תגמול שנדחו.

(ז) במדיניות התגמול נקבע הסדר השבה לפיו בעל תפקיד מרכזי יידרש, כחלק מתנאי כהונתו והעסקתו, להשיב לאגודה תשלומים ששולמו ו/או ישתלמו לו כבונוס לשנה מסוימת, אם גובה הבונוס הנו מעל ל- 2 משכורות ואם עד תום 5 שנים עוקבות ממועד תשלום הבונוס התקיים אחד מאלה: (א) הבונוס שולם על בסיס נתונים שהתבררו בדיעבד כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של האגודה, שנתיים או רבעוניים; (ב) הבונוס שולם בהתחשב ברמת סיכון שהתברר כי לא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של האגודה; (ג) ועדת התגמול קבעה כי בעל תפקיד מרכזי היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לאגודה, לרבות הונאה או פעילות לא חוקית אחרת, הפרת חובת אמונים, הפרה מכוונת או התעלמות ברשלנות חמורה ממדיניות האגודה, כלליה ונהליה.

14.6.4.4. תנאי פרישה

(א) במדיניות התגמול נקבעו תנאי הפרישה המקסימליים להם זכאים בעלי תפקיד מרכזי באגודה.

(ב) כמו כן, נקבע כי בכפוף לאישור מנכ"ל האגודה, שיינתן במקרים חריגים ובשים לב לותק העובד ולתפקידו, בעת סיום יחסי עובד מעביד, עובד יכול ויהיה זכאי למענק פרישה שסכומו לא יעלה על 3 משכורות קבועות, ובכל מקרה לא יעלה על 120,000 ש"ח.

14.6.4.5. מענקים מיוחדים

(א) הוועד המנהל וועדת התגמול יהיו רשאים להחליט, מעת לעת, על מתן מענק חד פעמי, בנסיבות מיוחדות, לבעל תפקיד מרכזי, וזאת, בין היתר, בגין השקעת מאמצים מיוחדים ויוצאי דופן מצד בעל התפקיד המרכזי, פרויקטים מיוחדים, הצלחות יוצאות מגדר הרגיל וכיו"ב (להלן: "מענק מיוחד").

(ב) מענק מיוחד לא יעלה על משכורת אחת לעובד (שהוא בעל תפקיד מרכזי) בשנה קלנדרית והענקתו תהא כפופה להוראות כל דין. במקרה שמענק מיוחד כאמור יינתן בדיעבד, בלי שנקבעו יעדים מראש לצורך תשלומו, הרי שסכום המענק

המיוחד יבוא במקום כל חלק ברכיב הבונוס השנתי לו יהיה זכאי אותו בעל תפקיד מרכזי ואשר אופן קביעתו מצוי בשיקול דעת (כגון הערכת מנכ"ל).

(ג) מענק מיוחד שישולם לבעל תפקיד מרכזי, ככל שישולם, ישולם לו במזומן, ובנוסף לבונוס השנתי, למעט החריג האמור בסעיף 3.4.2 לעיל.

(ד) בכפוף להוראות כל דין, המענק המיוחד יהיה כפוף להוראות הקבועות במדיניות התגמול בנוגע ליחס בין רכיב קבוע לרכיב משתנה, ולהסדרי התשלום שנקבעו לגביו, לרבות הסדר דחייה והסדר השבה.

14.6.4.6. מענק שימור / מענק חתימה

האגודה רשאית ליתן לכל עובד (לרבות בעל תפקיד מרכזי) מענק חתימה ו/או מענק שימור והכל בהתאם להוראות מדיניות התגמול ובכפוף להוראות כל דין.

14.6.5. עיקרי שינויים שבוצעו במדיניות התגמול מיום 31.3.2020 ועד ליום 31.3.2022

14.6.5.1. עודכנה ההגדרה של "בעל תפקיד מרכזי" ו"פונקציות בקרה".

14.6.5.2. נקבע כי עובדי יחידת האקטואריה שאינם בעלי תפקיד מרכזי יהיו זכאים לבונוס בהתאם לתנאים המפורטים במדיניות התגמול.

14.6.5.3. עדכנו תקרות שכר חודשי תוך שההתייחסות היא להיקף השכר ברוטו ולא לעלות השכר, ופורטו ההטבות והתנאים הנלווים להם יכולה להיות זכאות.

14.6.5.4. התשלומים הנדחים יהיו צמודים לעליה במדד המחירים לצרכן על בסיס מדד ידוע, כאשר מדד הבסיס יהיה המדד שהיה ידוע במועד התשלום הראשון על חשבון הבונוס (שיתרתו נדחית).

14.6.5.5. הצהרה בדבר מדיניות התגמול של האגודה לשנת 2021 פורסמה בחודש מרס, 2021 באתר

האינטרנט של האגודה, בכתובת: www.bth.co.il

15. שיווק והפצה

15.1. מערך הסוכנים של האגודה - כללי

האגודה משווקת את פוליסות הביטוח שלה באופן ישיר, באמצעות ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח ובאמצעות סוכנים. מרבית הפוליסות המשווקות למגזר הקיבוצי, בענפי הביטוח הכללי מתחדשות ב-1 בינואר, למעט פוליסות ביטוח מכונות חקלאיות המתחדשות ב-1 באפריל ולמעט פוליסות ביטוח רכב ודירה פרטיות למגזר הקיבוצי אשר מתחדשות לכל אורך השנה. סוכנות ביטוח חקלאי? (לשיחה עם גדי) והסוכנים אינם בלעדיים ועובדים גם עם חברות ביטוח נוספות. סוכני האגודה פועלים לפי תעריפים והנחיות חיתום שהאגודה מפיצה מפעם לפעם בענפי הביטוח השונים.

15.2. עמלות

15.2.1. סוכנות ביטוח חקלאי

סוכנות ביטוח חקלאי משווקת את פוליסות הביטוח של האגודה ללקוחות פרטיים בעיקר חברי קיבוץ. בתמורה לשירותי השיווק וההפצה של פוליסות הביטוח כאמור לעיל, משלמת האגודה לסוכנות ביטוח חקלאי עמלה שנתית. אשתקד, שימשה סוכנות ביטוח חקלאי כערוץ הפצה גם לקיבוצים ומפעליהם אשר היוו כ-50% מדמי הביטוח של האגודה. בשנת 2021 מרבית ההפצה לקיבוצים נעשית בתוך האגודה.

נכון ל-31 בדצמבר 2022 שילמה האגודה לסוכנות הביטוח וסוכנויות הבנות שלה עמלה בסך של כ- 7,842 אלפי ש"ח כולל מס ערך מוסף (אשתקד – 8,263 אלפי ש"ח).

15.2.2. סוכנים

בעבור שירותי התיווך של הסוכנים משולמות עמלות בשיעורים משתנים, כאשר שיעור העמלה נקבע בחלקו על-פי המוצר ובחלקו מותנה בהיקף התפוקה של הסוכן.

להלן נתונים לגבי התפלגות העמלות לפי ענפי פעילות:

ענף פעילות	2022	2021	2020
רכב חובה	7.0%	7.0%	7.0%
רכב רכוש	17.5%	17.5%	17.5%
ענפי רכוש ואחרים	14.5%	14.6%	14.6%
ענפי חבויות	17.0%	17.0%	12.7%

16. ספקים ונותני שירותים

האגודה רוכשת מעת לעת שירותים מספקים חיצוניים לצורך פעילותה השוטפת.

16.1. בתחום שירותי המחשב בשנת 2020 התקשרה האגודה עם ספק מהותי, פריורטי, להחלפת מערכת הכספים במערכת חדשה. הטמעת המערכת נעשית בימים אלו.

כמו כן לאגודה הסכם עם ספק מהותי נוסף, קומטק בע"מ, וכן עם מספר ספקים המתמחים בתחומים שונים כמו מד-1 לאחסון המחשב המרכזי. הפסקת מתן שירותים על-ידי מי מהם תהא כרוכה בהשקעת משאבים מצד האגודה עד להתקשרות עם ספק חלופי.

16.2. התקשרות לענין המסלקה הפנסיונית – החל מיום ה' 1 לנובמבר, 2015 האגודה החלה להעביר נתונים למסלקה הפנסיונית בהתאם להוראות הממונה על הביטוח.

16.3. האגודה התקשרה עם שמאים וחוקרים מומחים המסייעים לה בסילוק התביעות.

16.4. התקשרויות עם מוסכים - לאגודה הסכמים עם כ- 100 מוסכי פחחות וצבע בפריסה ארצית, לפיהם, מבוטחים הפונים לצורך ביצוע תיקון כלי-רכב שנפגעו בתאונות, מקבלים מהמוסד שירות ברמה גבוהה כפי שנקבע בהסכם. כנגד ביצוע התיקונים במוסד, משלמת האגודה, במישרין למוסד, את עלות התיקון

כפי שאושרה על-ידי שמאי מטעמה. במסגרת ההסכמים מוענקת אפשרות למבוטח לקבל רכב חלופי עד מועד גמר תיקון רכבו. מטרת ההסכמים היא שיפור רמת השירות אשר האגודה נותנת ללקוחותיה, תוך הוזלת עלויות התיקון בהן נושאת האגודה. האגודה אינה מחייבת מבוטח שנפגע בתאונה למסור את כלי הרכב למוסך הקשור עמה בהסכם, אלא מעמידה אפשרות זו בפניו לבחירתו הבלעדית. מבוטח הבוחר לתקן את הרכב במוסך הסדר, נהנה גם מהקטנת סכום ההשתתפות העצמית.

16.5. האגודה התקשרה בהסכמים עם נותני שירותים שונים לפיהם מבוטח אשר הפוליסה שלו הורחבה כדי לכלול את סוג השירות הרלוונטי, יקבל שירות בהתאם לכתב השירות שניתן לו. הסכמים כאלה נחתמו עם חברות למתן שירותי גרירה לרכב, רכב חלופי, למתן שירותי תיקון שבר שמשות ברכב, ולמתן שירותי רדיו חלופי ועוד. בנוסף, לאגודה הסכמים עם קניינים לקניית כלי-רכב לאחר תאונות וכלי-רכב שנמצאו לאחר גניבה. לעניין נזקי צנרת האגודה התקשרה עם ספק להסדרת שירותי מוקד להזמנת שרברי חברה.

17. רכוש קבוע

17.1. משרדיה הראשיים של האגודה ממוקמים במבנה הנמצא ברחוב החשמונאים 91-95 בתל אביב בשטח של כ-2,200 מ"ר. החל מחודש יולי 2015 האגודה שוכרת את המשרדים מאגודת האחות (לאחר העברת נכס הנדל"ן לאגודה האחות במסגרת השינוי המבני, כמפורט לעיל). כמו כן שוכרת האגודה שטחי משרד נוספים.

17.2. האגודה משתמשת בתוכנות מחשב בתחום ביטוח כללי, לרבות תוכנות עבודה עם סוכנים ותוכנות ניהול ודיווחים המכילות את כל פרטי הפעילות של האגודה הן לצורך הפעילות התפעולית השוטפת, הן לצורכי דיווח והן לצורכי ניתוחים סטטיסטיים. האגודה שמה לה למטרה להביא את מערכות המחשוב שלה לקדמת הטכנולוגיה לצורך הטמעת שיטות ניהול מתקדמות, ייעול תהליכים פנימיים באגודה, שיפור מערך השירות ללקוחות ואבטחת מידע מתקדמת וזאת באמצעות מימוש טכנולוגיות קיימות והתאמת טכנולוגיות ספציפיות לאגודה. לצורך מימוש היעדים הנ"ל השקיעה האגודה סך של כ- 11 מיליון ש"ח בשנת 2022 ועתידה להשקיע סכום של כ- 5 מיליון ש"ח נוספים בשנת 2023.

17.3. למידע נוסף בדבר הרכוש הקבוע של האגודה, ראה באורים 5 ו-7 לדוחות הכספיים.

18. עונתיות

18.1. מרבית הפוליסות של הקיבוצים (מהן נובעות עיקר הכנסות האגודה) מתחדשות במהלך הרבעון הראשון של השנה הקלנדארית. עונתיות זו נובעת ממועדי חידוש חוזים של פוליסות קיימות.

18.2. להלן התפלגות סכומי הפרמיות (ברוטו) בענף הביטוח הכללי, לפי רבעונים, בשנים 2020, 2021 ו-2022 (באלפי ש"ח ובאחוזים):

2020		2021		2022		
באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	
49.9%	43.7%	43.7%	216,495	44.8%	236,185	רבעון ראשון
18.5%	20.0%	20.0%	99,305	19.3%	101,760	רבעון שני
18.5%	18.7%	18.7%	92,428	17.4%	91,567	רבעון שלישי
13.1%	17.6%	17.6%	88,105	18.5%	97,102	רבעון רביעי
100%	100.0%	100.0%	496,333	100.0%	526,614	סה"כ

יצוין, כי בביטוח כללי קיים מנגנון "עתודה לסיכונים שטרם חלפו", אשר מווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח.

18.3. ככלל, לא קיימת עונתיות לעניין תביעות. עם זאת, שיטפונות סביב עונת החורף מהווה גורם עונתי העלול להגדיל את היקף התביעות בעונה זו.

19. נכסים לא מוחשיים

19.1. קניין רוחני

האגודה משתמשת לצורך פעילותה בתוכנות בבעלותה ו/או שנרכשו רישיונות לשימוש בהן.

לאגודה דומיין באינטרנט.

בידי האגודה רישיונות ו/או היתרים לפעול כמבטח, כמתחייב על פי כל דין.

19.2. מאגרי מידע

האגודה מנהלת מספר מאגרי מידע, במסגרתם נשמרים נתונים שונים המשמשים את האגודה בפעילותה. האגודה פועלת באופן שוטף לרישום כל מאגרי המידע שברשותה במרשמי רשם מאגרי המידע בהתאם להוראות הדין.

19.3. לפירוט נוסף בדבר נכסים לא מוחשיים של האגודה, ראה באור 5 בדוחות הכספיים.

20. גורמי סיכון

20.1. כללי

20.1.1. לאגודה השקעות בניירות ערך בסכומים ניכרים, ובעקבות כך מושפעות תוצאות פעילותה מתנודות בשוקי ההון בארץ. האגודה מאמצת מדיניות שמרנית באשר לניהול השקעותיה.

20.1.2. האגודה כפופה להוראות חוק הפיקוח לתקנות והצווים שהוצאו על-פיו, להנחיות המוצאות על-ידי הממונה על הביטוח מפעם לפעם המתייחסות לאופן חישוב עתודות ביטוח, הפרשה לתביעות תלויות ודרכי השקעה, להסדרים תחיקתיים אחרים במשק, יש בהן כדי להשפיע על תוצאות פעילותה של האגודה.

20.1.3. האגודה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שכולו נעשה באמצעות מבטחי משנה יציבים בחו"ל. בענפים מסוימים למבטחי המשנה יכולת השפעה ניכרת על קיבולת הביטוח, תנאי הביטוח ועל התעריפים של האגודה.

20.1.4. תקדימים משפטיים הנוגעים לתשלום תביעות, תביעות ייצוגיות וכיו"ב, יש בהם כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של האגודה.

20.1.5. האגודה מוכרת פוליסות ביטוח המכסות סיכונים שונים וביניהם סיכוני חבויות וסיכוני רכוש. תמחור הפוליסות מבוסס, בין השאר, על ניסיון העבר ועל תחזיות מבוססות מודלים סטטיסטיים ואקטואריים ותעריפים של מבטחי משנה. שינויים בגורמי הסיכון האלה עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של האגודה.

20.1.6. עיקר עסקי האגודה מקורם במגזר הקיבוצי, תהליכים העוברים על התנועה הקיבוצית עשויים להשפיע על היקף העסקים ורווחיות האגודה.

- 20.1.7. המצב המדיני והביטחוני של מדינת ישראל משפיע על מצב המאקרו כלכלי של המשק הישראלי ועל מצב שוק ההון. נוסף על הסדרים מדיניים וביטחוניים שונים עשויה להיות השפעה על רווחיות האגודה בעיקר בתחום ביטוח כללי.
- 20.1.8. ענף הביטוח בישראל הוא ענף תחרותי, כאשר התחרות מתקיימת בין חברות הביטוח המוכרות מוצרים דומים.
- 20.2. להלן תאור תמציתי של הסיכונים העיקריים אליהם חשופה האגודה:
- 20.2.1. **סיכון שוק** - הסיכון לירידת ערך הנכסים וההתחייבויות של האגודה כתוצאה משינויים בפעילות השוק:
- (1) **סיכון ריבית** - עלייה בשיעורי הריבית תגרום להפסדים בתיק כתוצאה מירידת מחירי האג"ח המוחזקים על-ידי האגודה.
- (2) **סיכונים מטבע** - שינויים בשערי החליפין ישפיעו הן על מחירי הנכסים נקובי המט"ח הכלולים בתיק ההשקעות של האגודה והן על ההתחייבויות הביטוחיות לרבות הפעילות מול מבטחי משנה.
- (3) **סיכון שערי מניות** - האגודה חשופה לירידה בשווי תיק ההשקעות כתוצאה מירידת ערך ניירות הערך (מקומיים או זרים) המוחזקים על ידה.
- (4) **סיכון אינפלציה** - ההפסד הנגרם עקב שחיקת ערך נכסי האגודה שאינם צמודים למדד המחירים לצרכן.
- 20.2.2. **סיכון אשראי** - הוא הסיכון שנובע כתוצאה מאי-מילוי התחייבויותיו של הצד הנגדי לעסקה כתוצאה מחדלות פירעון. במסגרת זו חשופה האגודה להפסדים כתוצאה מחדלות פירעון או ירידת דירוג האשראי של מבטחי המשנה ושל בעלי האג"ח אותן היא מחזיקה.
- 20.2.3. **סיכון ALM** - האגודה חשופה לסיכון שנובע מחוסר התאמה בין ההתחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן (עיתוי, היקף, שווי).
- 20.2.4. **סיכון תפעולי** - הסיכון הנובע מכישלון מערכות פנימיות, אנשים (הונאות, טעויות אנוש) ונזקים החיצוניים לחברה (רעידת אדמה). כמו כן, כמבטחת של קבוצה קטנה של לקוחות גדולים, האגודה חשופה לסיכונים תחרותיים ומתחרים.
- 20.2.5. **סיכונים ביטוחיים** - תמחור והערכת התחייבויות ביטוחיות שגוי: טעות במודל התמחור (model risk) ו/או בפרמטרים והתפלגויות הסתברותיות מוטות (parameter risk), חיתום לקוי, אירועי קטסטרופה וכו'.
- 20.2.6. **אבטחת מידע** - פגיעה פיזית או לוגית במחשבי האגודה עלולה להסב נזקים כבדים. כיום, מוגנת רשת המחשבים של האגודה באמצעים שונים ומגוונים כגון: Anti-virus, Firewall ועוד. נוסף על כך, הגישה למערכות המידע השונות ניתנת בתהליך מסודר של בקשת הרשאות.

20.2.7. **סיכון רגולציה וחקיקה** - הסיכון הנובע משינויים ברגולציה ובחקיקה אשר ישפיעו על תוצאות האגודה ועל ההון העצמי שלה.

גורמי הסיכון			השפעת גורמי הסיכון
קטנה	בינונית	גדולה	
סיכונים שוק			
	✓		סיכון ריבית
	✓		סיכונים מטבע
		✓	סיכון מחירי מניות
	✓		סיכון אינפלציה
סיכונים אשראי			
		✓	סיכון אשראי (מבטחי משנה)
	✓		סיכון אשראי (אג"ח)
סיכונים ביטוח ו ALM			
		✓	סיכונים אקטוארים
		✓	אירועי קטסטרופה
	✓		חיתום לקוי
		✓	סיכונים תפעוליים
		✓	אבטחת מידע
✓			סיכון רגולציה וחקיקה

20.3. לפירוט נוסף ראה באור 28 לדוחות הכספיים בעניין ניהול הסיכונים באגודה.

21. **הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה**

מתווה סליקה "קל כבד" - איגוד חברות הביטוח מפעיל מערכת סליקה שנועדה, בין השאר, להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בביטוח רכב חובה בהתאם לחוק נפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים) התשס"א-2001. להסדר זה ניתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל על-ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. בספטמבר 2010 אישרה הממונה על ההגבלים העסקיים פטור חדש בתנאים מאישור הסדר כובל. תוקפו של הפטור הוא לחמש שנים עד ספטמבר 2015. נכון למועד זה, עדיין קיים הפטור.

חלק רביעי - היבטי ממשל תאגידי

22. דירקטורים חיצוניים

לשינויים שחלו בתקופת הדו"ח בזהות הדירקטורים החיצוניים המכהנים באגודה, לרשימת חברי הוועד החיצוניים (דח"צים) ולפרטים בדבר השכלתם, ניסיונם וכישוריהם, ראו סעיף 12 בחלק ד' - פרטים נוספים על התאגיד.

23. גילוי בדבר המבקר הפנימי בתאגיד

23.1. פרטי המבקר הפנימי

שם המבקר: גלי גנה, רו"ח.

תאריך תחילת כהונה: מאי 2005.

המבקר הפנימי אינו עובד האגודה. למבקר וצוותו ניסיון רב שנים בתחום הביקורת הפנימית וביקורת חקירתית בענפי הביטוח, שוק ההון, ניהול סיכונים והמחשוב וידע נרחב בחשבונאות ומשפט.

23.2. תכנית עבודה

תכנית עבודת הביקורת הפנימית של האגודה נתמכת בסקר סיכונים לקביעת יעדי ביקורת, על בסיסו נקבעה תכנית עבודה רב שנתית. בשנת 2019 בוצע סקר מעודכן ונקבעה תכנית העבודה הרב שנתית לתקופה של 4 שנים. תכנית העבודה השנתית אושרה על-ידי וועדת הביקורת. תכנית העבודה הרב שנתית מתעדכנת בהתאם למסקנות מהשנה שחלפה זאת לאור המלצות ההנהלה והמבקר הפנימי, ולאחר התייעצות עם גורמים שונים באגודה. תכנית הביקורת כוללת סקירה וביקורת פנימית של פעילות חברת בת בה לא מונה מבקר פנימי.

23.3. היקף העסקה

בשנת 2021 ערך המבקר וצוותו ביקורת בהתאם לתכנית הביקורת שאושרה בהיקף של כ-2,400 שעות. בידי ההנהלה אפשרות להרחבת ההיקף בהתאם לנסיבות.

23.4. תגמול

התגמול למערך הביקורת הפנימית הוא בשכר המשולם בהתאם לשעות העבודה. עלות מערך הביקורת הפנימית הסתכמה בשנת 2022 בסכום של כ-330,000 ש"ח בצירוף מע"מ. לדעת הוועד המנהל, לתגמול המבקר הפנימי אין כל השפעה על שיקול דעתו המקצועית.

24. גילוי בדבר רואה-חשבון מבקר

24.1. שם המשרד המבקר: קוסט, פורר, גבאי את קסירר (Ernst & Young)

24.2. שם השותף המטפל: רו"ח ניר מורדכי

24.3. תאריך תחילת כהונתו: 1 בינואר 2022

השכר הכולל לו זכאי המבקר, הקשור לשנת הדיווח האחרונה והקשור לשנה שקדמה לה, בנפרד, לפי החלוקה כלהלן (באלפי ש"ח)

<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2022</u>	
519	541	שכר בגין שירותי ביקורת (*)
305	317	שכר בגין שירותים אחרים
824	858	סך הכול (בלי מע"מ)

(*) הביקורת כוללת ביקורת סולבנסי (כולל אשתקד).

25. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי ("SOX 404")

מתוקף הנחיות רשות הפיקוח וחוזריה מישמת האגודה את דרישות סעיף 404 של ה-Sox Act (להלן "הוראות ה-SOX") וכולל בחינה של תהליכי עבודה ובקורות פנמיות של הגוף המוסדי. הנהלת האגודה מקיימת את הההליך הנדרש לצורך הערכת היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, שכולל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיות באגודה. לדוחות הכספיים מצורפות הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים ובדבר קיומן ויעילותן של הבקורות הפנימיות ביחס לדוחות אלו.

הנהלת האגודה, בשיתוף המנכ"לית ומנהל הכספים, העריכו לתום תקופת דו"ח זה את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדו"ח הכספי. על בסיס הערכה זו הסיקו המנכ"ל ומנהל הכספים כי לתום תקופת הדו"ח הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הם יעילים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שנדרש לגלות בדו"ח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שנקבעו ע"י הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו. בתקופת הדו"ח לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי.

26. בקרה פנימית על דיווח כספי

הוועד המנהל הינו האורגן המופקד על אישור הדו"חות הכספיים. בסמכות ועדת הביקורת לדון ולהחליט בנושא נאותות הדו"חות הכספיים של האגודה ובכלל זה במדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות של האגודה. את תפקידה של ועדת הביקורת אפשר שתבצע ועדת מאזן שתוקם לצורך זה, ובלבד שכל חברי ועדת המאזן יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכל הדירקטורים החיצוניים באגודה שהם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור יהיו חברים בה. הוועד המנהל מינה ועדת מאזן אשר דנה בדו"חות הכספיים טרם הצגתם בישיבת הוועד המנהל. תפקיד הוועדה לדון בדו"חות הכספיים של האגודה, נאותות הדו"חות, סוגיות חשבונאיות מיוחדות וכן להמליץ לוועד המנהל של האגודה בדבר אישור הדו"חות

הכספיים. בוועדה מכהנים 3 חברים: יו"ר הוועדה הגב' צילה דסקל (דח"צ, מר ראובן אביטל (דח"צ) ויו"ר הוועד המנהל מר דורון סט. מוזמנים לשיבות ועדת מאזן מנכ"לית האגודה, גב' פזית כהן חזות, המשנה למנכ"ל ומנהל הכספים רו"ח שמואל הרטשטיין, אקטוארית האגודה הגב' שירן מאור אלקיים ורואה החשבון החיצוני של האגודה, רו"ח ניר מרדכי.

לצורך בחינת הדוחות הכספיים, נושאי המשרה באגודה פורשים בפני חברי ועדת המאזן את הממצאים העיקריים והאומדנים של הדוחות הכספיים וכן את אופן הטיפול החשבונאי הקשור בדיווח הכספי. בישיבת הוועד המנהל המתכנסת לצורך אישור הדו"חות הכספיים, מציגה יו"ר ועדת מאזן את הסוגיות העיקריות ועיקרי הדברים שעלו בישיבת המאזן את מסקנות ועדת המאזן.

ועדת המאזן התכנסה ביום 23 למרס, 2023, לצורך דיון בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 ואלה אושרו בישיבת הוועד המנהל ביום 30 למרס, 2023.

בתקופת הדו"ח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2022 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי.

חלק ב - דו"ח הוועד המנהל, הצהרות המנהלים

תוכן העניינים

2	תיאור תמציתי אודות האגודה, סביבתה העסקית ותחומי פעילותה
4	מצבה הכספי של האגודה
10	תזרים מזומנים, נזילות ומימון
11	השפעת גורמים חיצוניים
12	יעדים ואסטרטגיה עסקית
15	הצהרות מנהלים
17	דו"ח הוועד המנהל וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי 17

חלק ב – דו"ח הוועד המנהל

דו"ח הוועד המנהל על מצב ענייני האגודה לתקופה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2022 (להלן: "דו"ח הוועד המנהל") סוקר את השינויים העיקריים בפעילות האגודה בשנת 2022 (להלן: "תקופת הדו"ח"). דו"ח הוועד המנהל כולל מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים באגודה במועד הדו"ח וכולל את הערכות האגודה או כוונותיה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה.

דו"ח הוועד המנהל הינו חלק בלתי נפרד מהדו"ח התקופתי לשנת 2022 (להלן: "הדו"ח התקופתי"), על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדו"ח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור תמציתי של האגודה, סביבתה העסקית ותחומי פעילותה

1.1 כללי

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן: "ביטוח חקלאי" או "האגודה") היא אגודה שיתופית אשר נרשמה בישראל ב-14 באפריל 1937 בשם "קופה לביטוח חקלאי הדדי אגודה שיתופית בע"מ". בשנת 1993 שינתה האגודה את שמה לשמה הנוכחי.

חברי האגודה הינם אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "אגודת האחזקות"), המחזיקה בכל יחידות ההשתתפות באגודה, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "האגודה האחות"), בנאמנות עבור אגודת האחזקות. החברים באגודת האחזקות הינם כ-285 קיבוצים, מושבים שיתופיים ותאגידים אחרים ממגזר ההתיישבות. לפירוט נוסף בדבר האחזקות באגודה, ראה סעיף 7 בחלק ד' לדו"ח התקופתי- פרטים נוספים על התאגיד.

למבנה האחזקות של האגודה ראה סעיף 2 בחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

1.2 תחומי פעילותה העיקריים של האגודה

האגודה פועלת בעיקר בתחום הביטוח הכללי, הכולל את ענפי ביטוח הרכב (רכב חובה ורכב רכוש), ענפי ביטוח חבויות, ענפי ביטוח רכוש אחר וביטוח ימי.

לפירוט נוסף אודות תחומי פעילותה של האגודה, ראה חלק שני לחלק א' בדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

1.3 התפתחויות ואירועים מהותיים בתקופת הדו"ח

כללי

לשינויים מהותיים שאירעו במהלך תקופת הדו"ח, ראה סעיף 3 בחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

הליכים משפטיים

- א. לא קיימות תובענות ייצוגיות או בקשות לאישור תובענות כייצוגיות כנגד האגודה. לפרטים נוספים ראו באור 28 לדוח הכספי.
- ב. לגבי התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ החברה המנהלת ראה באור 28 לדוח הכספי.

מגבלות ופיקוח על עסקי האגודה

לעניין התפתחויות בחוקים, תקנות, חוזרים, טיוטת חוקים, תקנות וחוזרים עיקריים, שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או המפקח על הביטוח, לפי העניין, ראה בחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד, בחלק "מגבלות, חקיקה תקינה ואילוצים מיוחדים" עבור כל אחד מתחומי הפעילות, וכן בסעיף 11 בחלק א' – תיאור עסקי התאגיד, בדבר מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה.

1.4 מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות האגודה ובסביבתה

(א) **תחומי פעילות העיקריים של האגודה ושינויים שחלו בהם**

לא חלו שינויים בתחומי פעילות האגודה בשנת הדוח. לפרטים בקשר עם תחומי הפעילות העיקריים של האגודה ראה חלק שני לפרק א' של הדוח התקופתי.

(ב) **התפתחויות בסביבה העסקית והמאקרו כלכלית**

התפתחויות בשוק ההון

בתקופת הדוח חלו התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של השוק בכללותו ועל חברות הביטוח בפרט. בעקבות מלחמת רוסיה אוקראינה חלו התפתחויות שליליות בשווקים הפיננסיים (ראה סעיף 5.3.1 להלן). להתפתחויות אלה הייתה השפעה מהותית על האגודה, חברות הביטוח, קרנות הפנסיה, קופות הגמל וחברות נוספות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים. חברות אלו משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים ולשיעור האינפלציה השלכה מהותית על רווחיהן ועל רווחי האגודה.

ראה [סעיף 6](#) בדבר אירועים מהותיים בשנת הדוח ולאחריה.

2. מצבה הכספית של האגודה

2.1 תיאור התפתחות המצב הכספי:

2.1.1 נכסים

- א. **סך כל הנכסים** של האגודה ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בסכום של כ-2,160 מיליון ש"ח לעומת כ-2,101 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.
- ב. **פרמיה לגבייה** עלתה ליום 31 בדצמבר 2022 לסך של כ-89.6 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-85.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול האמור מקורו מגידול בתפוקה בעיקר של פוליסות פרט קיבוצי.
- ג. **השקעות פיננסיות אחרות** עלו ליום 31 בדצמבר 2022 לסך של כ-1,193 מיליון ש"ח לעומת כ-934 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול האמור ברובו נובע מגידול בהשקעות פיננסיות אחרות, בעיקר קרנות השקעה ומגידול של נכסים פיננסיים שאינם סחירים, בעיקר פיקדונות שיקליים.
- ד. **מזומנים ושווה מזומנים** ירדו ליום 31 בדצמבר 2022 לסך של כ-137.3 מיליון ש"ח לעומת כ-446.7 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הקיטון כאמור נובע ברובו מגידול בהשקעות בקרנות השקעה ובפיקדונות שאינם סחירים כנגד המזומן.

2.1.2 הון עצמי ודרישות הון

סך כל ההון של האגודה ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בסכום של 557,560 אלפי ש"ח לעומת 553,430 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול נובע מהרווח לתקופה ולאחר חלוקת דיבידנד בסך של 40,000 אלפי ש"ח.

Solvency II מבוסס כלכלי פירעון

על האגודה חל משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות חוזר הממונה "לתיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" שפורסם ביום 14 באוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

ביום 26 במאי 2022 אישרה ופירסמה האגודה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2021 אשר מפורסם באתר האינטרנט של האגודה בכתובת

<https://www.bth.co.il/>

יצוין כי חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי מבוסס על נתונים ומודלים העשויים להיות שונים מאלה בהם עושה האגודה שימוש במסגרת הדיווח הכספי, ואשר מתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר.

נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) כמפורט להלן.

1. יחס כושר פירעון

ליום 31 בדצמבר 2021 מבוקר** (*)	ליום 30 ביוני 2022 בלתי מבוקר ובלתי סקור	
538,260	555,953	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)
(* 286,919)	(* 311,947)	הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)
(*251,341)	(* 244,006)	עודף ליום הדוח (באלפי ש"ח)
(* 187.6%)	(* 178.2%)	יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)

השינוי ביחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני 2022 בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2021 נובע מעלייה בהון העצמי לעניין כושר פירעון וזאת בעיקר עקב גידול חשבונאי בהתחייבויות הביטוחיות בשייר וכן מגידול בדרישת ההון של האגודה תחת הוראות המעבר, בעיקר עקב שינוי בתמהיל ההשקעות של האגודה שהשפיע בעיקר על גידול בסיכונים השוק מניות, מט"ח וריכוזיות.

(*) נתוני יחס כושר פרעון הוצגו מחדש, כתוצאה משינוי יזום במדיניות החשבונאית, ראה ראור 2(כז) לדוחות הכספיים. ההון הנדרש ויחס כושר הפרעון ליום הדוח לפני ההצגה מחדש היו 309,472 ו- 179.6% ליום 30 ביוני 2022, בהתאמה ו- 296,266 אלפי ש"ח ו- 182% ליום 31 בדצמבר 2021, בהתאמה.

(**) ההון העצמי מוצג לאחר ניכוי דיבידנד שחולק לשנת 2021 בסך 40,000 אלפי

(***) החישוב נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISA-3400 – בדיקה של מידע כספי עתידי.

2. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2021** (*) מבוקר	ליום 30 ביוני 2022 בלתי מבוקר ובלתי סקור (*)	אלפי ש"ח
76,531	77,368	סף הון (MCR)
538,260	555,953	הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

3. יחס כושר פירעון- ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש המניות

ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות	ליום 30 ביוני 2022	ליום 31 בדצמבר 2021
	בלתי מבוקר ובלתי סקור	מבוקר***
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (באלפי ש"ח)	555,953	538,260
הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)	(** 387,094)	(** 350,427)
עודף (באלפי ש"ח)	(** 168,859)	(** 187,833)
יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)	(** 143.6%)	(** 153.6%)
עודף ההון לאחר פעולות הוניות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון, ביחס ליעד הועד המנהל:		
יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי שקבע הועד המנהל (באחוזים)	115%	115%
עודף הון ביחס ליעד (אלפי ש"ח)	(** 110,795)	(** 135,269)

(* לעניין דיבידנדים שהוכרזו לאחר תאריך המאזן ליום 31 דצמבר, 2021 ונלקחו בחישוב ההון לעיל, ראה באור 13 בדוח הכספי.

(**) נתוני יחס כושר פירעון הוצגו מחדש, כתוצאה משינוי יזום במדיניות החשבונאית, ראה ראור 2(כז) לדוחות הכספיים. ההון הנדרש ויחס כושר הפירעון ליום הדוח לפני ההצגה מחדש היו 384,182 ו- 144.7% ליום 30 ביוני 2022, בהתאמה ו- 361,423 אלפי ש"ח ו- 148.9% ליום 31 בדצמבר 2021, בהתאמה.

(***) החישוב נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISA-3400 – בדיקה של מידע כספי עתידי

2.1.3 התחייבויות

סך כל ההתחייבויות של האגודה נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו לסכום של כ- 1,584 מיליון ש"ח לעומת כ- 1,547 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול האמור מקורו בעיקר בגידול בזכאים ויתרות זכות.

2.1.4 נתוני רווח והפסד (אלפי ש"ח)

נתוני רווח והפסד	31.12.22-1.1.22	31.12.21-1.1.21 (*)	(* 31.12.20 - 1.1.20)
פרמיות שהורווחו ברוטו	516,881	472,461	456,175
פרמיות שהורווחו בשייר	265,867	260,681	252,451
תשלומים ושינויים בגין חוזי ביטוח ברוטו	365,475	461,393	287,430
תשלומים ושינויים בגין חוזי ביטוח בשייר	205,910	215,526	144,746
הכנסות מהשקעות	11,304	75,393	24,570
סה"כ רווח כולל	62,338	46,864	59,620

(* נתוני יחס כושר פרעון הוצגו מחדש, כתוצאה משינוי יזום במדיניות החשבונאית, ראה ראור 2(כז) לדוחות הכספיים.

2.2 ביטוח כללי

רווח (הפסד) בביטוח כללי לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

ענף	12/22	12/21	12/20
רכב רכוש וטרקטורים	(19.3)	(4.1)	18.0
רכב חובה	28.5	(6.9) *	(0.7) *
ענפי אש רכוש, הנדסי ואחרים	24.9	31.4	12.3
ענפי חבויות	19.6	(26.5) *	38.9 *
סה"כ	53.7	(6.1)	68.5

(* נתוני יחס כושר פרעון הוצגו מחדש, כתוצאה משינוי יזום במדיניות החשבונאית, ראה ראור 2(כז) לדוחות הכספיים.

מחזור הפרמיות של האגודה בביטוח כללי לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

ענף	12.2022		12.2021		12.2020	
	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי
רכב רכוש וטרקטורים	157.9	137.8	138.0	134.5	125.8	125.8
רכב חובה	92.6	42.9	82.3	47.2	73.8	44.6
ענפי אש, רכוש, הנדסי ואחרים	176.0	41.1	174.8	40.8	166.3	36.2
ענפי חבויות	100.1	45.4	101.2	48.9	99.9	50.2
סה"כ	526.6	267.29	496.3	271.4	465.8	256.8

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ - דוח תקופתי לשנת 2022 - חלק ב - דוח הוועד המנהל

2.3 תיאור התפתחות הפרמיות

סך כל הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לכ- 526.6 מיליון ש"ח לעומת סכום של כ- 496.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בפרמיות בענפים המתוארים להלן נובעת מגידול בלקוחות עסקיים קיבוציים, בגין הפרשי עיתוי של פוליסות הללו וכן עלייה בביטוח פרט בקיבוצים. הירידה בפרמיות בשייר בענפי החבויות נובעת מהגדלה של ביטוח משנה יחסי בענפים אילו לשיעור של כ 54%.

סקירת תוצאות פעילות במגזר ביטוח כללי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר :

ענף	2022	2021	2020
ביטוח רכב רכוש			
פרמיות שהורווחו בשייר	134.7	127.8	124.6
רווח/(הפסד) לפני מס	(19.3)	(4.1)	18.0
Loss Ratio			
ברוטו	92.5%	79.8%	60.1%
בשייר	90.3%	79.6%	60.1%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	117.4%	105.2%	86.0%
בשייר	114.4%	105.0%	86.0%
ביטוח רכב חובה			
פרמיות שהורווחו בשייר	42.6	44.1	34.8
רווח (הפסד) לפני מס	28.5	(6.9)	(0.7)
Loss Ratio			
ברוטו	54.2%	130.1%	79.0%
בשייר	36.1%	130.6%	109.4%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	69.7%	147.0%	95.2%
בשייר	34.1%	135.6%	108.3%

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ - דוח תקופתי לשנת 2022 - חלק ב - דוח הוועד המנהל

<u>ענף</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<u>ענפי רכוש ואחרים</u>			
פרמיות שהורווחו בשייר	41.4	39.7	33.9
רווח (הפסד) לפני מס	24.9	31.4	12.3
Loss Ratio			
ברוטו	75.6%	50.4%	74.2%
בשייר	23.0%	20.7%	57.1%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	93.7%	67.4%	90.0%
בשייר	39.8%	28.2%	64.0%
<u>ענפי חבויות אחרים</u>			
פרמיות שהורווחו בשייר	47.2	49.0	59.2
רווח (הפסד) לפני מס	19.6	(26.5)	38.9
Loss Ratio			
ברוטו	43.8%	172.5%	35.8%
בשייר	25.9%	159.4%	19.5%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	61.5%	188.1%	51.1%
בשייר	59.6%	187.2%	41.9%

2.3.1 ביטוח רכב וטריטוריים

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסך של כ- 157.9 מיליון ש"ח לעומת כ- 138 מיליון ש"ח לשנה המקבילה אשתקד. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסך של כ- 53.7 מיליון ש"ח לעומת הפסד של 6.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח נובע בעיקר מעלייה בריבית חסרת סיכון עקב היוון התביעות התלויות. (ראה [סעיף 4](#) להלן).

2.3.2 רכב חובה

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 92.6 מיליוני ש"ח לעומת כ- 82.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בפרמיות נובעת בעיקר מגידול המכירות במגזר הפרט הקיבוצי. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 28.5 מיליוני ש"ח לעומת הפסד של כ- 6.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר לרווח מהפסד נובע בעיקר מעליית ריבית חסרת סיכון, לעומת קיטון מהותי בהכנסות מהשקעות ועלייה בשיעור האינפלציה והשפעתה על התביעות התלויות.

2.3.3 ענפי אש רכוש, הנדסי וענפים אחרים

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 176 מיליוני ש"ח לעומת כ- 174.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפרמיה נבע בעיקר מעלייה של מספר לקוחות פרט בקיבוץ בענף דירות ומעלייה בתעריף של חידוש פוליסות קיבוציים. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 24.9 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 31.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר מהרעה בתביעות, בעיקר מתביעה אחת גדולה, לעומת אשתקד.

2.3.4 ענפי חבויות

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 100.1 מיליוני ש"ח לעומת כ- 101.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח בסכום של כ- 45.4 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 48.9 מיליוני ש"ח אשתקד. הירידה בפרמיה בשייר נובעת מעלייה בחוזה ביטוח משנה יחסי לשיעור של כ- 54% לעומת כ- 50% אשתקד. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 19.6 מיליוני ש"ח לעומת הפסד של כ- 26.5 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר לרווח מהפסד נובע בעיקר מעליית ריבית חסרת סיכון, לעומת קיטון מהותי בהכנסות מהשקעות ועלייה בשיעור האינפלציה והשפעתה על התביעות התלויות.

3. תזרים מזומנים, נזילות ומימון

תזרימי מזומנים אשר שימשו למפעילות שוטפת, הסתכמו בתקופת הדו"ח לסך של כ- 243.5 מיליון ש"ח ונבעו בעיקר מהשקעות בנכסים פיננסיים. תזרימי המזומנים, אשר שימשו לפעילות השקעה הסתכמו בסך של כ- 19 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים אשר שימשו לפעילות מימון הסתכמו בסכום של כ- 41.6 מיליון ש"ח ונובעים בעיקרם מדיבידנד לבעלי יחידות השתתפות של האגודה.

בתקופת הדו"ח יתרות המזומנים של האגודה קטנו בסכום של כ- 309.4 מיליון ש"ח.

האגודה מממנת את פעילותה ממקורות עצמיים (הון עצמי).

4. השפעת גורמים חיצוניים

4.1 התפתחויות בסביבה הכלכלית ושוק ההון

עסקאות הביטוח של האגודה מושפעות מהשינויים העוברים על ההתיישבות העובדת והאגודה מתאימה את פעילותה ואת אופן שיווק הפוליסות לשינויים ולתמורות אשר חלים במגזר זה. כן מושפעת פעילות האגודה מהשינויים בשוק ההון, מהמצב הכלכלי, מהמצב הפוליטי והביטחוני של ישראל וממצב המשק העולמי. לשינויים אלה יש משמעות בתחום ההשקעות, וכן על היקף ההכנסות של האגודה ועל תשלומי התביעות. המשק הישראלי הוא משק מאוד קטן ומאוד פתוח, ולכן הוא גם מושפע מההתרחשויות במשק העולמי. לא חלו בתקופת הדוח התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של האגודה אשר הייתה להן השפעה מהותית על האגודה. חברות הביטוח, קרנות פנסיה קופות גמל וחברות נוספות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון, באפיקים השונים, השלכה מהותית על רווחי חברות הביטוח ובכללן על רווחי האגודה. להשפעת אירועים לאחר שנת הדוח ראה [סעיף 6](#) להלן.

4.2 נתוני אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן (מדד בגין) (להלן: "מדד") עלה בתקופת הדוח בשיעור של 5.3% ובתקופה המקבילה אשתקד עלה המדד בשיעור של 2.8%.

שער החליפין של הדולר עלה בתקופת הדוח בשיעור של 13.2% ובתקופה המקבילה אשתקד ירד שער הדולר בשיעור של 3.3%.

לשיעורי האינפלציה ולשינוי בשער החליפין של הדולר יש השפעה מהותית על התוצאות העסקיות של האגודה ובעיקר על הכנסות מהשקעות, ההתחייבויות הביטוחיות והוצאות המימון.

4.3 שער הריבית

הוועדה המוניטרית העלתה בתקופה המדווחת את הריבית לרמה של 3.75%. לאחר תקופת המאזן, העלתה הוועדה המוניטרית את הריבית לרמה של 4.25%.

5. יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה של האגודה הינה התמקדות בסקטור הקיבוצי ובצרכי הפרט בקיבוץ ובתעשייה הקיבוצית, זאת באמצעות הידע והנסיון שנצברו לאורך שנים. האגודה מתמקדת כיום במתן מענה בעיקר לצרכים המשתנים של הפרט בקיבוץ בין היתר לאור שינוי אורחות החיים ותהליכי ההפרטה בקיבוצים.

כמו כן, האגודה מתמקדת בהמשך צמיחה בתוך הקהילה הקיבוצית, בתחומי הפרט, בענפי החקלאות, בעסקים ובתעשייה המשוכללת תוך מתן מענה מיטבי לצרכי לקוחות האגודה, שימור מעמדה של האגודה, הרחבת פעילות האגודה בתחום הביטוח הפרטי במגזר הקיבוצי, תוך טיוב וייעול הפעילות הקיימת וקידום החדשנות בתחום הדיגיטלי; שמירה על רמה מקצועית ואיכותית של עובדי האגודה ורתימת העובדים למאמץ הארגוני המשותף; המשך מתן שירות איכותי ואמין

תוך מיקוד בצרכי הלקוחות המשתנים בסקטור הקיבוצי. כל זאת יחד עם שימור רווחיות בתיק פרט גם מחוץ לסקטור הקיבוצי באמצעות סוכני ביטוח.

התוכנית האסטרטגית של האגודה מורכבת בעיקר מעריכת תחזית לחשבונו ולתוצאות אנליטיות, היא מחולקת לתוכניות פעולה אופרטיביות המהוות את אבני הדרך למשך התוכנית ואת מעורבות ההנהלה בליווי התוכנית.

לצורך ביצוע האסטרטגיה והיעדים כאמור האגודה שמה דגש על ביצוע חיתום איכותי ועל נושא ביטוחי המשנה, בוחנת באופן רציף את צרכי הלקוחות, בוחנת את רווחיות הענפים בהם היא פועלת ואת רווחיות המוצרים אותם היא משווקת, ושמה דגש על טיוב מתמיד בתהליך קבלת מבוטחים, פיתוח כלים ניהוליים לצורך קבלת החלטות, והכל תוך שימת דגש על נושא ניהול הסיכונים. כמו כן, בשנים האחרונות האגודה הרחיבה וממשיכה להרחיב את השקעותיה לשיפור מערכות המידע ותהליכי העבודה, והגדלת מודעות לפעילות האגודה בתוך הסקטור הקיבוצי ולפיתוח מוצרים ושירותים חדשניים ודיגיטליים בתחום ביטוחי הפרט.

ביטוח חקלאי שמה לה למטרה לשמור על מעמדה כחברה מובילה במגזר הקיבוצי באמצעות הידע הייחודי והניסיון שנצבר במהלך השנים, מתן שירות איכותי והרחבת פעילותה בתחום הביטוח הפרטי והעסקי במגזרים נבחרים על ידי התאמת מוצרים באופן מיטבי ללקוחותיה.

האגודה בוחנת מעת לעת את תוכניותיה האסטרטגיות ומעדכנת אותן בהתאם להתפתחויות בסביבה החיצונית, בשים לב, בין היתר, למצב שוק ההון ושינויים רגולטוריים. האגודה השלימה תהליך עדכון אסטרטגיה בשנת 2022 וזו אושרה בוועד המנהל בחודש דצמבר 2022.

6. אירועים מהותיים בשנת הדוח ולאחריה

6.1 השלכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה

בפברואר 2022 החלה המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. המלחמה הובילה, וממשיכה להוביל, לנפגעים משמעותיים, לפגיעה בתשתיות ולהפרעה לפעילות הכלכלית באוקראינה. בתגובה, מספר מדינות (כולל ארה"ב, בריטניה והאיחוד האירופי) הטילו סנקציות כלכליות נגד ישויות ויחידים מסוימים רוסיים הקשורים לרוסיה בכל מקום בעולם. בנוסף, גם על בלארוס הוטלו סנקציות שונות.

סנקציות אלה יכולות להשפיע באופן ישיר על אותם ישויות ויחידים ובאופן עקיף על צדדים שלישיים עסקיים הקשורים לאותם ישויות ויחידים, כמו גם תעשיות מסוימות בכלכלות רוסיה ובלארוס.

התנודות הפוטנציאליות במחירי הסחורות, שערי מטבע חוץ, הגבלות על יבוא ויצוא, זמינות חומרים ושירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים ישפיעו על ישויות שיש להן פעילות או חשיפות משמעותיות עם או ברוסיה, בלארוס או אוקראינה.

המלחמה הביאה לתנודתיות בשווקי ההון. האגודה חשופה מתוקף פעילותה לשינויים בשווקי ההון, אשר משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים על ידה. לאגודה אין השקעות ישירות וחשיפה למבטחי משנה באזור העימות.

בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות ברחבי העולם שהתרחשו במהלך שנת 2022 חלה עלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם (לפרטים נוספים ראה סעיף 1.2.2). לעליית האינפלציה הייתה השפעה מהותית על ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי הביטוח של האגודה. בהמשך לאמור בדוחות השנתיים לשנת 2021, בדבר נגיף הקורונה, קצב החיסונים בארץ מחזק את הסבירות שהמשק הישראלי חזר לתנאי שוק נורמליים. יחד עם זאת עדיין קיימים סיכונים הנוגעים לגלי תחלואה נוספים.

במסגרת עריכת הדוחות הכספיים בחנה האגודה את השפעת משבר הקורונה על נכסיה והתחייבויותיה ובשלב זה לא צופה האגודה השפעה משמעותית נוספת.

חברי הוועד המנהל מודים להנהלת האגודה, לעובדיה ולסוכנות הביטוח על תרומתם להישגי האגודה.

דורון סט,

יו"ר הוועד המנהל

30 במרס 2023

הצהרות מנהלים

הצהרה

אני, פזית כהן חזות, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדו"ח השנתי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") לשנת 2022 (להלן "הדו"ח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדו"ח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדו"ח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדו"ח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של האגודה לימים ולתקופות המדווחים בדו"ח.
4. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדו"ח של האגודה, וכן:
 - 4.1 קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לאגודה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים באגודה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדו"ח.
 - 4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS).
 - 4.3 הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של האגודה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדו"ח בהתבסס על הערכתנו.
 - 4.4 גלינו בדו"ח כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.
5. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר לוועד המנהל ולוועדת הביקורת של האגודה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - 5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של האגודה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכן -
 - 5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

הצהרה

אני שמואל הרטשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדו"ח השנתי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") לשנת 2022 (להלן "הדו"ח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדו"ח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדו"ח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדו"ח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של האגודה לימים ולתקופות המדווחים בדו"ח.
4. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדו"ח של חברת הביטוח, וכן-
 - 4.1 קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לאגודה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים באגודה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדו"ח.
 - 4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS).
 - 4.3 הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של האגודה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדו"ח בהתבסס על הערכתנו.
 - 4.4 גילינו בדו"ח כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
5. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר, לוועד המנהל ולוועדת הביקורת של האגודה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - 5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של האגודה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכן -
 - 5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

שמואל הרטשטיין,

30 במרס 2023

משנה למנכ"ל ומנהל כספים

דו"ח הוועד המנהל וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפקיח הוועד המנהל, של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של האגודה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לוועד המנהל ולהנהלה של האגודה לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. בלא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דו"ח כספי.

ההנהלה בפקיח הוועד המנהל מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפקיח הוועד המנהל נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נוהלי בקרה פנימית.

הנהלת האגודה, בפקיח הוועד המנהל העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי ל-31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של (COSO) Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ל-31 בדצמבר 2022, הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי היא אפקטיבית.

יו"ר הוועד המנהל: **דורון סט** (חתימה) _____

מנכ"לית: **פזית כהן חזות** (חתימה) _____

משנה למנכ"ל ומנהל הכספים: **שמואל הרטשטיין** (חתימה) _____

30 במרס 2023

חלק ג

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2022

חלק ג - ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2022

תוכן העניינים

עמוד

<u>2-4</u>	דוח רואה החשבון המבקר
<u>5</u>	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
<u>6</u>	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
<u>7</u>	דוחות מאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר
<u>8</u>	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
<u>9-11</u>	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
<u>12-128</u>	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
<u>129</u>	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד של האגודה ("סולר")
<u>130-135</u>	נספח א'- תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של האגודה ("סולר")
<u>136-137</u>	נספח ב'- מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות

דוח רואה החשבון המבקר לחברי האגודה של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

ביקרתי את הדוחות הכספיים המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - האגודה) לימים 31 בדצמבר, 2022 ו-2021 ואת הדוחות המאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הועד המנהל וההנהלה של האגודה, אחריותי היא לחוות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתי.

לא ביקרתי את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 0.7% וכ- 0.5% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 2022 ו-2021, בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- 8.1%, כ- 6.0% וכ- 4.1% מכלל ההכנסות המאוחדות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2022, 2021 ו-2020, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לי וחוות דעתי, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לי וחוות דעתי, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה החשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה, נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידיגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הועד המנהל וההנהלה של האגודה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

לדעתי, בהתבסס על ביקורתי ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של האגודה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לועד המנהל של האגודה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים המאוחדים וכן (2) שיקול דעתנו לגבי היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותנו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי:

תיאור הנושא

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2022 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח ברוטו בסך 1,344,984 אלפי ש"ח, כמתואר בבאור 15 לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 2(ח) ו-27(ה) (1) לדוחות הכספיים המאוחדים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשוערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. ההנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת ההפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. בבאור 15 לדוחות הכספיים המאוחדים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בנוסף, כמתואר בבאור 2(כז) לדוחות הכספיים המאוחדים, בתקופת הדיווח שינתה האגודה את המדיניות החשבונאית לגבי מדידת תביעות תלויות בענפי רכב חובה וחבויות. שינוי המדיניות בוצע בדרך של יישום למפרע.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו

- נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללו את הנהלים הבאים:
- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
 - בחנו כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
 - בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי.
 - יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
 - בחנו כי שינוי המדיניות לגבי מדידת תביעות תלויות בענפי רכב חובה וחבויות הינו נאות בהתאם להוראות IFRS 4 והוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון וכן כי השינוי האמור מספק מידע מהימן ויותר רלוונטי לגבי תוצאות החברה בענפי רכב חובה וחבויות.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים המאוחדים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח, לרבות הגילוי בגין שינוי המדיניות כאמור לעיל.

מדידת שווי הוגן של השקעות לא סחירות:

תיאור הנושא

כמתואר בבאור 11 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההשקעות שאינן סחירות ליום 31 בדצמבר 2022, מסתכמות לסך של 549,187 אלפי ש"ח.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי

השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעות על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות בקרנות השקעה מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של הקרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשלבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

לגבי חלק מההשקעות הלא סחירות, בפרט אלו המסווגות לרמה 3 במדרג השווי ההוגן בהתאם ל- IFRS 13, כגון קרנות השקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו כוללת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בנוסף, למדידת השווי ההוגן השפעה על הקצאת הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של הנכסים שאינם נמדדים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן ("UGL"), לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודה ("נוהג מיטבי"). בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, זיהינו את הביקורת ביחס למדידת השווי ההוגן של ההשקעות הלא סחירות כעניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת מדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, בקורות לגבי נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בהערכות השווי וסבירות הערכות השווי.
- בחנו את המתודולוגיה למדידת השווי הוגן של השקעות לא סחירות המיושמת על ידי האגודה.
- ערכנו בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות באגודה לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
- ביצענו בחינה מדגמית של השווי ההוגן של ההשקעות שאינן סחירות בדוחות הכספיים המאוחדים אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים המאוחדים ודיווחי קרנות ההשקעה לפי העניין.
- ביצענו בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות.

ביקרתי גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה ליום 31 בדצמבר, 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלי מיום 30 במרס, 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה.

ניר מרדכי - ר"ח מבקר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
30 במרס, 2023

דוח רואה החשבון המבקר לחברי האגודה

של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרתי את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") ליום 31 בדצמבר, 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הועד המנהל וההנהלה של האגודה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הועד המנהל בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותי היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה בהתבסס על ביקורת.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתי כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתי כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבתי כנחוצים בהתאם לנסיבות. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

בקרה פנימית על דיווח כספי של אגודה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של אגודה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי האגודה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של האגודה נעשים רק בהתאם להרשאות הועד המנהל וההנהלה של האגודה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי האגודה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתי, האגודה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרתי גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022 והדוח שלי, מיום 30 במרס, 2023, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

ניר מרדכי - רו"ח מבקר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
30 במרס, 2023

ליום 31 בדצמבר		באור	
2021	2022		
אלפי ש"ח			
15,325	20,100	<u>5</u>	נכסים
538	837	<u>(ה)15</u>	נכסים בלתי מוחשיים
30,019	34,393		נכסי מסים נדחים
12,071	12,633	<u>6</u>	הוצאות רכישה נדחות
17,811	18,405	<u>7</u>	רכוש קבוע
505,118	565,919		השקעה בחברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,307	12,806		נכסי ביטוח משנה
51,736	73,520	<u>8</u>	נכסי מסים שוטפים
85,627	89,654	<u>9</u>	חייבים ויתרות חובה
965	1,029	<u>12</u>	פרמיות לגבייה
			נכסים בשל הטבות לעובדים
			השקעות פיננסיות אחרות:
454,848	451,426	<u>(ב)10</u>	נכסי חוב סחירים
201,915	279,157	<u>(ג)10</u>	נכסי חוב שאינם סחירים
88,335	67,307	<u>(ה)10</u>	מניות
188,680	395,119	<u>(ו)10</u>	אחרות
933,778	1,193,009		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
446,698	137,275	<u>12</u>	מזומנים ושווי מזומנים
<u>2,100,993</u>	<u>2,159,580</u>		סך כל הנכסים
			הון והתחייבויות
		<u>13</u>	הון:
178,381	178,381		הון מניות ופרמיה
(30,154)	(31,468)		קרנות הון
(* 404,959)	428,478		יתרת עודפים
553,186	575,391		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של האגודה
244	169		זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>553,430</u>	<u>575,560</u>		סך כל ההון
			התחייבויות:
(* 1,356,522)	1,344,984		התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
46	22	<u>11</u>	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(* 5,100)	637		התחייבויות בגין מסים שוטפים
180,799	234,674	<u>16</u>	זכאים ויתרות זכות
5,096	3,703	<u>17</u>	התחייבויות פיננסיות בגין חכירה
<u>1,547,563</u>	<u>1,584,020</u>		סך כל ההתחייבויות
<u>2,100,993</u>	<u>2,159,580</u>		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

(* הוצג מחדש, ראה באור 2 כז'.)

30 במרס, 2023			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	דורון סט	פזית כהן חזות	שמואל הרטשטיין
	יו"ר הוועד המנהל	מנהלת כללית	משנה למנהלת הכללית ומנהל כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2020	2021 אלפי ש"ח	2022		
456,175	472,461	517,781	18	פרמיות שהורווחו ברוטו
203,724	211,780	251,014	18	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
252,451	260,681	266,767	18	פרמיות שהורווחו בשייר
24,570	75,393	11,304	19	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,397	16,724	16,200	20	הכנסות מדמי ניהול
60,322	62,035	71,753	21	הכנסות מעמלות
352,740	414,833	366,024		סך כל ההכנסות
(** 287,430)	(** 461,393)	365,475		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
(** 142,684)	(** 215,526)	205,910		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(** 144,746)	(** 245,867)	159,565	22	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
(* 81,992)	82,458	90,701	23	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
(* 28,145)	29,477	26,295	24	הוצאות הנהלה וכלליות
557	(926)	4,916	25	הוצאות (הכנסות) מימון
199	161	(96)		הוצאות (הכנסות) אחרות – הפסד (רווח) הון
255,639	357,037	281,381		סך כל ההוצאות
(* 1,431)	1,982	1,908	(ג)7	חלק ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
98,532	59,778	86,551		רווח לפני מסים על הכנסה
(** 38,437)	(** 13,925)	22,965	(ג)15	מסים על ההכנסה
(** 60,095)	(** 45,853)	63,586		רווח מפעילות נמשכת
(739)	-	-	26	הפסד מפעילות שהופסקה
59,356	45,853	63,586		רווח נקי
286	144	88		רווח (הפסד) כולל אחר:
(* 75)	1,377	(1,997)		רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(* 97)	(510)	661		רווח כולל אחר מחברה המטופלת לפי השווי המאזני בגין ניירות ערך זמינים למכירה השפעת המס
264	1,011	(1,248)		סה"כ רווח כולל אחר, נטו
59,620	46,864	62,338		סה"כ רווח כולל
59,262	45,805	63,453		רווח נקי מיוחס ל:
94	48	133		בעלי המניות של האגודה
59,356	45,853	63,586		זכויות שאינן מקנות שליטה
59,526	46,816	62,205		סה"כ רווח כולל מיוחס ל:
94	48	133		בעלי המניות של האגודה
59,620	46,864	62,338		זכויות שאינן מקנות שליטה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.
 (*) סווג מחדש, ראה [באור 2 כו'.](#)
 (**) הוצג מחדש, ראה [באור 2 כז'.](#)

הון מניות ופרמיה	קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	יתרת עודפים (*)	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
אלפי ש"ח								
יתרה ליום 1 בינואר, 2020	178,381	(31,122)	(601)	614	359,572 (**)	506,844	202	507,046
דיבידנד לבעלי יחידות האגודה	-	-	-	-	(20,000)	(20,000)	-	(20,000)
רווח נקי	-	-	-	-	59,262	59,262	94	59,356
סה"כ רווח כולל אחר	-	-	-	49	215	264	-	264
סה"כ רווח כולל	-	-	-	49	59,477	59,526	94	59,620
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020	178,381	(31,122)	(601)	663	399,049 (**)	546,370	296	546,666
דיבידנד לבעלי יחידות האגודה	-	-	-	-	(40,000)	(40,000)	-	(40,000)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	(100)	(100)
רווח נקי	-	-	-	-	45,805	45,805	48	45,853
סה"כ רווח כולל אחר	-	-	-	906	105	1,011	-	1,011
סה"כ רווח כולל	-	-	-	906	45,910	46,816	48	46,864
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021	178,381	(31,122)	(601)	1,569	404,959 (**)	553,186	244	553,430
דיבידנד לבעלי יחידות האגודה	-	-	-	-	(40,000)	(40,000)	-	(40,000)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	(208)	(208)
רווח נקי	-	-	-	-	63,453	63,453	133	63,586
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר	-	-	-	(1,314)	66	(1,248)	-	(1,248)
סה"כ רווח (הפסד) כולל	-	-	-	(1,314)	63,519	62,205	133	62,338
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	178,381	(31,122)	(601)	255	428,478	575,391	169	575,560

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

(*) סווג מחדש, ראה [באור 2 כז'](#).

(**) הוצג מחדש, ראה [באור 2 כז'](#).

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2020	2021	2022		
	אלפי ש"ח			
(5,175)	99,504	(243,554)	<u>א</u>	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
				תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(1,711)	(2,615)	(5,008)		השקעה ברכוש קבוע
(5,043)	(6,327)	(14,357)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(270)	-	-		השקעה בחברה כלולה
				מזומנים שנגרעו בשל רכישת חברה מאוחדת
(6,769)	-	-	<u>ג</u>	שאוחדה לראשונה
1,283	-	-		תמורה ממכירת פעילות מופסקת
733	922	365		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(11,777)	(8,020)	(19,000)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(1,308)	(1,351)	(1,393)		פירעון התחייבות בגין חכירה
(20,000)	(40,000)	(40,000)		דיבידנד ששולם לבעלי יחידות האגודה
-	(100)	(208)		דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21,308)	(41,451)	(41,601)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(1,070)	718	(5,268)		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(39,330)	50,751	(309,423)		עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
435,277	395,947	446,698		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
395,947	446,698	137,275		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

59,356	45,853	63,586
--------	--------	--------

רווח נקי

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

(1,431)	(1,982)	(1,908)	חלק האגודה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נטו
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(2,870)	(17,449)	25,867	נכסי חוב סחירים
(10,881)	(13,070)	(15,870)	נכסי חוב שאינם סחירים
(789)	(19,618)	15,163	מניות
(15,225)	(22,056)	(31,239)	השקעות אחרות
(18,586)	92,731	(247,884)	פדיונות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות אחרות
199	161	(97)	הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע
(221)	-	-	רווח ממימוש פעילות מופסקת
			פחת והפחתות:
4,487	3,760	4,177	רכוש קבוע
7,845	7,778	9,582	נכסים בלתי מוחשיים
(34,660)	139,682	(11,538)	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(23,441)	(105,691)	(60,801)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(461)	(7,019)	(4,374)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
38,216	13,925	6,669	מסים על ההכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
(9,033)	(5,616)	(4,027)	פרמיות לגבייה
(6,684)	(8,958)	(21,784)	חייבים ויתרות חובה
16,641	4,941	53,875	זכאים ויתרות זכות

(56,894)	61,519	(284,189)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
----------	--------	-----------	--

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:

(7,637)	(7,868)	(22,951)	מסים ששולמו
(5,175)	99,504	(243,554)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		

נספח ב' – פעילות שלא במזומן

691	-	-
-----	---	---

תמורה ממכירת פעילות מופסקת

נספח ג' – מזומנים שנגרעו בשל רכישת חברה שאוחדה לראשונה

נכסים והתחייבויות בעת השגת השליטה:

(8,340)	-	-
(1,215)	-	-
(1,781)	-	-
(225)	-	-
2,347	-	-
914	-	-
1,531	-	-
(6,769)	-	-

נכסים בלתי מוחשיים
לקוחות
חייבים ויתרות חובה
רכוש קבוע
הלוואה לזמן ארוך
זכאים ויתרות זכות
שווי הוגן של השקעה קיימת במועד הרכישה

באור 1: - כללי

א. תיאור כללי של האגודה ופעילותה

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") הינה אגודה תושבת ישראל ומושבה הקבוע הינו בתל אביב, רח' חשמונאים 93.

האגודה עוסקת בכל ענפי ביטוח כללי. ביום 25 למרס, 2015 קיבלה האגודה אישור מהממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפעול בענף ביטוח חיים ריסק בלבד. במהלך חודש יוני, 2015 החלה האגודה לשווק פוליסות ביטוח חיים ריסק. האגודה קיבלה אישור להרחבת הרישיון אל תחום ביטוח המשכנתא והחלה בשיווק מוצר זה בתחילת הרבעון הראשון של שנת 2017. במהלך חודש פברואר 2018 קיבלה האגודה אישור למכור פוליסות ביטוח חיים במסגרת קבוצתית. על-פי תקנות האגודה, עסקי האגודה מוגבלים לביטוחים של חברי האגודה, חבריהם ועובדיהם וכן גופים אחרים, לפי החלטת ההנהלה.

ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של האגודה בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה בתמורה לסך של 1.9 מיליון ש"ח, כפוף להתאמות בגין שימור התיק. ממועד ההתקשרות הפסיקה האגודה למכור חוזים חדשים בתחום עסקי ביטוח החיים.

ביום 24 במאי 2020 התקבל אישור בית המשפט לביצוע העסקה כמו גם אישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובכך הושלמה העסקה. הרווח מהמכירה לשנת 2020 הסתכם לסך של 0.2 מיליון ש"ח. לאור המכירה, סווגה פעילות ביטוח חיים ריסק של האגודה כפעילות מופסקת (לפרטים נוספים ראה [באור 26](#)).

ב. נכון ליום 31 בדצמבר, 2022 לאגודה השקעה בשלוש חברות מוחזקות כדלקמן:

1. עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - "עתודות") באחזקה של 50%.
2. ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (לשעבר משקי הקיבוצים סוכנות לביטוח בע"מ) (להלן - "סוכנות הביטוח") באחזקה של 100%.
3. משקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ (לשעבר - עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ) (להלן - "משקי ביטוח") באחזקה של 100%.

לפרטים נוספים ראה [באור 7](#).

ג. בשנת 2020 נחתם הסכם לרכישת יתרת ה-50% מהון המניות של משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ (להלן - "משקי טנא") מבעל המניות האחר וזאת בעקבות מימוש אופצית מכר שהוקנתה לו בעבר. כל התנאים המתלים לביצוע הרכישה התקיימו ומאותו מועד מחזיקה חברה מאוחדת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ במלוא מניות משקי טנא, לפיכך אוחדו דוחותיה הכספיים של משקי טנא לראשונה החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2020 (ראה [באור 4](#)).

ד. במהלך שנת 2021 הקימה סוכנות הביטוח של האגודה סוכנות את משקי פלמחים סוכנות לביטוח (2021) בע"מ. סוכנות הביטוח מחזיקה ב 60% מתוך הון המניות של משקי פלמחים סוכנות לביטוח (2021) בע"מ, בעוד גברת שלומית עמר מחזיקה ב 40% הנותרים.

ה. מלוא השליטה באגודה הינה בידי אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - אחזקות ביטוח).

ו. משבר הקורונה

במסגרת עריכת הדוחות הכספיים בחנה האגודה את השפעת משבר הקורונה על נכסיה והתחייבויותיה ובשלב זה אינה צופה האגודה השפעה משמעותית נוספת של משבר זה.

ז. השלכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה

בפברואר 2022, החלה המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. המלחמה הובילה, וממשיכה להוביל,

באור 1: - כללי (המשך)

2. השלכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה (המשך)

לנפגעים משמעותיים, לפגיעה בתשתיות ולהפרעה לפעילות הכלכלית באוקראינה. בתגובה, מספר מדינות (כולל ארה"ב, בריטניה והאיחוד האירופי) הטילו סנקציות כלכליות נגד ישויות ויחידים מסוימים רוסיים הקשורים לרוסיה בכל מקום בעולם. בנוסף, גם על בלארוס הוטלו סנקציות שונות. סנקציות אלה יכולות להשפיע באופן ישיר על אותם ישויות ויחידים ובאופן עקיף על צדדים שלישיים עסקיים הקשורים לאותם ישויות ויחידים, כמו גם תעשיות מסוימות בכלכלות רוסיה ובלארוס. התנודות הפוטנציאליות במחירי הסחורות, שערי מטבע חוץ, הגבלות על יבוא ויצוא, זמינות חומרים ושירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים ישפיעו על ישויות שיש להן פעילות או חשיפות משמעותיות עם או ברוסיה, בלארוס או אוקראינה. המלחמה הביאה לתנודתיות בשווקי ההון. האגודה חשופה מתוקף פעילותה לשינויים בשווקי ההון, אשר משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים על ידה. לאגודה אין השקעות ישירות וחשיפה למבטחי משנה באזור העימות.

ח.

השפעות האינפלציה ועליית שיעור הריבית

בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות ברחבי העולם שהתרחשו במהלך שנת 2022, חלה עלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. כחלק מהצעדים שנקטו על מנת לבלום את עליית המחירים, החלו הבנקים המרכזיים בעולם, ובכללם בנק ישראל, להעלות את שיעור הריבית. על ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח קיימת השפעה מהותית כתוצאה מעליית האינפלציה. לפרטים נוספים בדבר חישוב ההתחייבויות הביטוחיות ראה [באור 27 ה'](#). לפרטים בדבר השפעת ההיוון ראה [סעיף כז'](#) להלן.

1. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

האגודה

- ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ.

הקבוצה

- האגודה והחברות המוחזקות שלה.

חברות מאוחדות

- חברות שדוחותיהן מאוחדים במישרין או בעקיפין עם דוחות האגודה.

חברות כלולות

- חברות אשר לאגודה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית שלהן אך לא שליטה, ואשר השקעת האגודה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות

- חברות מאוחדות וחברות כלולות.

אגודת האם

- אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ.

צדדים קשורים

- כהגדרתם ב- IAS 24.

בעלי עניין ובעלי שליטה

- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.

הממונה

- הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

חוק הפיקוח

- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

חוזר סולבנסי

- הוראות ליישום משטר כושר פרעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II.

כללי ההשקעה

- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר

"כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים".

באור 1: - כללי (המשך)

ו. הגדרות (המשך)

חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות, במגזרי הפעילות ביטוח כללי וביטוח חיים.
נכסי ביטוח משנה	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
פרמיות	- פרמיות לרבות דמים.
פרמיות שהורווחו	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של האגודה ערוכים על בסיס העלות, למעט התחייבויות ביטוחיות ונכסי ביטוח משנה, מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נכסי והתחייבויות מסים נדחים, נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים והשקעות המטופלות לפי השווי המאזני.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS). כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי, כפי שנקבע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על-פיו, והוראות הממונה.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של האגודה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

5. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי, בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת. לעניין תאום בדרך של הצגה מחדש של הדוחות הכספיים לימים 31 בדצמבר, 2021 ו-2020 ולשנים שהסתיימו באותם תאריכים ראה [סעיף כז' להלן](#).

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת האגודה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

לגבי החלטת האגודה בנוגע ליעוד נכסי האגודה, ראה [באור 2\(ט\)](#) להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

השיקולים (המשך)

2. שיעור ההיוון של התחייבות בגין חכירה

האגודה אינה יכולה לקבוע בנקל את שיעור הריבית הגלומה בחכירה ולכן לצורך חישוב ההתחייבות בגין חכירה היא משתמשת בשיעור הריבית התוספתי של האגודה. שיעור הריבית התוספתי שקובעת האגודה מהווה את שיעור הריבית שהאגודה הייתה צריכה לשלם על הלוואה לתקופה הדומה לתקופת החכירה ועם בטוחה דומה וזאת לשם השגת נכס בערך דומה לנכס זכות השימוש הנובע מהחכירה והכל בסביבה כלכלית דומה. במצבים בהם אין עסקאות מימון עליהן האגודה יכולה להתבסס היא קובעת את שיעור הריבית התוספתי בהתאם לסיכון המימוני המיוחס לאגודה, תקופת החכירה וכן משתנים לכלליים נוספים הנובעים מתנאים ומגבלות הקיימות בחוזה החכירה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת הקבוצה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקבוצה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שההנחות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך המאזן ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות [בבאור 27\(ה\)1\(3\)](#) לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח כללי ראה [באור 27\(ה\)1](#).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

2. תביעות משפטיות

ליום 31 בדצמבר 2022 לא קיימות תביעות משפטיות מהותיות נגד האגודה. עם זאת האגודה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת האגודה וחברות מוחזקות שלה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בקבוצה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בקבוצה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת הקבוצה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכות האגודה והחברות המוחזקות על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה. ההשלכות האפשריות הן שינוי בגובה ההפרשה לתביעה או אי יצירת ההפרשה לתביעה.

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, הניתן לצרכי הצגה בבאור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיערי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על-פי ערך נכסי נקי (N.A.V) בהתבסס על הדוחות הכספיים של הקרנות ומדיווחים התקבלים מהקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערת שווי של מומחה.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח על הרווח הכולל, ראה [באור 2\(ג\)](#). בכל תאריך מאזן בוחנת הקבוצה האם קיימת ראיה אובייקטיבית כאמור.

5. ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים

הקבוצה בוחנת ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע משימוש מתמשך ביחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה הנכס. כמו כן, נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור נכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(ג\)](#).

6. הטבות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(טו\)](#).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

7. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש שיקול דעת של ההנהלה על מנת לקבוע האם ניתן להכיר בנכס מסים נדחים ואת סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו וזאת בהתבסס על קיום, עיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ואסטרטגיית תכנון המס. בהתאם לשינויים בהנחות אלו, האגודה תיצור או תבטל הכרה בנכס מס נדחה. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(כא\)](#).

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח.

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של האגודה. מטבע הפעילות הוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת האגודה ולפי מטבע זה נמדדים מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה של האגודה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער, למעט אלה המהווים לנכסים כשירים או נזקפים להון בעסקאות גידור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

עסקאות ביטוח משנה לסוגיהן הנקובות במט"ח מתורגמות למטבע הפעילות בהתאם להסכמים שנחתמו עם מבטחי משנה.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלאגודה יש שליטה בהן (חברות בנות). שליטה מתקיימת כאשר לאגודה יש כח השפעה על החברה המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בחברה המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהחברה המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של האגודה והחברות הבנות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הבנות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של האגודה. יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין האגודה והחברות הבנות בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

זכויות שאינן מקנות שליטה בגין חברות בנות מייצגות את ההון בחברות הבנות שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לאגודת האם. הזכויות שאינן מקנות שליטה מוצגות בנפרד במסגרת ההון של האגודה. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לאגודה ולזכויות שאינן מקנות שליטה. הפסדים מיוחסים לזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. דוחות כספיים מאוחדים (המשך)

כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוח המאוחד על המצב הכספי הינה שלילית.

שינויים בשיעור החזקה בחברת בת אשר אינם מביאים למצב של איבוד שליטה, מוכרים כשינוי בהון על ידי התאמה של יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה כנגד ההון המיוחס לבעלי מניות החברה ובניכוי/ ובתוספת של תמורה ששולמה או התקבלה.

בעת מימוש חברה בת תוך איבוד שליטה, האגודה:

- גורעת את הנכסים (לרבות מוניטין) ואת ההתחייבויות של החברה הבת.
- גורעת את היתרה בדוחות הכספיים של הזכויות שאינן מקנות שליטה.
- גורעת את ההתאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים שנוקפו להון העצמי.
- מכירה בשווי ההוגן של התמורה שהתקבלה.
- מכירה בשווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה.
- מסווגת מחדש את הרכיבים שהוכרו קודם לכן ברווח (הפסד) כולל אחר, באותו אופן שהיה נדרש אם החברה הבת הייתה מממשת ישירות את הנכסים או ההתחייבויות הקשורים.
- מכירה בהפרש כלשהו שנוצר (עודף או גרעון) כרווח או כהפסד.

ה. צירופי עסקים ומוניטין

צירופי עסקים מטופלים בשיטת הרכישה. עלות הרכישה נמדדת על פי השווי ההוגן של התמורה שהועברה במועד הרכישה בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה בנרכשת. בכל צירוף עסקים, האגודה בוחרת האם למדוד את הזכויות שאינן מקנות שליטה בנרכשת בהתאם לשוויים ההוגן במועד הרכישה או לפי חלקן היחסי בשווי ההוגן של הנכסים המזוהים נטו של הנרכשת.

עלויות רכישה ישירות נזקפות בעת התהוותן לדוח רווח והפסד.

בצירוף עסקים המושג בשלבים, זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו על ידי הרוכשת קודם להשגת השליטה נמדדות בשווי הוגן למועד הרכישה תוך הכרה בדוח רווח או הפסד משערון ההשקעה הקודמת במועד העלייה לשליטה.

תמורה מותנית מוכרת בשוויה ההוגן במועד הרכישה. תמורה מותנית מסווגת כנכס או כהתחייבות פיננסית בהתאם ל- IAS 39. שינויים עוקבים בשווי ההוגן של התמורה המותנית מוכרים בדוח רווח והפסד או בדוח על הרווח הכולל האחר. אם התמורה המותנית מסווגת כמכשיר הוני, היא נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד הרכישה ללא מדידה עוקבת.

מוניטין נמדד לראשונה לפי העלות, שהינה ההפרש בין תמורת הרכישה והזכויות שאינן מקנות שליטה לבין הסכום נטו של הנכסים המזוהים שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו. אם סכום המוניטין שהתקבל הינו שלילי, הרוכש יכיר ברווח שנוצר במועד הרכישה.

ו. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן חברות שלקבוצה יש השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית שלהן, אך לא שליטה. ההשקעה בחברה כלולה מוצגת על בסיס שיטת השווי המאזני כמפורט בסעיף ז' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעות האגודה בחברות כלולות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

לפי שיטת השווי המאזני, ההשקעה בחברה הכלולה מוצגת לפי עלות בתוספת שינויים שלאחר הרכישה בחלק הקבוצה בנכסים נטו, לרבות רווח כולל אחר של החברה הכלולה. רווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין הקבוצה לבין החברה הכלולה מבוטלים בהתאם לשיעור ההחזקה בחברה הכלולה.

שיטת השווי המאזני מיושמת עד למועד איבוד ההשפעה המהותית או סיווגה כהשקעה המוחזקת למכירה.

מוניטין בגין רכישת חברה כלולה מוצג כחלק מההשקעה בחברה כלולה, נמדד לפי העלות ואינו מופחת באופן שיטתי. מוניטין נבחן לצורך בחינת ירידת ערך כחלק מהשקעה בחברה הכלולה בכללותה.

הדוחות הכספיים של האגודה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הכלולות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של הקבוצה.

במקרה של רכישת חברה כלולה או עסקה משותפת המושגת בשלבים, כאשר ההשקעה הקודמת בחברה הנרכשת טופלה בהתאם להוראות IAS 39, הקבוצה מיישמת את עקרונות IFRS 3 לגבי צירוף עסקים המושג בשלבים. כפועל יוצא, זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו על ידי הקבוצה קודם להשגת ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת נמדדות בשווי הוגן למועד הרכישה ונכללות בתמורת הרכישה תוך הכרה ברווח או הפסד בהתאם למדידה בשווי ההוגן כאמור.

במועד איבוד ההשפעה המהותית, הקבוצה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהיא שנותרה בחברה הכלולה, ומכירה ברווח או הפסד בהפרש שבין התמורה מממוש ההשקעה בחברה הכלולה והשווי ההוגן של ההשקעה שנותרה לבין הערך בספרים של ההשקעה שמומשה במועד זה.

ח. חוזי ביטוח

IFRS 4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים (פעילות שהופסקה בשנת 2020) (*)

א. הכרה בהכנסות, ראה באור 2(יח) להלן.

ב. התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה באגודה מר דוד אנגלמיר. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. חוזי ביטוח (המשך)

1. ביטוח חיים (פעילות שהופסקה בשנת 2020) (*)

ג. הוצאות רכישה נדחות

1. הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא פחות מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו נמחק במועד הביטול.

2. אקטואר האגודה בודק מידי שנה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

3. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים והוצאות תפעול הנקבעות על-ידי האקטואר מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר.

ד. בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy)

האגודה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי הממונה ובהתאם להוראות בקודקס הרגולציה.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נבחנות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

ה. תביעות תלויות

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי האגודה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(*) לעניין פעילות מופסקת ראה [באור 1 א'](#) ו**באור 26**.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. חוזי ביטוח (המשך)

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראה באור 2(ית) להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות
עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, והוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות הממונה ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כמפורט להלן:

1. הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

2. הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי ההוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק ההפרשה מבוססת בין היתר על בסיס מודל אקטוארי שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

3. התביעות התלויות מחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו בענפי רכב חובה, חבויות ורכב רכוש לפי הערכה אקטוארית, וכך גם הוצאות עקיפות ליישוב תביעות. שיבובים לקבל מחברות ביטוח ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. התחשיב האקטוארי עבור האגודה בוצע על-ידי האקטוארית הממונה עובדת האגודה, הגב' מאור אלקיים שירן.

3.2 להערכת האגודה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. חוזי ביטוח (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

ה) האגודה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט [בבאור 27 ה\(1\)\(3\)](#).

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר להפקת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של מהמאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות האגודה בהם.

ט. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי האגודה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל- IAS39. ראה [באור 2 כ"ד \(2\)](#) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS 9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות שנתקבלו וזכאים אחרים.

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים, שאינם נגזרים, הינה לפי שווי הוגן ולגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי ההוגן דרך רווח והפסד בתוספת כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים כמפורט בהמשך.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי האגודה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לאגודה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן, עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. האגודה קבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים סחירים

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, למעט חלק ממכשירי החוב הסחירים אשר סווגו כמוחזקים לפדיון.

נכסים שאינם סחירים

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

5. התחייבויות פיננסיות

התחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן. הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהתחייבויות פיננסיות מבוסס על סיווגם כמפורט להלן:

א. התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

הלוואות ואשראי מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן בניכוי עלויות עסקה מיוחסות ישירות במידה וקיימות (לדוגמה, עלויות גיוס הלוואה). לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות והתחייבויות אחרות, מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

ב. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כוללות התחייבויות פיננסיות המוחזקות למסחר והתחייבויות פיננסיות המיועדות עם ההכרה הראשונית בהן להיות מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

התחייבויות פיננסיות מסווגות כמוחזקות למסחר אם הן נרכשו לצורכי מכירה בתקופה הקרובה. רווחים או הפסדים בגין התחייבויות המוחזקות למסחר נזקפים לרווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. מכשירים פיננסיים (המשך)

6. גרעית מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או האגודה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס אך העבירה את השליטה בנכס. כאשר האגודה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של האגודה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה בדוחות הכספיים המקורית של הנכס והסכום המירבי של התמורה שהאגודה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

ב. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה) פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגרעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של שתי ההתחייבויות הנ"ל נזקק לדוח רווח והפסד.

במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת מביאה האגודה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

7. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים ראה [באור 2\(ג\)](#) להלן.

י. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו, ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת. רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים. הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

%	
15	כלי רכב
15-6	ריהוט וציוד משרדי
33	מחשבים וציוד היקפי
ראה להלן	קרקע בחכירה מימונית
ראה להלן	שיפורים במושכר

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. רכוש קבוע (המשך)

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופות החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחתה, וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

יא. חכירות

האגודה מטפלת בחוזה כחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

1. האגודה כחוכר

עבור העסקאות בהן האגודה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה האגודה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה האגודה ליישם את ההקלה הניתנת ב-IFRS16 ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

במועד התחילה, התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בנקל או בשיעור הריבית התוספתי של האגודה. לאחר מועד התחילה מודדת האגודה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש המהווה מקרקעין המשמשים כמשרדי האגודה נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. מספר שנות ההפחתה של נכס זכות השימוש הרלוונטית הינו 6.5 שנים. כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת האגודה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

2. האגודה כמחכיר

המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכם והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים שנקבעו ב-IFRS16:

א. חכירה מימונית

עסקת חכירה בה מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס לחוכר, מסווגת כחכירה מימונית.

ב. חכירה תפעולית

עסקת חכירה בה לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגת כחכירה תפעולית. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. חכירות (המשך)

3. אופציות להארכה וביטול של תקופת החכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת האגודה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

4. תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת האגודה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה האגודה ברווח או בהפסד הנובע מהגריעה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת האגודה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

יב. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. תוכנות

נכסי האגודה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

2. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו.

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

3. הפחתה

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

א. תוכנות- מופחתות בקו ישר על פני 3 שנים.

ב. עודף עלות שנוצר ברכישת סוכנויות ביטוח מיוחס בעיקרו לתיק לקוחות ומופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני 3-5 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

יג. ירידת ערך

הקבוצה בוחנת בכל תאריך מאזן האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין הנכסים הבאים:

1. נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן ליחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

2. ביטוח משנה

א. ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי האגודה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לאגודה הפסדים.

ב. האגודה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת האגודה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטוארית, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. ירידת ערך (המשך)

2. ביטוח משנה (המשך)

כמו כן מתחשבת האגודה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פרעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגבייה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגבייה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפיגור ועל הביטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

האגודה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה

בדוחות הכספיים אינה בר-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. השווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח על הרווח הכולל לסעיף הוצאות אחרות.

הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

הקריטריונים הייחודיים להלן מיושמים בבחינת ירידת ערך:

השקעה בחברה כלולה

לאחר יישום שיטת השווי המאזני, האגודה בוחנת אם יש צורך להכיר בהפסד נוסף בגין ירידת ערך של ההשקעה בחברות כלולות. בכל תאריך דיווח מתבצעת בחינה אם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה, בחינת ירידת הערך נעשית בהתייחס להשקעה בכללותה.

יד. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יד. מדידת שווי הוגן (המשך)

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

הקבוצה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היות תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היות תזרימי המזומנים. כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

טו. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודש לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכנית להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיה הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד. בנוסף לקבוצה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הטבות לעובדים (המשך)

2. הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעון דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

האגודה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי הקבוצה, ולא ניתן לשלםם ישירות לקבוצה.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

טז. הון מניות

הון המניות מתייחס ליחידות ההשתתפות באגודה.

יז. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר הקבוצה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לאגודה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוגי ההפרשות שנכללו בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן.

היטלים

היטלים המוטלים על האגודה על ידי מוסדות ממשלה באמצעות חקיקה, מטופלים בהתאם לפרשנות IFRIC 21, לפיה ההתחייבות לתשלום ההיטל תוכר רק בעת קרות האירוע היוצר את המחויבות לתשלום.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן (ראה [באור 26](#) לגבי פעילות שהופסקה בשנת 2020).

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי האגודה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

2. דמי ניהול

דמי הניהול המתקבלים מאגודה מוחזקות מחושבים על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים.

3. עמלות

בסוכנויות ביטוח

הכנסות מעמלות ביטוח כללי מוכרות כהכנסה בעת התהוותן. הכנסות מעמלות ביטוח חיים מוכרות כהכנסה על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים צפויים של פוליסות ביטוח.

בחברת הביטוח

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי וביטוח חיים נזקפות בעת התהוותן.

יט. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, רווחים (הפסדים) נטו ממכירת נכסים פיננסיים, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד והרווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לאגודה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה האגודה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס. רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה, ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות אשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות, הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח, להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של האגודה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמדו.

כא. מסים על הכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות (ראה [באור 15 ג](#)) בקשר עם מיסים שנים קודמות).

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים. הפסדים מועברים והפרשים זמניים הניתנים לזיכוי, בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים, נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות האגודה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

כב. פעילויות שהופסקו

פעילות שהופסקה הינה רכיב של האגודה המהווה פעילות שמומשה או שמסווגת כמוחזקת למכירה, תוצאות הפעילות המתייחסות לפעילות שהופסקה (לרבות מספרי השוואה) מוצגות בנפרד ברווח או הפסד, בניכוי השפעת המס.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כג. הצגת דוח על הרווח הכולל

האגודה בחרה להציג דוח יחיד על הרווח הכולל, הכולל את פריטי דוח רווח והפסד ואת פריטי הרווח הכולל האחר.

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

בחודש דצמבר 2022 רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון פרסמה עדכון ל-"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן - מפת הדרכים). בהתאם למפת הדרכים מועד היישום הראשונה של התקן בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2023. בנוסף, בהתאם למפת הדרכים בדוח השנתי לשנת 2023, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2023 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 9 ו-IFRS 17.

בנוסף, מפת הדרכים מפרטת את צעדי ההיערכות ולוחות הזמנים המרכזיים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן באופן נאות ומהימן, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכות המידע, השלמת גיבוש המדיניות החשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדק כמותי לעניין שווי הוגן לקראת מועד המעבר, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA), היערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים, גילוי מידע כמותי וולונטרי במסגרת ביאור ייעודי החל מהדוחות הרבעוניים לרבעון השני של שנת 2023, גילוי מידע איכותי משלים לביאור הייעודי במסגרת הדוחות של שנת 2023 וללוח הזמנים המתייחס לבדיקת נאותות הבקורות הקשורות למערכות המידע ולתהליכים הקשורים. התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.

2. גישת השווי ההוגן.

האגודה נערכת לאימוץ התקן כאמור.

כחלק מתהליך אימוץ התקן, האגודה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום הוראות התקן. כמו כן, האגודה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

2. IFRS 9 מכשירים פיננסיים

בחודש ינואר 2018 נכנס לתוקף IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן – "התקן החדש") משנה בעיקר את הוראות הסיווג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

תיקון לתקן IFRS 4 מאפשר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS 9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS 9 ליום 1 בינואר 2023 (להלן: "גישת הדחיה" או "הפטור הזמני"). עם זאת, בהתאם לטיוטת עדכון "מפת דרכים לאימות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" שהתפרסמה, על ידי הפיקוח, בחודש דצמבר 2022, מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ו- IFRS 9 בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2023.

התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם (להלן – "מבחן הקרן והחבות בלבד").

- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד המתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("Expected Credit Loss Model").

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

האגודה מיישמת את הפטור הזמני מ- IFRS 9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS 4 מאחר והיא לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי IFRS 9 וכן פעילותיה קשורות בעיקרן לביטוח:

ליום 31 בדצמבר 2015, הערך בספרים של התחייבויות האגודה הנובעות מחוזים שבתחולת IFRS 4 היווה כ- 95% מסך הערך בספרים של התחייבויות האגודה. מאז אותו מועד לא חלו שינויים בפעילות האגודה המחייבים הערכה מעודכנת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

3. תיקון ל- IAS 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

בחדש פברואר 2021, פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן – התיקון). מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים". אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים כספיים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות. התיקון ייושם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה. יישום מוקדם אפשרי. האגודה בוחנת את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

4. תיקון ל- IAS 12 מסים על הכנסה

במאי 2021 פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12, מסים על ההכנסה (להלן "IAS 12" או "התקן") אשר מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' במסים נדחים המובא בסעיפים 15 ו- 24 ל- IAS 12 (להלן: "התיקון"). במסגרת הנחיות ההכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים, מחריג IAS 12 הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים הנובעים מההכרה לראשונה בנכסים והתחייבויות בעסקאות מסוימות. חריג זה מכונה 'חריג ההכרה לראשונה'. התיקון מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' ומבהיר כי הוא אינו חל על הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מעסקה אשר אינה צירוף עסקים ואשר בגינה נוצרים הפרשים זמניים שווים בחובה ובזכות גם אם הם עומדים ביתר תנאי החריג. התיקון מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' ומבהיר כי הוא אינו חל על הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מעסקה אשר אינה צירוף עסקים ואשר בגינה נוצרים הפרשים זמניים שווים בחובה ובזכות גם אם הם עומדים ביתר תנאי החריג. התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחרי. יישום מוקדם אפשרי. להערכת האגודה, לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של האגודה.

כה. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יציג של דולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
13.2	5.3	5.1	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
(3.3)	2.4	2.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
(7.0)	(0.6)	(0.7)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כו. סווג מחדש

בתקופת הדיווח בוצע סיווג מחדש בין סעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות לסעיף הוצאות הנהלה וכלליות על מנת לשקף את הוצאות הסוכנויות המאוחדות בהוצאות השיווק, במקום בהוצאות הנהלה וכלליות. כמו כן בוצע סיווג מחדש בין חלק ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני לרווח כולל אחר בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ובמקביל בין קרן הון לעודפים וזאת בהתאם למדיניות חשבונאית של החברה המוחזקת. בנוסף, בוצע סיווג מחדש בין סעיף הזכאים לסעיף ההתחייבויות בגין מסים שוטפים על מנת לשקף את כל היתרות הקשורות למסים בסעיף אחד.

לסווגים מחדש כאמור לא הייתה השפעה על סך כל ההון ו/או על סך כל הרווח הכולל של האגודה.

כז. שינוי יזום במדיניות חשבונאית

האגודה ביצעה שינוי מדיניות חשבונאית, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 4, והחלה להוון את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי רכב חובה וחבויות. שינוי המדיניות בוצע בדרך של יישום למפרע.

בשוק הביטוח, קיימות שתי פרקטיקות בדבר היוון של מדידת התחייבויות הביטוחיות: מדידה על בסיס ערך לא מהוון ומדידה על בסיס ערך מהוון. עד עתה, האגודה מדדה את ההתחייבויות הביטוחיות על בסיס ערך לא מהוון. עם השינויים והתנודתיות שחלו בשווקים הכוללים בין היתר אינפלציה ושינוי עקום הריבית, נוצר "Mismatch" באופן הטיפול בדוחות הכספיים של האגודה בעקבות אי היוון ההתחייבויות הביטוחיות.

לאור האמור לעיל, האגודה בחנה את נאותות שינוי המדיניות בדבר מדידת התחייבויות ביטוחיות על בסיס ערך מהוון ולא מהוון והתקבלה החלטה לבצע שינוי מדיניות יזום בדבר היוון ההתחייבויות הביטוחיות לתביעות תלויות בענפי החובה והחבויות.

להלן השפעות השינוי במדיניות החשבונאית כתוצאה משינוי במדיניות החשבונאית על הדוחות הכספיים של האגודה לתקופות הקודמות:

בדוחות המאוחדים על המצב הכספי:

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי (1)	כפי שדווח בעבר
	אלפי ש"ח	

ליום 31 בדצמבר, 2021

505,118	20,644	484,474	נכסי ביטוח משנה
1,356,52			התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
2	62,280	1,294,242	התחייבויות בגין מסים שוטפים
5,100	(10,928)	16,028	יתרת עודפים
404,959	(30,708)	435,667	

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כז. שינוי יזום במדיניות חשבונאית (המשך)

בדוחות המאוחדים על המצב הכספי: (המשך)

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי (1)	כפי שדווח בעבר
אלפי ש"ח		

ליום 1 בינואר, 2021

399,427	4,626	394,801	נכסי ביטוח משנה
			התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם
1,216,840	15,134	1,201,706	תלויי תשואה
19,479	(2,709)	22,188	התחייבויות בגין מסים שוטפים
399,049	(7,799)	406,848	יתרת עודפים

(1) השפעת השינוי במדיניות בחשבונאית בעניין היוון ההתחייבויות הביטוחיות.

בדוחות המאוחדים על הרווח הכולל

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי (1)	כפי שדווח בעבר
אלפי ש"ח		

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,
2021

461,393	47,148	414,245	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין
			חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
			חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים
			ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
215,526	16,018	199,508	ביטוח
245,867	31,130	214,737	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין
13,925	(8,221)	22,146	חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
45,853	(22,909)	68,762	מסים על הכנסה
			רווח נקי

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)
 כז. שינוי יזום במדיניות חשבונאית (המשך)

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי (1) אלפי ש"ח	כפי שדווח בעבר
-------------------------------	---------------------------	-------------------

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,
2020

287,430	770	286,660	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
142,684	748	141,936	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
144,746	22	144,724	מסים על הכנסה
38,437	(6)	38,443	רווח נקי
59,356	(16)	59,372	

(1) השפעת השינוי במדיניות בחשבונאית בעניין היוון ההתחייבויות הביטוחיות,
 כמפורט לעיל.

בדוח על השינויים בהון

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי (1) אלפי ש"ח	כפי שדווח בעבר
----------------------------	---------------------------	-------------------

ליום 1 בינואר, 2020

359,572	(7,783)	367,355	יתרת עודפים
---------	---------	---------	-------------

(1) השפעת השינוי במדיניות בחשבונאית בעניין היוון ההתחייבויות הביטוחיות,
 כמפורט לעיל.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כז. שינוי יזום במדיניות חשבונאית (המשך)

להלן השפעת השינוי במדיניות החשבונאית כתוצאה מהשינוי במדיניות החשבונאית על הדוחות הכספיים של האגודה ליום 31 בדצמבר 2022 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, בהנחה והמדיניות הקודמת הייתה ממשיכה בשנה זו:

בדוח המאוחד על המצב הכספי

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי (1) אלפי ש"ח	בהתאם למדיניות הקודמת
-------------------------	---------------------	-----------------------

ליום 31 בדצמבר, 2022

565,919	(31,990)	597,909	נכסי ביטוח משנה
1,344,984	(77,615)	1,422,599	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
637	12,050	(11,413)	התחייבויות (נכס) בגין מסים שוטפים
553,430	33,575	519,855	סה"כ הון

בדוח המאוחד על הרווח הכולל

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי (1) אלפי ש"ח	בהתאם למדיניות הקודמת
-------------------------	---------------------	-----------------------

(1)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

365,475	(139,896)	505,371	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
205,910	(52,632)	258,542	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
159,565	(87,264)	246,829	מסים על הכנסה
22,965	23,046	(81)	רווח (הפסד) נקי
63,605	64,218	(613)	

השפעת השינוי במדיניות החשבונאית בעניין היוון ההתחייבויות הביטוחיות, כמפורט לעיל.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כח. שינוי במדיניות חשבונאית- יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקרני חשבונאות קיימים

1. תיקון ל- IAS 37 הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים

במאי 2020, פרסם ה-IASB תיקון ל- IAS 37 בדבר עלויות שעל החברה לכלול בעת הערכה האם חוזה הוא חוזה מכביד (להלן - התיקון). בהתאם לתיקון, יש לכלול בבחינה זו הן עלויות תוספתיות (כגון חומרי גלם ושעות עבודה ישירות) והן הקצאת עלויות אחרות הקשורות ישירות למילוי החוזה (כגון הפחתת רכוש קבוע וציוד המשמשים למילוי החוזה). התיקון יושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 לינואר 2022 או לאחריו. התיקון יחול על חוזים אשר ההתחייבויות בגינם טרם מולאו ליום 1 בינואר 2022. יישום מוקדם יותר אפשרי. להערכת האגודה, לתיקונים לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. תיקון ל- IFRS 3 צירופי עסקים

בחודש מאי 2020, פרסם ה-IASB תיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 3, צירופי עסקים, בהתייחס למסגרת המושגית. התיקון נועד להחליף התייחסות למסגרת להכנת דוחות כספיים ולהצגתם, בהתייחסות למסגרת המושגית לדיווח כספי שפורסמה במרס, 2018 מבלי לשנות משמעותית את דרישותיה. התיקון הוסיף חריג לעיקרון ההכרה בהתחייבות בהתאם ל IFRS 3 -כדי להימנע ממצבים של הכרה ברווחים או הפסדים מייד לאחר צירוף העסקים ('day 2 gain or loss') הנובעים מהתחייבויות והתחייבויות תלויות שהיו נכנסים לתחולת IAS 37 או IFRIC 21, במידה והיו מוכרים בנפרד. בהתאם לחריג, התחייבויות או התחייבויות תלויות שבתחולת IAS 37, או IFRIC 21, יוכרו במועד הרכישה בהתאם להוראות IAS 37 או IFRIC 21 ולא בהתאם למסגרת המושגית. התיקון גם מבהיר שנכסים תלויים לא יוכרו במועד צירוף העסקים. התיקון ייושם באופן פרוספקטיבי לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2022. לתיקון לעיל לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של האגודה.

באור 3: - מגזרי פעילות

האגודה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

א. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

ענף רכב חובה-

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

ענף רכב רכוש-

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

ענפי חבויות אחרים-

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

ענפי רכוש ואחרים-

יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות, לרבות רכוש המשק, אש, מקיף דירות ובתי עסק ואחרים.

ב. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

עד לחתימה על הסכם למכירת פעילות ביטוח החיים בשנת 2020, כמתואר [בבאור וא'](#), שיווקה האגודה פוליסות ביטוח חיים ריסק פרט, ביטוח משכנתא ופוליסות ביטוח חיים ריסק במסגרת קבוצתית.

כמו כן, האגודה עוסקת, באמצעות חברה כלולה, במגזר חסכון ארוך טווח בניהול קרן פנסיה, ראה [באור 7](#) להלן.

באור 3:-- מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (*)
517,781			517,781	-
251,014			251,014	-
266,767	-	-	266,767	-
11,304	-	10,000	1,304	-
16,200	-	-	-	16,200
71,753	(10,213)	35,776	46,190	-
366,024	(10,213)	45,776	314,261	16,200
365,475	-	-	365,475	-
205,910	-	-	205,910	-
159,565	-	-	159,565	-
90,701	(10,213)	22,341	78,573	-
26,295	-	8,696	17,599	-
4,916	-	49	4,867	-
(96)	-	(96)	-	-
281,381	(10,213)	30,990	260,604	-
1,908	-	-	-	1,908
86,551	-	14,786	53,657	18,108
(1,909)	-	24	64	(1,997)
84,642	-	14,810	53,721	16,111

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

באור 3:-- מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (*)	
472,461	-	-	472,461	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
211,780	-	-	211,780	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
260,681	-	-	260,681	-	פרמיות שהורווחו בשייר
75,393	-	46,564	28,829	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
16,724	-	-	-	16,724 (*)	הכנסות מדמי ניהול
62,035	(7,063)	31,283	37,815	-	הכנסות מעמלות
414,833	(7,063)	77,847	327,325	16,724	סך הכל ההכנסות
461,393	-	-	461,393 (**)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
215,526	-	-	215,526 (**)	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
245,867	-	-	245,867 (**)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
82,458	(7,063)	19,000	70,521	-	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
29,477	-	11,424	18,053	-	הוצאות הנהלה וכלליות
(926)	-	87	(1,013)	-	הוצאות (הכנסות) מימון
161	-	161	-	-	הוצאות אחרות – הפסד הון
357,037	(7,063)	30,672	333,428	-	סך כל ההוצאות
1,982	-	-	-	1,982	חלק האגודה ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
59,778	-	47,175	(6,103) (**)	18,706	סך כל הרווח לפני מסים על הכנסה
1,521	-	(23)	167	1,377	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
61,299	-	47,152	(5,936) (**)	20,083	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

(**) הוצג מחדש, ראה [באור 2 כז'.](#)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (**)	
456,175	-	-	456,175	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
203,724	-	-	203,724	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
252,451	-	-	252,451	-	פרמיות שהורווחו בשייר
24,570	-	17,014	7,556	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,397	-	-	-	15,397 (*)	הכנסות מדמי ניהול
60,322	(5,624)	29,352	36,594	-	הכנסות מעמלות
352,740	(5,624)	46,366	296,601	15,397	סך הכל ההכנסות
287,430	-	-	287,430 (****)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
142,684	-	-	142,684 (****)	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
144,746	-	-	144,746 (****)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
81,992	(5,624)	18,000 (***)	69,616	-	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
28,145	-	12,663 (***)	15,482	-	הוצאות הנהלה וכלליות
557	-	2,334	(1,777)	-	הוצאות (הכנסות) מימון
199	-	199	-	-	הוצאות אחרות – הפסד הון
255,639	(5,624)	33,196	228,067	-	סך כל ההוצאות
1,431	-	-	-	1,431 (***)	חלק האגודה ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
98,532	-	13,170	68,534 (****)	16,828	רווח לפני מסים על ההכנסה
(961)	-	-	-	(961)	הפסד לפני מסים על ההכנסה מפעילות מופסקת (**)
97,571	-	13,170	68,534 (****)	15,867	סך כל הרווח לפני מסים על הכנסה
361	-	140	146	75 (***)	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
97,932	-	13,310	68,680 (****)	15,942	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

(**) לפירוט אודות פעילות מופסקת ראה [באור 26](#).

(***) סווג מחדש, ראה [באור 2 כו'](#).

(****) הוצג מחדש, ראה [באור 2 כז'](#).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
נכסים				
20,100	3,714	16,386	-	נכסים לא מוחשיים
34,393	-	34,393	-	הוצאות רכישה נדחות
18,405	250	-	18,155	השקעה בחברות כלולות
השקעות פיננסיות:				
451,426	94,032	357,394	-	נכסי חוב סחירים
279,157	-	279,157	-	נכסי חוב שאינם סחירים
67,307	67,307	-	-	מניות
395,119	341,657	53,462	-	אחרות
1,193,009	502,996	690,013	-	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
565,919	-	565,919	-	נכסי ביטוח משנה
89,654	20,967	68,687	-	פרמיות לגבייה
137,275	15,292	121,983	-	מזומנים ושווי מזומנים
100,825	4,490	96,335	-	נכסים אחרים
2,159,580	547,709	1,593,716	18,155	סך כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלוי תשואה				
1,344,984	-	1,344,984	-	
235,333	3,599	231,734	-	התחייבויות אחרות
3,703	-	3,703	-	התחייבויות בגין חכירה
1,584,020	3,599	1,580,421	-	סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

31 בדצמבר 2021			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
אלפי ש"ח			
נכסים			
15,325	5,675	9,650	-
30,019	-	30,019	-
17,811	250	-	17,561
השקעות פיננסיות:			
454,848	126,631	328,217	-
201,915	151,457	50,458	-
88,335	88,335	-	-
188,680	188,680	-	-
נכסי חוב סחירים			
נכסי חוב שאינם סחירים			
מניות			
אחרות			
933,778	555,103	378,675	-
סך כל השקעות פיננסיות אחרות			
505,118	-	(* 505,118	-
85,627	14,997	70,630	-
446,698	11,886	434,812	-
66,617	6,365	60,252	-
2,100,993	594,276	1,489,156	17,561
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
1,356,522	-	(* 1,356,522	-
185,946	25,118	(* 160,828	-
5,096	-	5,096	-
1,547,564	25,118	1,522,446	-
סך כל ההתחייבויות			

(* הוצג מחדש, ראה [באור 2 כז'](#).)

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים (**)	ענפי רכוש ואחרים (* אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
526,614	100,133	176,039	157,951	92,491	פרמיות ברוטו
259,444	54,705	135,030	20,067	49,642	בניכוי - ביטוח משנה
					פרמיות בשייר
267,170	45,428	41,009	137,884	42,849	
403	(1,788)	(323)	2,229	285	שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו (בניכוי ביטוח משנה)
266,767	47,216	41,332	135,655	42,564	פרמיות שהורווחו בשייר
					רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,304	735	55	111	403	
46,190	1,803	25,567	4,366	14,454	הכנסות מעמלות
314,261	49,754	66,954	140,132	57,421	סך הכל ההכנסות
365,475	44,317	136,402	137,166	47,590	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
					חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי
205,910	32,069	126,937	14,661	32,243	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
159,565	12,248	9,465	122,505	15,347	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
78,573	13,906	23,107	31,556	10,004	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
17,599	3,347	5,883	5,278	3,091	הוצאות הנהלה וכלליות
4,867	660	3,643	57	507	הוצאות (הכנסות) מימון
260,604	30,161	42,098	159,396	28,949	סך כל ההוצאות
53,657	19,593	24,856	(19,264)	28,472	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
64	11	10	33	10	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
53,721	19,604	24,866	(19,231)	28,482	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,344,984	678,781	147,201	111,479	407,523	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022
779,065	434,077	23,842	94,913	226,233	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022
(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 68% מסך הפרמיות בענפים אלו.					
(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 19.9%, כ- 40% וכ- 25.5% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.					

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	ענפי חבוינות (אחרים **)	ענפי רכוש (ואחרים *) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
496,333	101,243	174,733	138,013	82,344	פרמיות ברוטו
224,888	52,372	133,850	3,521	35,145	בניכוי - ביטוח משנה
271,445	48,871	40,883	134,492	47,199	פרמיות בשייר
10,764	(195)	1,205	6,649	3,105	שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו (בניכוי ביטוח משנה)
260,681	49,066	39,678	127,843	44,094	פרמיות שהורווחו בשייר
28,829	16,282	1,473	2,270	8,804	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
37,815	2,108	25,266	196	10,245	הכנסות מעמלות
327,325	67,456	66,417	130,309	63,143	סך הכל ההכנסות
461,393	(*** 174,773	83,533	102,525	(*** 100,562	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
215,526	(*** 96,568	75,270	712	(*** 42,976	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
245,867	(*** 78,205	8,263	101,813	(*** 57,586	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
70,521	12,160	21,804	27,498	9,059	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
18,053	3,470	6,431	5,130	3,022	הוצאות הנהלה וכלליות
(1,013)	113	(1,521)	1	394	הוצאות (הכנסות) מימון
333,428	93,948	34,977	134,442	70,061	סך כל ההוצאות
(6,103)	(26,492) (***	31,440	(4,133)	(*** (6,918	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
167	59	37	45	26	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(5,936)	(26,433) (***	31,477	(4,088)	(*** (6,892	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,356,522	707,233	139,013	91,284	418,992	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2021
851,404	482,921	25,953	87,852	254,678	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2021
(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 68.2% מסך הפרמיות בענפים אלו.					
(**) ענפי חבוינות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 21.0%, כ- 38.7% וכ- 26.7% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.					
(***) הוצג מחדש, ראה באור 2 כז'.					

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *) אלפי ש"ח	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
73,824	125,805	166,235	99,901	465,765	פרמיות ברוטו
29,188	-	130,025	(***49,742)	208,955	בניכוי - ביטוח משנה
44,636	125,805	36,210	50,159	256,810	פרמיות בשייר
9,876	1,218	2,302	(9,037)	4,359	שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו (בניכוי ביטוח משנה)
34,760	124,587	33,908	59,196	252,451	פרמיות שהורווחו בשייר
2,162	602	269	4,523	7,556	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
12,007	-	22,724	1,863	36,594	הכנסות מעמלות
48,929	125,189	56,901	65,582	296,601	סך הכל ההכנסות
(***57,364)	75,781	118,780	(****35,505)	287,430	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(***19,327)	(14)	99,427	(****23,944)	142,684	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(***38,037)	75,795	19,353	(****11,561)	144,746	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
8,801	27,167	21,470	12,178	69,616	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
2,454	4,182	5,525	3,321	15,482	הוצאות הנהלה וכלליות
377	20	(1,800)	(374)	(1,777)	הוצאות (הכנסות) מימון
49,669	107,164	44,548	26,686	228,067	סך כל ההוצאות
(***740)	18,025	12,353	(****38,896)	68,534	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
23	39	32	52	146	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(***717)	18,064	12,385	(****38,948)	68,680	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
385,943	65,479	120,833	644,585	1,216,840	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2020
250,486	65,479	27,191	473,897	817,053	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2020
(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 69.3% מסך הפרמיות בענפים אלו.					
(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 19.7%, כ- 42.1% וכ- 26.1% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.					
(***) בשנת 2020 התקשרה האגודה לראשונה בעסקת ביטוח משנה מסוג QUATA SHARE בענפי חבויות בגין שנת חיתום 2020.					
(***) הוצג מחדש, ראה באור 2 כז' .					

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

2. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	פנסיה (*)	העברה לפעילות מופסקת (1)	ביטוח חיים (פוליסות פרט ללא רכיב חסכון)	
אלפי ש"ח				
-	-	-	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	-	-	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	-	-	פרמיות שהורווחו בשייר
15,397	15,397	-	-	הכנסות מדמי ניהול
-	-	-	-	הכנסות מעמלות
-	-	(221)	221	הכנסות אחרות
15,397	15,397	(221)	221	סך כל ההכנסות
-	-	-	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
-	-	-	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	-	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
-	-	(30)	30	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
-	-	(1,149)	1,149	הוצאות הנהלה וכלליות
-	-	(3)	3	הוצאות מימון
-	-	(1,182)	1,182	סך כל ההוצאות
1,431	(** 1,431)	-	-	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
16,828	16,828	961	(961)	רווח לפני מסים על ההכנסה
75	(** 75)	-	-	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
16,903	16,903	961	(961)	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

(**) סווג מחדש, ראה [באור 2 כו'](#).

(1) לעניין פעילות מופסקת ראה [באור 1 א'](#) ו**באור 26**.

באור 4: - צירופי עסקים

א. בשנת 2020 נחתם הסכם לרכישת יתרת ה- 50% מהון המניות של משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ (להלן - "משקי טנא") מבעל המניות האחר וזאת בעקבות מימוש אופצית מכר שהוקנתה לו בעבר. כל התנאים המתלים לביצוע הרכישה התקיימו ומאותו מועד מחזיקה חברה מאוחדת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ במלוא מניות משקי טנא, לפיכך אוחדו דוחותיה הכספיים של משקי טנא לראשונה החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2020.

1. השווי ההוגן של הנכסים המזוהים וההתחייבויות המזוהות של חברת משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ במועד הרכישה

שווי הוגן אלפי ש"ח	
8,340	נכסים בלתי מוחשיים
1,781	חייבים ויתרות חובה
225	רכוש קבוע
1,215	לקוחות
1,761	מזומנים ושווי מזומנים
13,322	
(2,347)	הלוואה לזמן ארוך
(914)	זכאים ויתרות זכות
(3,261)	
10,061	סך עלות הרכישה

העלות הכוללת של צירוף העסקים הסתכמה לסך של 8,530 אלפי ש"ח וכן סך של כ- 1,531 אלפי ש"ח המשקף את השווי ההוגן של ההשקעה שהייתה קיימת בחברה הנרכשת במועד העלייה לשליטה.

2. עלות הרכישה

אלפי ש"ח	
8,530	מזומן ששולם
1,531	שווי הוגן של השקעה קיימת במועד הרכישה
10,061	סך עלות הרכישה
	<u>מזומנים אשר שימשו לרכישה</u>
	מזומנים ושווי מזומנים בחברה הנרכשת למועד הרכישה
1,761	
(8,530)	מזומנים ששולמו תמורת הרכישה
(6,769)	מזומנים, נטו

באור 5: - נכסים בלתי מוחשיים

ההרכב ותנועה:

סה"כ	תוכנה אלפי ש"ח	תיק לקוחות	
			<u>עלות</u>
38,988	26,028	12,960	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
6,327	6,327	-	תוספות במשך השנה
10,124	10,124	-	גריעות במשך השנה
35,191	22,231	12,960	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
14,357	14,357	-	תוספות במשך השנה
-	-	-	גריעות במשך השנה
49,548	36,588	12,960	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
			<u>הפחתה שנצברה</u>
22,212	16,670	5,542	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
7,778	5,171	2,607	תוספות במשך השנה
10,124	10,124	-	גריעות במשך השנה
19,866	11,717	8,149	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
9,582	7,589	1,993	תוספות במשך השנה
-	-	-	גריעות במשך השנה
29,448	19,306	10,142	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
			<u>ערך בספרים נטו</u>
20,100	17,282	2,818	ליום 31 בדצמבר, 2022
15,325	10,514	4,811	ליום 31 בדצמבר, 2021

באור 6: - רכוש קבוע

ב. הרכב ותנועה:

שנת 2022						עלות יתרה ליום 1 בינואר, 2022 תוספות במשך השנה גריעות במשך השנה
קרקע ומבנה- נכס זכות שימוש	מחשבים	ריהוט וציוד משרדי	כלי רכב אלפי ש"ח	שיפורים במושכר	סה"כ	
9,020	4,053	3,818	5,503	3,523	25,917	
-	2,426	64	2,043	474	5,007	
-	-	-	938	-	938	
9,020	6,479	3,882	6,608	3,997	29,986	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
פחת שנצבר						יתרה ליום 1 בינואר, 2021 תוספות במשך השנה גריעות במשך השנה
4,164	3,358	2,071	2,049	2,204	13,846	
1,388	903	363	876	647	4,177	
-	-	-	670	-	670	
5,552	4,261	2,434	2,255	2,851	17,353	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
3,468	2,218	1,448	4,353	1,146	12,633	יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2022
שנת 2021						עלות יתרה ליום 1 בינואר, 2021 תוספות במשך השנה גריעות במשך השנה
קרקע ומבנה- נכס זכות שימוש	מחשבים	ריהוט וציוד משרדי	כלי רכב אלפי ש"ח	שיפורים במושכר	סה"כ	
9,020	10,330	4,221	6,055	3,603	33,229	
-	453	124	2,020	18	2,615	
-	6,730	527	2,572	98	9,927	
9,020	4,053	3,818	5,503	3,523	25,917	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
פחת שנצבר						יתרה ליום 1 בינואר, 2021 תוספות במשך השנה גריעות במשך השנה
2,776	9,570	2,180	2,698	1,706	18,930	
1,388	518	418	840	596	3,760	
-	6,730	527	1,489	98	8,844	
4,164	3,358	2,071	2,049	2,204	13,846	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
4,856	695	1,747	3,454	1,319	12,071	יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2021

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ב. פירוטים בדבר עסקאות חכירה

לאגודה הסכם שכירות מול אגודה אחות - ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: ניהול סיכונים) לפיו שוכרת האגודה את משרדה מניהול סיכונים תמורת סך של 1,560 אלפי ש"ח בשנה. הוצאות הריבית שנרשמו בגין החכירה לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022 הינן כ- 167 אלפי ש"ח.

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות

א. מידע בגין חברות מוחזקות
רשימת חברה מאוחדת וחברות כלולות:

זכויות האגודה בהון ובזכויות הצבעה 31 בדצמבר		
2021	2022	
100%	100%	ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ
50%	50%	עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ- החברה המנהלת
100%	100%	משקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ (לשבעבר- עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ)

ב. להלן הרכב ההשקעה בחברות כלולות

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
1,002	1,002	עלות המניות
16,809	17,403	חלק האגודה ברווחים שנצברו מאז הרכישה
17,811	18,405	

ג. תמצית מידע פיננסי של חברות כלולות

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
		חלק הקבוצה במאזן החברות הכלולות בהתאם לשיעור ההחזקה בהן לתאריך הדיווח:
25,030	24,423	נכסים
7,219	6,018	התחייבויות
17,811	18,405	נכסים, נטו

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)
ג. תמצית מידע פיננסי של חברות כלולות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
23,974	27,457	26,847
22,494	24,569	26,253
1,431	1,982	1,908
49	906	(1,314)

חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות
הכלולות בהתאם לשיעור ההחזקה בהן
בשנה:

הכנסות

הוצאות

רווח נקי

רווח כולל אחר

ד. פרטים נוספים בדבר חברה כלולה מהותית- עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ-
חברה מנהלת

1. מידע פיננסי

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
46,354	46,593
3,204	1,752
(12,556)	(11,516)
(1,882)	(520)
35,120	36,309
50%	50%
17,560	18,155

בדוח על המצב הכספי:

נכסים שוטפים

נכסים לא שוטפים

התחייבויות שוטפות

התחייבויות לא שוטפות

סה"כ הון

שיעור ההחזקה בחברה הכלולה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
47,848	52,160	52,329
2,861	3,963	3,816
98	1,812	(2,628)
2,959	5,775	1,188
50%	50%	50%
1,480	2,888	594

תוצאות הפעולות של החברה הכלולה בשנה:
הכנסות

רווח נקי

רווח כולל אחר

סה"כ רווח כולל

שיעור ההחזקה בחברה הכלולה

חלק האגודה ברווח החברה הכלולה

באור 7: -

השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ד. פרטים נוספים בדבר חברה כלולה מהותית- עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ- חברה מנהלת (המשך)

2. עד לדוחות הכספיים לשנת 2021, החליטה עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ (להלן "הקרן"), על אופן חישוב "מגבלת כרית הביטוח" ואופן הקצאת "כרית הביטוח" כמובנה בסעיף 78 כב(ג) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 33), התשע"ז – 2017 בין קבוצות העמיתים השונות בקרן, החליטה הנהלת הקרן על אופן חישוב "מגבלת כרית הביטוח" ואופן השימוש במנגנון "כרית הביטוח" לכיסוי הגרעון הצבור בכלל הקרן והקבוצות. ביום 2 במרס, 2022 התקבלה בחברה המנהלת (להלן "החברה") תשובה מרשות שוק ההון בתגובה לבקשת החברה לאישור חלוקת עודף או גרעון אקטוארי לשנת 2020. תשובת רשות שוק ההון (להלן "הנחיית הרשות") הייתה כי לאחר שנבחנה בקשת החברה ולאחר הצגת מכלול הדברים ועיון בחוות דעת בנושא שהועברה על ידי החברה, לא נמצאו ביסוס ו/או תימוכין בהוראות הדין לשיטה בה החברה מבקשת לפעול לייחוס כרית הביטוח בהתייחס לגרעון הקיים בכל בועה, חלק בחינה האם קיים גרעון בקרן כולה הנובע משינוי בעקום הריבית ולפיכך, לא נמצא מקום להיעתר לבקשת החברה לייחוס כרית הביטוח.

ביום 24 למרס, 2022, ובהמשך להנחיית הרשות המתוארת לעיל, התקבלה הבהרה מרשות שוק ההון ("ההבהרה"), כי בהמשך לאמור במכתבם שבסימוכין מבהירה הרשות כי בהתאם להוראות הדין גובה כרית הביטוח יקבע בהתייחס לגרעון הקיים בקרן כולה ולא בהתייחס לבועות האקטואריות הקיימות בקרן בהן קיים גרעון אקטוארי בלבד (להלן – "גובה כרית הביטוח"). עם זאת, נוכח העובדה כי לא קיימות כיום הנחיות לעניין אופן ייחוס גובה כרית הביטוח בין הבועות האקטואריות הקיימות בקרן ונוכח העובדה כי נושא זה נמצא בימים אלו בבחינה, אין באמור בהנחיית הרשות כדי להביע את עמדת הרשות לעניין אופן ייחוס גובה כרית הביטוח בין הבועות. יובהר כי אין באמור כדי לשלול או לגרוע מסמכות הרשות ליתן בעתיד הוראות אחרות בעניין זה ועל הקרן יהיה לפעול לפיהן.

המשמעות המעשית של הנחיית הרשות הינה כי ניתן להשתמש בכרית הביטוח עד לגובה הגרעונות נטו. כלומר, כלל הגרעונות של כל הבועות שבגרעון בקיזוז כלל העודפים של כל הבועות בעודף בקרן, וזאת בניגוד לעמדת החברה ויועציה החיצוניים לפיה גובה הכרית המקסימלי הינו גובה הגרעונות ברוטו ללא קיזוז העודפים. נציין כי חישוב הכרית על פי הנחיית הרשות מקטין משמעותית את גובה הכרית הפנויה לכיסוי גרעונות הנובעים משינוי בעקום הריבית ואף מביא להקטנת הזכויות הפנסיוניות של חלק מהעמיתים וכן להקטנת תשלומי פנסיה לחלק מהפנסיונרים בקרן כפי שיפורט להלן. בתאריך 13 באפריל, 2022 פנתה החברה לרשות והעבירה חוות דעת משפטית ואקטוארית התומכות בעמדתה לצורך אימוץ גישת החברה בסוגיות האמורות לעיל. בעקבות פניות החברה לרשות ולחשב הכללי במשרד האוצר (החשכ"ל), נערכה פגישה בנושא עם החשכ"ל והרשות ביום 28 באוגוסט, 2022 וישיבת המשך ביום 26 בפברואר 2023 עם נציגי הרשות בהן הציגה החברה את עמדתה ונדון מתווה אחר ליישום כרית הבטוח שנקבלתו עשויה להקטין את הפחתת הזכויות האמורה.

החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2021 מחושבת מגבלת כרית הביטוח בדוחות הכספיים בהתאם להנחיית הרשות. אופן ייחוס כרית הביטוח בין הקבוצות השונות מבוצע, בהעדר הוראות ברורות בחקיקה ובהעדר הנחייה של רשות שוק ההון כאמור, בהתאם לעמדת יועציה החיצוניים של הקרן. דהיינו, באופן יחסי לגובה כרית הביטוח המחושב לכל בועה אקטוארית בנפרד ועד לסכום הגרעון לכל קבוצה. הייחוס של כרית הביטוח בין הבועות האקטואריות מתעדכן בכל תקופת דיווח.

מבדיקה שערכה החברה, הנחיית הרשות, לו הייתה מיושמת בדוחות הכספיים של השנים 2019 ו- 2020, לא הייתה גורמת לחלוקת גרעון לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) ולעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) ואף לא היתה גורמת לחלוקת גרעון בחלק הארי של הקבוצות האחרות.

באור 8: - חייבים ויתרות חובה

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
20,767	51,856	חברות ביטוח ותווכני ביטוח
1,194	1,093	הוצאות מראש
7,271	4,736	חברות קשורות
718	471	הכנסות לקבל
16,200	10,507	פקדון ביטוח לאומי (ראה באור 27 (ה)(1))
1,594	1,759	תביעות לקבל
3,992	3,098	חייבים אחרים ויתרות חובה
51,736	73,520	

באור 9: - פרמיות לגבייה

א. ההרכב:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
3,179	3,017	המחאות לגבייה
84,064	88,483	חשבון שוטף
87,243	91,500	
1,616	1,846	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים (*)
85,627	89,654	

(*) כל התנועה בהפרשה לחובות מסופקים נזקפה לדוח רווח והפסד.

ב. גיול:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
84,773	89,104	פרמיה לגביה שערכה לא נפגם ללא פיגור
854	550	פרמיה לגביה שערכה נפגם (*)
85,627	89,654	סך הכל פרמיה לגביה
		(*) לאחר הפרשה לחובות מסופקים.

סך הכל פרמיה לגבייה
(*) לאחר הפרשה לחובות מסופקים.

באור 10: - השקעות פיננסיות אחרות

א. ההרכב:

31 בדצמבר 2022			
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	מוחזק לפדיון	הלוואות וחייבים	סה"כ
אלפי ש"ח			
411,905	39,521	-	451,426
-	-	279,157	279,157
67,307	-	-	67,307
395,119	-	-	395,119
874,331	39,521	279,157	1,193,009
			סה"כ

31 בדצמבר 2021			
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	מוחזק לפדיון	הלוואות וחייבים	סה"כ
אלפי ש"ח			
410,393	44,455	-	454,848
-	-	201,915	201,915
88,335	-	-	88,335
188,680	-	-	188,680
687,408	44,455	201,915	933,778
סה"כ			

ב. נכסי חוב סחירים

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
		מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:
244,933	222,700	אגרות חוב ממשלתיות
165,460	189,205	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
		מוחזק לפדיון:
44,455	39,521	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
454,848	451,426	
47,589	38,716	השווי ההוגן של נכסי חוב המוחזקים לפדיון:
		אגרות חוב קונצרניות

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

שווי הוגן		ערך בדוחות הכספיים	
2021	2022	2021	2022
אלפי ש"ח			
213,152	163,526	179,368	154,308
30,592	126,447	22,547	124,849
243,744	289,973	201,915	279,157

המוצגים כהלוואות וחייבים:
נכסים למעט פיקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים

(*) ראה [באור 10 י'](#) להלן לגבי גיול השקעות בנכסי חוב לא פיננסים לא סחירים.

ד. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2021	2022
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

נכסי חוב סחירים

בסיס הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

(0.2) 2.93
2.3 3.71

31 בדצמבר	
2021	2022
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

נכסי חוב שאינם סחירים

בסיס הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

4.0 4.26
5.37 6.01

ה. מניות

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
88,335	67,307
88,335	67,307

סחירות

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

1. השקעות פיננסיות אחרות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

31 בדצמבר		תעודות השתתפות בקרנות נאמנות ותעודות סל סחירות קרנות השקעה שאינן סחירות
2021	2022	
אלפי ש"ח		
52,324	125,089	
136,356	270,030	
188,680	395,119	

2. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הניתן לצרכי באור בלבד נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אג"ח קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בת"א בתוספת פרמיה בגין אי סחירות. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

31 בדצמבר		נכסים פיננסיים:
2021	2022	
אחוזים		
1.29	2.87	עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי: (*)
2.48	4.01	AA- ומעלה
38.2	53.41	BBB עד A+
		לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינם חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, לקוחות, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

31 בדצמבר 2022			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
411,905	-	-	411,905
67,307	-	-	67,307
395,119	270,030	-	125,089
874,331	270,030	-	604,301

נכסי חוב סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סה"כ

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

31 בדצמבר 2021			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
410,393	-	-	410,393
88,335	-	-	88,335
188,860	136,536	-	52,324
687,588	136,536	-	551,052

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ט. התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדדית שווי הוגן במועד הדיווח
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך
רווח והפסד
השקעות פיננסיות אחרות
אלפי ש"ח
136,356
41,686
102,515
(887)
(9,640)
270,030

יתרה ליום 1 בינואר, 2022
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד
רכישות
מכירות
פדיונות
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

מדדית שווי הוגן במועד הדיווח
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך
רווח והפסד
השקעות פיננסיות אחרות
אלפי ש"ח
72,779
16,583
75,323
(11,202)
(17,127)
136,356

יתרה ליום 1 בינואר, 2021
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד
רכישות
מכירות
פדיונות
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

י. גיול השקעות בנכסי חוב פיננסיים לא סחירים

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
200,744	278,031	נכסי חוב שערכם לא נפגם ללא פיגור
1,287	1,556	נכסי חוב שערכם נפגם
(116)	(430)	נכסים שערכם נפגם, ברוטו הפרשה להפסד
1,171	1,126	נכסי חוב שערכם נפגם, נטו
201,915	279,157	סך הכל נכסי חוב לא סחירים

יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

יא. גילוי הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

- הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים לפי חלוקה לשתי קבוצות:
- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן: "קבוצה א").
 - כל יתר הנכסים הפיננסיים (להלן: "קבוצה ב").

ליום 31 בדצמבר, 2022		
קבוצה א	קבוצה ב	
אלפי ש"ח		
-	67,307	השקעות פיננסיות אחרות- מניות
-	395,118	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות
38,716	411,905	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים
129,661	160,312	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים
-	137,275	מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר, 2021		
קבוצה א	קבוצה ב	
אלפי ש"ח		
-	88,335	השקעות פיננסיות אחרות- מניות
-	188,860	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות
44,455	410,393	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים
179,368	22,547	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים
-	446,698	מזומנים ושווי מזומנים

באור 11: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים
הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך והטבות בגין פיטורין.

א. הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את האגודה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכניות הפקדה מוגדרת לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבות האגודה בשל כך מטופלת כהטבה לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבות האגודה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו אשר יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן.

1. תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות להפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
580	616	849

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

2. תוכניות להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

באור 11: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. שינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2022

הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד											רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר	רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר		
סה"כ הכנסות (הוצאות) שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה											תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית מהתוכנית)	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	הפקדות/פרעונות שהופקדו/שולמו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
יתרה ליום 1 בינואר, 2022	עלות שירות שוטף	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	או הפסד בתקופה	תשלומים מהתוכנית	בהוצאות ריבית (נטו)	הפיננסיות	סטיות בניסיון	כולל אחר בתקופה	על רווח (הפסד) כולל אחר בתקופה	סה"כ השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר בתקופה	פרעונות שהופקדו/שולמו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022		
(13,404)	(542)	(125)	(667)	212	-	417	114	743	-	(13,510)				
14,323	-	-	-	(212)	82	(525)	-	(655)	667	14,517				
919	(542)	(125)	(667)	-	82	(108)	114	88	667	1,007				

באור 11: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. שינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2021

הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד											רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר	רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר
סה"כ הכנסות (הוצאות) שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה			תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)			רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות			סה"כ השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר בתקופה		הפקדות/ פרעונות שהופקדו/ שולמו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
עלות שירות שוטף	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	או הפסד בתקופה	תשלומים מהתוכנית	בהוצאות ריבית נטו)	הפיננסיות	סטיות בניסיון	אקטוארי בגין	כולל אחר בתקופה	שולמו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021		
(584)	(256)	(840)	-	-	(153)	(57)	(210)	-	(13,404)	התחייבויות להטבה מוגדרת		
-	157	157	-	354	-	-	354	683	14,323	שווי הוגן של נכסי תוכנית		
(584)	(99)	(683)	-	354	(153)	(57)	144	683	919	נכס (התחייבות) נטו בגין הטבה מוגדרת		

באור 11: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2021	2022	
%	%	
2.25%	5.15%	שיעור היוון (1)
2.55%	2.75%	שיעור עליית שכר צפויה
(1) שיעור ההיוון מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.		

ד. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות
להטבה מוגדרת
אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022:

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה

השינוי כתוצאה מ:

עליית שכר של 1% 284

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי התכנית

השינוי כתוצאה מ:

עליית שיעור היוון של 1% (463)
ירידת שיעור היוון של 1% 547

באור 12: - מזומנים ושווי מזומנים

31 בדצמבר		מזומנים ופיקדונות למשיכה מיידיית פיקדונות לזמן קצר
2021	2022	
אלפי ש"ח		
332,436	83,419	
114,262	53,856	
446,698	137,275	

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (0.1%).
פיקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפיקדונות הינם שקליים ונושאים ריבית הנקבעת בהתאם לתקופת הפיקדונות (0.1% - 0.2%).

באור 13: - הון ודרישות הון

א. הרכב יחידות השתתפות

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022	
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום
מספר היחידות			
<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>

יחידות השתתפות

ב. קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה
נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין האגודה לבין ישות תחת אותה שליטה מוכרים במועד העסקה לפי שווי הוגן. ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנקבעה בעסקה נזקף להון. לאגודה נוצר הפרש בחובה המהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת הרווח.

ג. מדיניות ודרישות הון

א. מדיניות האגודה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטיח כושר הפרעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה, לשמר את יכולת האגודה להמשיך את פעילותה העיסוקית וכדי שתוכל להניב תשואה לחברי האגודה. האגודה וחברה כלולה של האגודה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").
בחודש מרס 2019 קבע הוועד המנהל של האגודה כי יחס כושר פרעון מבוסס סולבנסי II לא יפחת מ- 115% ועודף הון של 50 מיליון ש"ח לכל הפחות (להלן - "יעד הון").

ב. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על האגודה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום כפי שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

באור 13: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון (המשך)

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים. סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Margin Risk).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

חוזר הסולבנסי המעודכן כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון כדלהלן:

א) בחירה, החל מדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2019, באחת מהחלופות הבאות:

(1) פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024, כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש ליום 31 בדצמבר 2022 - 90% מה-SCR (ליום 31 בדצמבר 2020 - 85%); יצוין כי זו היתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ל-31 בדצמבר 2019.

(2) הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי (להלן – "הניכוי"). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן – "תקופת הפריסה").

ב) דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

האגודה בחרה את הנחיית הפריסה כאמור בסעיף א(1) לעיל.

בהקשר זה יצוין כי האגודה לא מחזיקה בהתחייבויות בענפי החיים והבריאות ולכן מתייתרת חלופה 2 לעיל. האגודה מיישמת את החלופה הראשונה לעניין תקופת הפריסה, אשר עומד בקנה אחד עם המדיניות שיישמה בתקופות קודמות.

יחס כושר פרעון של האגודה

בהתאם לדוח יחס כושר ליום 30 ביוני, 2022, שפורסם בנובמבר 2022, לאגודה עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר. החישוב האמור, בלתי מבוקר ובלתי סקור.

יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת.

באור 13: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יחס כושר פרעון של האגודה (המשך)

נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מהנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהותי מהחישוב.

לפרוט נוסף, בלתי מבוקר ובלתי סקור, ראה סעיף 2.1.2 בדוח הועד מהנהל וכן דוח יחס כושר פרעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של האגודה.

ד. יחס כושר הפירעון לעניין חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2022, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, לאותו יום, לאגודה יחס כושר פירעון כלכלי הגבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

חלוקת דיבידנד מותנית בהתחייבות בלתי הדירה שהתקבלה מאגודת האם שלפיה, בין היתר, אגודת האם לא תחלק דיבידנד, אלא בכפוף לכך שבמועד החלוקה עודף ההון הקיים על ההון הנדרש של האגודה לא יהיה נמוך מ-30%.

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי האגודה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
20,000	40,000	40,000

הדיבידנדים הבאים הוכרזו וטרם שולמו לתאריך המאזן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
40,000	40,000	40,000

באור 13: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)
 ביום 5 לינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד- "דיווח לממונה על שוק ההון" – הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן- "התיקון") – בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. בהתאם לתיקון האגודה תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרחישים וניתוחי רגישויות. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2023. ביום 31 בינואר, 2023, האגודה דיווחה לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון שלה.

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
א. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
17,804	18,089	12,189	16,576	29,993	34,665
236,874	208,144	152,125	164,714	388,999	372,858
254,678	226,233	164,314	181,290	418,992	407,523
15,665	13,877	13,067	13,811	28,732	27,688
467,256	420,200	211,245	230,893	678,501	651,093
482,921	434,077	224,312	244,704	707,233	678,781
737,599	660,310	388,626	425,994	1,126,225	1,086,304
63,255	65,161	42,792	46,091	106,047	111,252
50,550	53,594	73,700	93,834	124,250	147,428
113,805	118,755	116,492	139,925	230,297	258,680
851,404	779,065	505,118	565,919	1,356,522	1,344,984
4,716	4,681	4,637	5,429	9,353	10,110
13,098	15,974	7,568	8,309	20,666	24,283
17,814	20,655	12,205	13,738	30,019	34,393
732,883	655,629	383,989	420,565	1,116,872	1,076,194
100,707	102,781	108,924	131,616	209,631	234,397
833,590	758,410	492,913	552,181	1,326,503	1,310,591

ענף רכב חובה
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
סך הכל ענפי רכב חובה (ראה [באור 14\(ד\)2](#)) להלן)

ענפי חבויות
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
סך הכל ענפי חבויות

סך הכל ענפי רכב חובה וחבויות (ראה [באור 14\(ד\)1](#)) להלן)

ענפי רכוש ואחרים
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
סך ענפי רכוש ואחרים (ראה [באור 14\(ג\)2](#)) להלן)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות:
ענפי רכב חובה וחבויות
ענפי רכוש ואחרים

סך הכל הוצאות רכישה נדחות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:

ענפי רכב חובה וחבויות
ענפי רכוש ואחרים
סה"כ התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר					
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
2021	2022	2021	2022	2021	2022
אלפי ש"ח					
753,743	681,172	433,641	486,667	1,187,384	1,167,839
937	766	3,429	2,774	4,366	3,540
96,724	97,127	68,048	76,478	164,772	173,605
851,404	779,065	505,118	565,919	1,356,522	1,344,984

הערכות אקטואריות כולל הפרשה לפרמיה בחסר:

גב' שירן מאור אלקיים

הפרשות על בסיס הערכות אחרות:

הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה

סך כל התחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר
 ביטוח כללי

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
721,514	732,883	301,909	383,989	1,023,423	1,116,872
118,441	97,036	102,071	108,540	220,512	205,576
33,847	54,894	14,073	33,171	47,920	88,065
(15,029)	(125,802)	25,136	(73,060)	10,107	(198,862)
137,259	26,128	141,280	68,651	278,539	94,779
(3,215)	(4,200)	(295)	(997)	(3,510)	(5,197)
(122,675)	(99,182)	(58,905)	(31,078)	(181,580)	(130,260)
(125,890)	(103,382)	(59,200)	(32,075)	(185,090)	(135,457)
732,883	655,629	383,989	420,565	1,116,872	1,076,194

יתרה לתחילת השנה

עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת
שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח
השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות
שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום
קודמות (4)

סך השינוי בעלות התביעות המצטברת

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה
בגין שנת חיתום שוטפת
בגין שנות חיתום קודמות

סך תשלומים לתקופה

יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות (ללא צבירה), הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.
4. הקיטון באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות מושפע בעיקרו מהשינוי בריבית ההיוון, מהשפעת שימוש בשווי נכסים בלתי סחירים בהתאם לעדכון חוזר הערכת תביעות תלויות ומהתפתחות לטובה בתביעות קטנות.

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש ואחרים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
83,721	100,707	87,295	108,924	171,016	209,631
יתרה לתחילת השנה					
120,791	142,664	80,200	148,846	200,991	291,510
עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח					
(10,763)	(10,692)	(4,217)	(7,251)	(14,980)	(17,943)
שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח (5)					
(78,638)	(97,215)	(31,514)	(78,159)	(110,152)	(175,374)
תשלומים ליישוב תביעות במהלך השנה:					
(18,110)	(31,713)	(32,229)	(43,302)	(50,339)	(75,015)
בגין אירועים של שנת הדוח					
בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח					
(96,748)	(128,928)	(63,743)	(121,461)	(160,491)	(250,389)
סך תשלומים					
3,706	(970)	9,389	2,558	13,095	1,588
שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות					
100,707	102,781	108,924	131,616	209,631	234,397
יתרה לסוף השנה					

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
3. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות לאירועים שקדמו לשנת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות ועודף הערכה לאירועים שקדמו לשנת הדוח.
4. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.
5. השינוי בעלות התביעות המצטברת בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח מתייחס להתפתחות לטובה בענפי רכב רכוש ואובדן רכוש.

באור 14: - התחייבויות בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (1) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזה ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2022									
שנת חיתום									
סה"כ	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)									
	5,197	3,696	1,408	1,374	1,704	3,348	8,612	1,997	4,028
		13,647	24,878	13,294	12,057	12,195	29,030	16,458	12,931
			38,306	28,192	28,981	30,560	49,395	34,036	32,217
				43,365	52,509	54,242	77,576	53,015	53,587
					73,377	85,910	101,261	75,970	76,112
						103,340	121,693	94,181	93,158
							133,161	112,043	108,776
								130,509	134,948
									142,779
									143,655
	215,687	177,521	212,616	205,843	195,971	211,236	218,433	192,553	216,200
		205,807	241,038	172,768	196,355	191,383	214,148	200,039	205,899
			221,221	184,312	172,054	206,105	209,829	189,625	198,627
				168,106	183,500	182,600	215,895	187,969	200,856
					171,039	189,095	203,773	214,325	209,115
						175,059	207,844	202,298	200,734
							191,224	205,708	192,373
								180,265	193,903
									177,110
									164,930
141,533		(28,826)	(8,605)	37,737	24,932	36,177	27,209	19,774	28,789
7.9%		(15.9%)	(4.0%)	18.3%	12.7%	17.1%	12.4%	9.9%	14.0%
1,870,448	215,687	205,807	221,221	168,106	171,039	175,059	191,224	180,265	177,110
827,336	5,197	13,647	38,306	43,365	73,377	103,340	133,161	130,509	142,779
1,043,112	210,490	192,160	182,915	124,741	97,662	71,719	58,063	49,756	34,331
43,192									
1,086,304									
10,110									
1,076,194									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף(חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סה"כ התחייבות בגין חוזה ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2022, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור

2(ח)2).

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (1) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2022									
שנת חיתום									
סה"כ	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)									
	4,200	3,386	764	848	1,343	3,613	2,003	1,996	4,008
		10,476	8,577	10,146	8,448	12,255	29,592	10,928	12,913
			16,862	18,964	18,359	30,538	49,309	28,582	37,154
				27,156	31,832	54,100	78,281	47,537	59,411
					45,836	73,370	97,348	69,160	81,027
						86,794	117,718	84,834	97,097
							129,169	102,187	111,705
								119,762	128,429
									136,037
									135,502
	101,717	78,776	103,731	129,248	125,744	188,368	193,678	177,600	193,435
		107,161	110,328	106,510	117,949	170,205	200,840	178,239	185,130
			108,297	114,230	102,648	172,587	196,706	167,788	179,492
				113,093	114,890	163,470	197,778	161,590	176,598
					110,578	163,195	196,718	167,653	184,156
						149,097	197,253	174,556	182,534
							181,200	157,879	179,184
								162,159	175,820
									160,195
									151,629
102,893		(28,385)	9,115	16,154	15,166	39,721	12,530	16,080	24,935
7.7%		(36.0%)	8.8%	12.5%	12.1%	20.8%	6.5%	9.0%	13.5%
1,345,126	101,717	107,161	108,297	113,093	110,578	149,097	181,200	162,159	160,195
711,794	4,200	10,476	16,862	27,156	45,836	86,794	129,169	119,762	136,037
633,332	97,517	96,685	91,435	85,937	64,742	62,303	52,031	42,397	24,158
26,978									
660,310									
4,681									
655,629									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2022, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 2(ח)2(ד)).

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (2) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2022										
שנת חיתום										
סח"כ	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (**)										
	1,683	1,531	367	350	458	436	432	297	246	390
		6,665	4,404	3,384	5,348	4,769	4,092	5,752	4,060	3,300
			12,186	12,198	16,407	11,550	15,470	15,729	10,462	20,816
				22,748	31,093	26,578	30,233	24,674	22,110	29,925
					39,840	37,952	38,993	33,230	32,054	39,861
						42,153	48,670	37,994	37,498	43,984
							55,569	46,384	41,272	47,960
								57,470	46,578	51,515
									48,204	54,676
										56,734
	100,560	79,089	79,868	81,694	86,584	86,868	92,438	72,692	75,835	73,291
		89,655	83,089	71,122	81,177	74,440	84,580	75,017	65,123	69,117
			70,965	79,840	85,428	75,380	81,645	67,593	62,994	58,799
				67,263	86,678	80,344	83,870	67,496	56,087	67,140
					81,242	74,986	81,973	76,571	64,072	64,620
						68,342	80,930	70,188	61,618	58,548
							78,408	74,449	54,826	62,070
								69,378	54,202	61,406
									51,371	61,824
										59,977
	71,054	(10,566)	8,903	14,431	5,342	23,026	14,030	3,314	13,752	(1,178)
	11.3%	(13.4%)	11.1%	17.7%	6.2%	26.5%	15.2%	4.5%	21.1%	(2.0%)
	737,161	89,655	70,965	67,263	81,242	68,342	78,408	69,378	51,371	59,977
	343,252	6,665	12,186	22,748	39,840	42,153	55,569	57,470	48,204	56,734
	393,909	98,877	82,990	58,779	44,515	26,189	22,839	11,908	3,167	3,243
	13,614									
	407,523									
	4,415									
	403,108									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (***)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף(חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סח"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2022, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה [באור 2\(ח2\)](#)).

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (2) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2022										
שנת חיתום										
סו"כ	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)										
	1,572	1,431	237	132	179	436	298	297	246	388
		5,284	3,274	1,262	1,984	4,769	3,961	4,120	4,058	3,299
			8,294	4,461	6,125	16,320	15,360	14,098	10,723	9,944
				8,038	10,776	31,348	30,100	23,044	22,371	21,686
					13,435	42,723	39,049	32,135	32,313	31,600
						46,924	48,755	45,289	37,758	35,722
							55,654	56,375	41,533	69,698
									46,839	43,253
									48,465	46,414
										48,472
	49,737	45,040	45,733	20,857	28,161	83,830	89,380	69,954	73,948	70,923
		53,227	49,475	22,511	23,858	72,026	81,715	70,645	62,478	66,867
			42,245	25,255	28,305	72,946	79,208	63,228	60,640	56,300
				21,588	27,470	79,988	81,042	63,662	53,732	56,382
					25,397	76,206	82,032	68,447	62,268	55,684
						70,072	81,015	68,860	61,932	54,355
							77,288	73,354	57,088	50,288
								68,145	54,463	53,808
									51,632	53,561
										51,715
32,759		(8,187)	3,488	(731)	2,764	13,758	4,427	1,809	10,846	4,585
6.5%		(18.2%)	7.6%	(3.5%)	9.8%	16.4%	2.6%	3.5%	17.4%	8.1%
511,046	49,737	53,227	42,245	21,588	25,397	70,072	77,288	68,145	51,632	51,715
292,513	1,572	5,284	8,294	8,038	13,435	46,924	55,654	56,375	48,465	48,472
218,533	48,165	47,943	33,951	13,550	11,962	23,148	21,634	11,770	3,167	3,243
7,700										
226,233										
332										
225,901										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף(חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סו"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2022

(*)

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**)

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***)

צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2022, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 2(ח)2(נ)).

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ה. (1) נתונים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022:						
89,518	79,867	81,400	72,633	74,222	83,210	93,478
10,913	2,211	7,288	3,992	(557)	(13,701)	(5,132)
8,612	6,717	1,979	743	1,532	627	(480)

פרמיות ברוטו
הפסד כולל בשייר בגין
שנת החיתום מצטבר
השפעת ההכנסות
מהשקעות מצטבר על
הרווח הכולל המצטבר
בשייר בגין שנת
החיתום

(2) נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות:

שנת חיתום						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022:						
104,157	99,897	95,553	99,541	101,882	99,202	98,048
(19,740)	(10,678)	(13,979)	(32,428)	(11,420)	(22,398)	(17,914)
10,410	8,559	6,604	4,696	2,241	478	(650)

פרמיות ברוטו
הפסד כולל בשייר בגין
שנת החיתום מצטבר
השפעת ההכנסות
מהשקעות מצטבר על
הרווח הכולל המצטבר
בשייר בגין שנת
החיתום

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ה. (3) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה:

הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות
ברוטו	שייר		
אלפי ש"ח			
2022 (*)	16,686	43,714	(5,132)
2021	(27,485)	166	(13,654)
2020	(8,215)	13,890	(557)
			(179)
			6,736
			33,602

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

(*) התפתחות לרעה בשנים עתירות מבטחי משנה והתפתחות לטובה בשנים בהם חוזה המשנה היה נמוך. סיבה נוספת לרווח בגין שנות חיתום קודמות הינה העלייה בריבית ההיוון אשר הקטינה את שווי ההתחייבויות הביטוחיות.

(4) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענפי ביטוח חבויות אחרות:

הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות
ברוטו	שייר		
אלפי ש"ח			
2022 (*)	(29,227)	68,914	(17,914)
2021	(36,667)	(36,301)	(22,398)
2020	(36,506)	89,509	(11,720)
			50,629
			(4,091)
			37,500

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

(*) התפתחות לרעה בשנים עתירות מבטחי משנה והתפתחות לטובה בשנים בהם חוזה המשנה היה נמוך. סיבה נוספת לרווח בגין שנות חיתום קודמות הינה העלייה בריבית ההיוון אשר הקטינה את שווי ההתחייבויות הביטוחיות.

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. (1) בדיקת התפתחות הערכת התביעות התלויות בענפי רכוש ואחרים ברוטו

שנת נזק						
31 בדצמבר						
סה"כ	2022	2021	2020	2019	2018	2017
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)						
תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:						
	175,374	115,990	140,352	130,994	134,533	146,432
לאחר שנה ראשונה	-	171,117	183,695	192,413	186,218	185,337
לאחר שנתיים	-	-	189,345	196,254	190,568	229,530
לאחר שלוש שנים	-	-	-	207,827	196,122	230,218
לאחר ארבע שנים	-	-	-	-	197,661	229,410
לאחר חמש שנים	-	-	-	-	-	229,558
לאחר שש שנים						
תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:						
	291,510	211,642	236,929	206,287	214,686	244,217
לאחר שנה ראשונה	-	188,299	198,171	199,927	203,031	240,562
לאחר שנתיים	-	-	194,589	205,736	199,996	233,315
לאחר שלוש שנים	-	-	-	207,571	200,868	231,880
לאחר ארבע שנים	-	-	-	-	200,762	231,931
לאחר חמש שנים	-	-	-	-	-	231,402
לאחר שש שנים						
אומדן עלויות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2022	1,314,133	291,510	188,299	194,589	207,571	200,762
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022	1,170,882	175,374	171,117	189,345	207,827	197,661
יתרת התביעות התלויות	143,251	116,136	17,182	5,244	3,101	1,844
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת 2016						
סך כל התביעות התלויות בענף ליום 31 בדצמבר 2022	4,177					
	147,428					

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

באור 14: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ו. (2) בדיקת התפתחות הערכת התביעות בתלויות בענפי רכוש ואחרים בשייר

שנת נזק						
31 בדצמבר						
ס"ה"כ	2022	2021	2020	2019	2018	2017
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)						
	97,215	82,804	77,283	82,388	89,732	93,323
	-	113,604	94,084	109,615	116,127	123,714
	-	-	95,103	111,185	117,123	126,457
	-	-	-	109,596	118,330	127,272
	-	-	-	-	118,877	127,303
	-	-	-	-	-	127,451
	142,654	127,193	109,798	117,992	126,706	135,062
	-	118,435	98,279	113,011	121,007	133,876
	-	-	96,490	112,826	118,739	132,172
	-	-	-	109,826	119,343	130,761
	-	-	-	-	119,429	128,070
	-	-	-	-	-	127,671
714,505	142,654	118,435	96,490	109,826	119,429	127,671
661,846	97,215	113,604	95,103	109,596	118,877	127,451
52,659	45,439	4,831	1,387	230	552	220
935						
53,594						

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

אומדן עלויות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת 2016

סך כל התביעות התלויות בענף ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

באור 15: - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

על הכנסות האגודה חל מס בשיעור כאמור בסעיף ב' להלן ועל כל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חל מס רווח. יצויין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח והפנסיה, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

על הכנסות יתר החברות המאוחדות והכלולות חל מס חברות.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על האגודה והחברות המוחזקות שלה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007 ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף. ההסכם האחרון שנחתם הינו לשנות המס 2017-2019. ההסכמים הענפיים מתייחסים בין היתר לנושאים הבאים:

א. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

ב. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

באור 15: - מסים על הכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה (המשך)

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח (המשך)

הסכם עם שלטונות המס (המשך)

ג. ההסכם האחרון שנחתם בחודש נובמבר 2020 מאריך בשלוש שנים נוספות את תוקפו של ההסכם האחרון המתייחס לשנת המס 2016, כך שיחול גם לגבי שנות המס 2017-2019 למעט מספר נושאים, ובין השאר: הוסכם אופן ההכרה לצורכי מס בגין הפרשות שביצעו חברות הביטוח בדוחות הכספיים בשנים 2016-2018 בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד, ואשר בוטלו, ברובן, בשנת 2019 כדלהלן:

בהסכם נקבע כי בשנת 2016 יתואם 10% מהקיטון בהפרשה שנרשם בשנת 2019 ("סכום התיאום"), או 10% מהגידול בהפרשה בשנת 2016, כנמוך שביניהם. הסכום שתואם יוכר כהוצאה בשנת 2019. כמו כן נקבעה הוראה לתיאום והכרה בפער, אם קיים, בין סכום התיאום לבין הסכום שיתואם בשנת 2016.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנת 2020 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור לעיל. להסכם לא היתה השפעה מהותית על מיסים בגין שנים קודמות.

ב. שומות מס ושיעור המס

שומות מס סופיות

בחודש ינואר, 2021 נחתם הסכם בין האגודה לשלטונות המס, לשנות המס 2015-2017, בו נקבע כי שיעור המס שיחול על האגודה לשנים בהסכם: 2015- שיעור של 13.5%, 2016- שיעור של 13.7% ו 2017- שיעור של 13.9% וזאת לאחר שבעבר האגודה שילמה מס בשיעור של 10% בלבד. כתוצאה מהסכם זה, האגודה שילמה מס נוסף לשנים הרלבנטיות בסך של כ- 12.1 מליוני ש"ח בתוספת ריבית והצמדה. לגבי השנים 2018 ואילך טרם נקבע שיעור המס והוא ינוע בהתאם לשיעור המס הממוצע של חברי האגודה. ההפרשות למס לשנים 2018-2021 נערכו בהתאם לשיעור מס של 13.9% ובצירוף מס רווח מגיעות לשיעור של 26.41%.

לחברות המאוחדות שלה, ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ ומשקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ (לשעבר- עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ), הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2016.

ג. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
26,188	16,300	22,880
12,062	(1,540)	(103)
409	(835)	188
38,659	13,925	22,965
(222)	-	-
38,437	13,925	22,965

מסים שוטפים
מסים בגין שנים קודמות
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם סעיף ה' להלן

מסים בגין פעילות מופסקת (ראה באור 26)

באור 15: - מסים על הכנסה (המשך)

ד. מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		

71	39	23
מס/ (הטבת מס) בגין רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת		

ה. מסים נדחים

הרכב המסים הנדחים כמוצג במאזן, הינם כדלקמן:

מכשירים פיננסים	אחרים	סך הכל
אלפי ש"ח		

(1,395)	1,098	(297)
יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 1 בינואר, 2021		

482	353	835
שינויים שנזקפו לדוח על רווח והפסד ורווח כולל אחר		

(913)	1,451	538
יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 31 בדצמבר, 2021		

683	(384)	299
שינויים שנזקפו לדוח על רווח והפסד ורווח כולל אחר		

(230)	1,067	837
יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 31 בדצמבר, 2022		

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
538	837

נכסי מסים נדחים

באור 15: - מסים על הכנסה (המשך)

1. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח על הרווח הכולל היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנוקף בדוח על הרווח הכולל:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
98,532	59,778	86,570
26.41%	26.41%	26.41%
26,022	15,788	22,863
70	(23)	(65)
660	246	251
(378)	(523)	(157)
12,062	(1,540)	-
1	(23)	73
38,437	13,925	22,965
39.01%	23.65%	26.45%

רווח לפני מסים על הכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על האגודה

מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל תוספת/גרועת) מס בגין חברות מאוחדות בעלות שיעורי מס שונה הוצאות שאינן מותרות בניכוי הכנסות פטורות חלק ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני מיסים בגין שנים קודמות אחרים

מסים על ההכנסה

שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 16: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
127,759	176,394
9,083	9,781
12,205	13,738
353	311
1,374	1,392
9,290	7,304
6,052	6,092
1,591	1,516
-	2,007
9,179	11,784
3,913	4,355
180,799	234,674

חברות ביטוח משנה ותווכני ביטוח:
פקדונות של מבטחי משנה
חשבונות אחרים
הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
פרמיה מראש
תביעות לתשלום
ספקים ונותני שירותים
עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר
הוצאות לשלם
חברות קשורות
עמלות לתשלום
זכאים אחרים ויתרות זכות

באור 17: - התחייבויות פיננסיות בגין חכירה

א. פרוט התחייבויות פיננסיות

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
5,096	3,703

התחייבות בגין חכירה

ב. מועדי פירעון התחייבות בגין חכירה

ליום 31 בדצמבר 2022
אלפי ש"ח

1,443
1,491
769
3,703

שנה ראשונה
שנה שנייה
שנה שלישית

סה"כ

באור 18: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
267,170	259,444	526,614
(403)	(8,430)	(8,833)
266,767	251,014	517,781

סה"כ פרמיות בביטוח כללי

שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)

סה"כ פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
271,445	224,888	496,333
(10,764)	(13,108)	(23,872)
260,681	211,780	472,461

סה"כ פרמיות בביטוח כללי

שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)

סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 18: - פרמיות שהורווחו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
שייר	ביטוח משנה	ברוטו	
	אלפי ש"ח		
256,810	208,955	465,765	פרמיות בביטוח כללי
(4,359)	(5,231)	(9,590)	שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
252,451	203,724	456,175	סה"כ פרמיות שהורווחו

(*) גובה הסכום מושפע מעיתוי הפקת הפוליסות וגם מעיתוי הפקת פוליסות לתקופה של מעל שנה.

באור 19: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
			אלפי ש"ח
			רווחים מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה הפרשי שער ודיבידנד בגין:
22,210	16,967	(36,172)	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
14,628	20,898	15,837	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(15,238)	19,113	20,153	הכנסות (הוצאות) ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2,970	18,415	11,486	הכנסות מדיבידנד
24,570	75,393	11,304	סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון

באור 20: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
			אלפי ש"ח
15,397	16,724	16,200	דמי ניהול מחברה מנהלת בגין פעילות הפנסיה

באור 21: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה עמלת סוכנויות ביטוח מאוחדות
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
36,594	37,815	46,190	
23,728	24,220	25,563	
60,322	62,035	71,753	סה"כ הכנסות מעמלות

באור 22: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			בגין חוזי ביטוח כללי: ברוטו ביטוח משנה בשייר
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
287,430	461,393	365,475	
142,684	215,526	205,910	
144,746	245,867	159,565	

באור 23: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			עמלות רכישה הוצאות רכישה אחרות שינוי בהוצאות רכישה נדחות
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
31,202	36,010	36,466	
(** 51,281)	54,067	58,609	
(491)	(7,619)	(4,374)	
81,992	82,458	90,701	סה"כ עמלות והוצאות שיווק
30	-	-	(*) סך כל עמלות והוצאות שיווק בפעילות מופסקת, ראה באור 26 .

(**) סווג מחדש, ראה [באור 2 כו'](#).

באור 24 - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
59,733	62,172	65,829
9,889	10,588	12,207
12,164	11,539	13,759
4,932	5,410	5,313
1,989	1,891	1,921
6,184	8,388	4,091
8,750	8,677	9,962
103,641	108,665	113,082
24,215	25,123	28,178
(** 51,281)	54,065	58,609
28,145	29,477	26,295
22,213	22,815	30,885
1,149	-	-

שכר עבודה ונלוות
הוצאות מיכון (למעט משכורות, פחת והפחתות)
פחת והפחתות
אחזקת משרדים ותקשורת
עמלות כרטיסי אשראי והוצאות בנק
ייעוץ משפטי ומקצועי
אחרות

סה"כ

בניכוי:

סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות
ותשלומים בגין חוזי ביטוח
סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק
והוצאות רכישה אחרות

סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין
מיכון בסך

(*) סך כל הוצאות הנהלה וכלליות בפעילות
מופסקת, ראה [באור 26](#).

(**) סווג מחדש, ראה [באור 2 כו'](#).

באור 25 - הוצאות (הכנסות) מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
(2,029)	(1,221)	4,670
2,266	-	-
68	87	79
252	208	167
557	(926)	4,916
3	-	-

ריבית והפרשי שער בגין פקדונות מבטחי משנה
ריבית והפרשי הצמדה בגין תשלום למס הכנסה
ריבית והפרשי הצמדה לבנקים ואחרים
הוצאות מימון בגין חכירות

(*) סך כל הוצאות מימון בפעילות מופסקת, ראה
[באור 26](#).

באור 26: - פעילות מופסקת

ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה. ביום 24 במאי, 2020 הושלמה העסקה, לפרטים נוספים ראה [באור 1 א'](#).

לאור המכירה כאמור סווגה הפעילות כפעילות מופסקת.

א. להלן נתונים על תוצאות הפעולות המתייחסים לפעילות שהופסקה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2020	2021	2022
	באלפי ש"ח		
הכנסות	221	-	-
הוצאות	(1,182)	-	-
הטבת מס	222	-	-
סך הפסד כולל מפעילות שהופסקה, נטו	(739)	-	-

ב. להלן נתונים על תזרימי המזומנים המתייחסים לפעילות שהופסקה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2020	2021	2022
	אלפי ש"ח		
שוטפת השקעה	871	-	-
	(15)	-	-
	856	-	-

באור 27: - ניהול סיכונים

במסגרת פעילותה נחשפת האגודה למגוון סיכונים. על מנת לצמצם את החשיפה להפסדים כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, הטמיעה האגודה מערך ניהול סיכונים.

כללי

האגודה פועלת במגזר בשוק הביטוח הכללי וביטוח חיים וחשופה לסיכונים הבאים:

1. סיכוני שוק - הסיכון לשינויים בערך הנכסים וההתחייבויות של האגודה כתוצאה משינויים בפעילות השוק:
 - סיכון ריבית - עלייה בשיעורי הריבית תגרום להפסדים בתיק כתוצאה מירידת מחירי האג"ח המוחזקים על-ידי האגודה.
 - סיכוני מטבע - שינויים בשיעורי החליפין ישפיעו הן על מחירי הנכסים נקובי המט"ח הכלולים בתיק ההשקעות של האגודה והן על ההתחייבויות הביטוחיות לרבות הפעילות מול מבטחי משנה.
 - סיכון שערי מניות - האגודה חשופה לירידה בשווי תיק ההשקעות כתוצאה מירידת הערך (מקומיים או זרים) המוחזקים על ידה.
 - סיכון אינפלציה - ההפסד הנגרם עקב שחיקת ערך נכסי האגודה שאינם צמודים למדד המחירים לצרכן.
2. סיכוני אשראי - הינו הסיכון שנובע כתוצאה מאי מילוי התחייבויותיו של הצד הנגדי לעסקה כתוצאה מחדלות פרעון. במסגרת זו חשופה האגודה, בין היתר, להפסדים כתוצאה מחדלות פרעון או ירידת דירוג האשראי של מבטחי המשנה.
3. סיכון ALM - האגודה חשופה לסיכון שנובע מחוסר התאמה בין ההתחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן (עיתוי, היקף, שווי).
4. סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מכישלון מערכות פנימיות, אנשים (הונאות, טעויות אנוש) ונזקים החיצוניים לאגודה (רעידת אדמה). כמו כן, כמבטחת של קבוצה קטנה של לקוחות גדולים האגודה חשופה לסיכונים תחרות.
5. סיכונים ביטוחיים - תמחור והערכת התחייבויות ביטוחיות שגוי: טעות במודל התמחור (RISK MODEL), או/בפרמטרים והתפלגות הסתברותיות מוטות (PARAMETER RISK), חיתום לקוי, אירועי קטסטרופה וכו'.
6. אבטחת מידע - פגיעה פיזית או לוגית במחשבי האגודה עלולה להסב נזקים כבדים. כיום, מוגנת רשת המחשבים של האגודה באמצעים שונים ומגוונים כגון: ANTI-VIRUS, FIREWALL ועוד. בנוסף, הגישה למערכות המידע השונות ניתנת בתהליך מסודר של בקשת הרשאות.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

כללי (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של האגודה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הפיקוח ושמירה על יעדיה העסקיים של האגודה ועל איתנותה הפיננסית.

דגש בפעילות מושם להתייחסות לשינויים בסביבתה העסקית, התפעולית וכן לשינויים בהנחיות ובדרישות הרגולטוריות המתבקשות.

ניהול הסיכונים מרוכז על-ידי מחלקת ניהול הסיכונים בהתאם למדיניות שאושרה על ידי הוועד המנהל. מחלקת ניהול הסיכונים מזהה, ומעריכה את הסיכונים בשיתוף פעולה עם יחידות תומכות הכוללות את האקטואריה, השקעות, ביטוח משנה וחשבונות.

ניהול סיכונים האגודה נשען על שילובן של מספר עקרונות מרכזיים:

ניהול סיכונים כמותי

(א) מדידת סיכונים עקבית ומהימנה- האגודה תפעל להטמעה של מודלים כמותיים למדידה והערכת סיכונים המבוססים על מתודולוגיות מקובלות בעולם (Best-Practice) תוך יצירת איזון בין צרכי האגודה ומשאביה.

(ב) מעקב אחר מגבלות סיכון כמותיות - האגודה תבצע מעקב שוטף אחר הסיכונים העומדים לפתחה. שינויים מהותיים לרעה ידווחו למוסדותיה האורגניים בהתאם למדיניות הדיווח שהותוותה.

שקיפות

(א) גילוי נאות לגבי הסיכונים (Risk Disclosure) - כחלק מתרבות ניהול הסיכונים המוטמעת באגודה, לפני קבלת החלטה בנושאים וסיכונים להם עלולה להיות השפעה על פעילותה, רואה האגודה חשיבות עליונה בקיום ישיבות ודיונים הן במסגרת מחלקתית והן במסגרת פורום ניהול סיכונים שמטרתו איתור תחומי סיכון ואזורי כשל אפשריים, ניתוח משמעותם והכנת דרכי התמודדות עימם.

באגודה קיימים פורומים מקצועיים/ביטוחיים בראשות המנכ"ל וראש תחום הביטוח. בפורומים אלו מתקיימים דיונים בהם מנתחים את החשיפות, את הרווחיות הענפית, כאשר בדיקות תקופתיות של גורמי הסיכון מובאים באופן שוטף בפני הפורומים הנ"ל, ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים (המשך)

- (ב) תרבות האגודה בנוגע לנטילת סיכונים מבוקרת - ניהול סיכונים הינו תהליך מתמשך ורציף המשתנה מרגע לרגע בהתאם להתפתחויות עסקיות פנימיות ומאקרו-כלכליות משקיות. האגודה מצפה מעובדיה ומנהליה ורואה חשיבות רבה בדיווח והצגה של סיכונים חדשים הצצים לפתחה למנהל הסיכונים ומנהלי המחלקות הרלוונטיות, בכדי לייצר מאגר סיכונים רחב ככל האפשר ולאפשר בחינת השפעת סיכונים אלה על השגת היעדים האסטרטגיים של האגודה.
- (ג) הוועד המנהל מספק עקרונות כתובים לניהול הסיכונים הכולל, כמו גם את המדיניות הספציפית לחשיפות מסוימות לסיכונים, כגון סיכונים ביטוח, סיכון שער חליפין, סיכון שיעור ריבית, סיכון אשראי, וכן שימוש במכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים לא נגזרים.

ציות להוראות רגולציה (Risk Governance)

- (א) האגודה רואה בהוראות החוק סמן ימני לפעילותה בתחום ניהול הסיכונים ופועלת בהתאם לעקרונות המפורטים בדוח זה.
- (ב) בקרה פנימית וחיצונית של תהליכים ומספרים - מנהל הסיכונים עומד בקשר שוטף עם רואה החשבון המבקר והמבקר הפנימי ומקבל עדכונים ודיווחים שוטפים אודות חשיפות, סיכונים ואירועים חריגים באגודה.

דיווח ותייעוד

מנהל הסיכונים מדווח בכתב להנהלה הפעילה והוועד המנהל בנושאים שונים של ניהול הסיכונים:

- ◆ זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנה של האגודה ולעמידה בחבותה למבוטחים קיימים ועתידיים.
- ◆ כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שהוגדרו ע"י האגודה ולתקופות עתידיות שיקבעו.
- ◆ הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מהאגודה לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.

פעולות להגבלת הסיכון

- ◆ הסיכונים המפורטים לעיל ממותנים על ידי פיזור גדול של חוזי הביטוח ועל ידי בחירה ויישום של אסטרטגיות חיתום ויצירת פיזור לפי ענפים, אזורים גיאוגרפים, סוגי הסיכון, גובה הכיסוי וכו'.
- ◆ תהליך השקת מוצרים חדשים כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים במוצר וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם. כאשר מתעורר חשש כי קיימת הרעה בתוצאות החיתומיות, שמקורה אינו בתנודות אקראיות, נערכות בדיקות מעמיקות, בין השאר, להערכת הסיכון הגלום, ובמידת הצורך מותאמת הערכת הרזרבות. בדיקות דומות מתבצעות בעת חידוש עסקאות.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים (המשך)

- ◆ כמו כן, בכדי להקטין את החשיפה לסיכונים, האגודה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, האגודה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה.
- ◆ האגודה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה להגביל את החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש בהתאם לטעמי הסיכון של האגודה כפי שנקבעו על ידי הוועד המנהל.

(ב) דרישות חוקיות

- בהתאם להוראות חוזר הממונה "תפקידי אקטואר ממונה ומנהל סיכונים של מבטח; ומארג היחסים שלהם עם בעלי תפקידים אחרים", מינתה האגודה מנהל הסיכונים. תפקידיו ואחריותו מוגדרים בהתאם להנחיות החוזר:
- ◆ יצירת תרבות ארגונית של ניתוח וניהול סיכונים בדגש על שיתוף פעולה הדוק מצד ההנהלה ובעלי התפקידים.
 - ◆ זיהוי והערכה מדויקת ומקיפה של הסיכון - פיתוח מודלים, בקורות והתאמה לאופי פעילות האגודה.
 - ◆ הדרכה והכוונה של מנהלים לאופן ביצוע ניהול סיכונים יעיל ואפקטיבי.
 - ◆ מעקב ובקרה אחר הסיכונים הסובבים את פעילות האגודה.
 - ◆ מתן המלצות לשיפור.

בנוסף לחוזר המוזכר לעיל פרסם הממונה חוזר הערכות ליישום משטר Solvency II.

להלן מטרות ויעדי תוכנית היישום:

- ◆ הגדרת דרישות ההון הכמותיות הנדרשות מהאגודה בהתאם להנחיות המפורטות בהוראות החוזר שפרסם האיחוד האירופי, תוך בחינת עלויות הציות.
- ◆ גיבוי מלא של ההנהלה הבכירה להקמת מסגרת תשתיות ארגונית ומכוונות לניהול סיכונים כולל באגודה - ERM.
- ◆ הקצאת הון מבוססת סיכונים - יצירת קשר הדוק בין ההון הנדרש התומך בפעילויות העסקיות של האגודה לבין פעילות ניהול סיכונים באופן שיאפשר לאגודה ערך מוסף בדרך קבלת החלטותיה. הכוונה היא לקשור את הרווחיות מהפעילויות השונות ביחס להון הנדרש לצורך מעקב אחר יעילות הקצאת ההון.

כמו כן, על-פי הוראות אחרות של הממונה פורסמו הוראות לעניין ניהול חשיפות בנושאים הבאים: מעילות והונאות מצד גורמים בתוך האגודה ומחוצה לה, ניהול סיכונים אבטחת מידע, ניהול חשיפה למבטחי משנה.

בכדי לעמוד בהוראות החוק תפעל האגודה לעדכון שוטף אודות שינויים רגולטורים, סמוך ככל שניתן למועד קבלתם.

עוד, על-פי הוראות אחרות של הממונה ובהתבסס על סעיף 303 של החוק - Sarbanes Oxley (ואימוץ העתידי של הוראות סעיף 404) נדרשה האגודה למסד שיטות עבודה, זיהוי כלל התהליכים בארגון, קביעת נהלי עבודה ובקרה פנימיים נאותים, הערכות יעילות הבקרה הפנימית ותחזוק מערך זה.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

ג) סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני שער חליפין / סיכוני מטבע

תנודתיות בשער החליפין (בעיקר בדולר) משפיעה על תשלומים ותקבולים ממבטחי משנה, על מחירי הנכסים נקובי מט"ח (השקעות דולריות).

סיכון ריבית

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משינוי עקום הריבית בארץ ובחו"ל, עלייה בעקומי הריבית תגרום להפסדים בתיק ההשקעות (אג"ח צמוד, שקלי וכו').

סיכון מחיר מניות

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה מירידת מחירי המניות בארץ ובחו"ל. תיק ההשקעות של האגודה מושקע בתעודות סל מניות וכו'.

סיכון אינפלציה

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משחיקת ערך הנכסים הלא צמודים בעקבות עליית המדד, חלק מתיק ההשקעות של האגודה מושקע במכשירים פיננסיים לא צמודים.

סיכון ALM

הסיכון הנובע מחוסר התאמה בין התחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן.

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן מבחני רגישות המציגים את השינוי ברווח (הפסד) ובהכנסה הכוללת (הון) עבור הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. השינויים במשתנים הינם ביחס לערך הפנקסני של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמננטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת ולפיכך, במבחני הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

31 בדצמבר 2022

שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הונניים		שיעור הריבית (1)	
שיעור השינוי בשע"ח של הדולר					
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%
				-1%	+1%
אלפי ש"ח					

רווח (הפסד)
כולל (7,839) 7,839 (3,093) 3,093 (46,220) 46,220 22,990 (21,237)

31 בדצמבר 2021

שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הונניים		שיעור הריבית (1)	
שיעור השינוי בשע"ח של הדולר					
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%
				-1%	+1%
אלפי ש"ח					

רווח (הפסד)
כולל (10,456) 10,456 (3,416) 3,416 (27,721) 27,721 33,847 (30,915)

(1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות, בגין מכשירים בריבית משתנה, הובא בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(2) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, התחייבויות פיננסיות ופקדונות ויתרות מבטחי משנה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים 56.8% מתוך סך הנכסים של האגודה (31.12.21 – 61.9%).

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלופין, לאגודה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS 7 לא כוללות השקעות בחברות כלולות).

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

2. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסית. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

31 בדצמבר			
2021	2022		
אלפי ש"ח			
		<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>	
454,848	451,426	נכסי חוב סחירים	
201,915	279,157	נכסי חוב שאינם סחירים	
423,217	121,983	מזומנים ושווי מזומנים	
505,118	565,919	נכסי ביטוח משנה	
1,585,098	1,418,485	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר	
515,895	741,095	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר	
2,100,993	2,159,580	סך כל הנכסים	
		<u>התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר</u>	
5,096	3,703	התחייבויות פיננסיות	
1,356,522	1,344,984	התחייבויות בגין חוזי ביטוח	
1,361,618	1,348,687	סך כל ההתחייבויות עם סיכון ריבית ישיר	
185,945	235,333	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר	
553,430	575,560	הון	
2,100,993	2,159,580	סך כל ההון וההתחייבויות	

* נכסים והתחייבויות שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה ונכסי מיסים שוטפים) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

ג) סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים:

סה"כ	בחול	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד ת"א 35	
אלפי ש"ח				
4,418	-	1,868	2,550	ליום 31 בדצמבר 2022
6,409	3,427	1,365	1,617	נדל"ן מניב בישראל
12,421	9,676	-	2,745	תקשורת ומדיה
2,126	-	-	2,126	תוכנה ואינטרנט
492	-	492	-	כימיה, גומי ופלסטיק
10,216	2,746	-	7,470	שרותי מידע
415	415	-	-	בנקים
4,157	2,028	-	2,129	אלקטרוניקה ואופטיקה
528	-	528	-	פארמה
2,992	2,992	-	-	צריכה מחזורית
-	-	-	-	בנייה
2,646	2,646	-	-	השקעה ואחזקות
4,339	3,221	-	1,118	ביטוח
459	459	-	-	מוליכים למחצה
6,039	3,932	735	1,372	מוצרי מתכת ובנייה
3,777	3,777	-	-	חומרי גלם
2,952	-	779	2,173	ציוד ותקשורת
2,921	1,679	1,242	-	אנרגיה
				מסחר
67,307	36,998	7,009	23,300	סך הכל

סה"כ	בחול	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד ת"א 35	
אלפי ש"ח				
7,554	-	3,139	4,415	ליום 31 בדצמבר 2021
1,230	-	-	1,230	נדל"ן מניב בישראל
21,672	19,924	604	1,144	תקשורת ומדיה
3,168	1,371	-	1,797	תוכנה ואינטרנט
357	-	-	357	כימיה, גומי ופלסטיק
17,475	10,645	-	6,830	שרותי מידע
1,507	1,507	-	-	בנקים
6,211	5,242	969	-	אלקטרוניקה ואופטיקה
897	897	-	-	פארמה
598	-	-	598	צריכה מחזורית
851	-	851	-	בנייה
979	979	-	-	השקעה ואחזקות
7,238	3,793	-	3,445	ביטוח
930	930	-	-	מוליכים למחצה
1,866	1,866	-	-	מוצרי מתכת ובנייה
1,770	-	1,770	-	חומרי גלם
4,004	2,747	-	1,257	ציוד ותקשורת
10,028	7,663	2,062	303	אנרגיה
				מסחר
88,335	57,564	9,395	21,376	סך הכל

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)
(ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או הצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח					
20,100	20,100	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
837	837	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
34,393	34,393	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
12,633	12,633	-	-	-	רכוש קבוע
					השקעה בחברות
18,405	18,405	-	-	-	כלולות
565,919	-	3,788	-	562,131	נכסי ביטוח משנה
86,326	-	33,806	-	52,520	חייבים ויתרות חובה
89,654	-	2,728	-	86,926	פרמיות לגביה
					השקעות פיננסיות
					אחרות:
451,426	-	-	213,517	237,909	נכסי חוב סחירים
					נכסי חוב שאינם
279,157	-	1,548	137,197	140,412	סחירים
67,307	-	36,998	-	30,309	מניות
395,119	-	227,096	-	168,023	אחרות
					סה"כ השקעות
1,193,009	-	265,642	350,714	576,653	פיננסיות
					נכסים בגין הטבות
1,029	1,029	-	-	-	לעובדים
					מזומנים ושווי
137,275	-	39,998	-	97,277	מזומנים אחרים
2,159,580	87,397	345,962	350,714	1,375,507	סך כל הנכסים

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022					
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע בחוץ או הצמדה אליו (*) אלפי ש"ח	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
-	-	-	575,560	575,560	סך כל ההון
התחייבויות					
1,344,984	-	-	-	1,344,984	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	-	-	-	התחייבות בגין מסים נדחים
22	-	-	-	22	התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו
-	637	-	-	637	התחייבות בגין מסים שוטפים
3,703	-	-	-	3,703	התחייבות הנובעת מחכירה
160,920	-	60,016	13,738	234,674	זכאים ויתרות זכות
1,509,629	637	60,016	13,738	1,584,020	סך כל ההתחייבויות
1,509,629	637	60,016	589,298	2,159,580	סך כל ההון וההתחייבויות
(134,122)	350,077	285,946	(501,901)	-	סך הכל חשיפה

(*) במקום בו קיימת חשיפה למטע חוץ או בהצמדה אליו, היא נובעת מחשיפה לדולר.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או הצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
		אלפי ש"ח			
15,325	15,325	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
538	538	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
30,019	30,019	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
12,071	12,071	-	-	-	רכוש קבוע
					השקעה בחברות
17,811	17,811	-	-	-	כלולות
505,118	-	4,882	-	500,236	נכסי ביטוח משנה
53,043	-	18,417	723	33,903	חייבים ויתרות חובה
85,627	-	1,595	-	84,032	פרמיות לגביה
					השקעות פיננסיות אחרות:
454,848	-	-	224,762	230,086	נכסי חוב סחירים
					נכסי חוב שאינם סחירים
201,915	-	-	135,855	66,060	מניות
88,335	-	57,564	-	30,771	אחרות
188,680	-	112,613	-	76,067	
933,778	-	170,177	360,617	402,984	סה"כ השקעות פיננסיות
965	965	-	-	-	נכסים בגין הטבות לעובדים
446,698	-	25,941	-	420,757	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>2,100,993</u>	<u>76,729</u>	<u>221,012</u>	<u>361,340</u>	<u>1,441,912</u>	סך כל הנכסים

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021					
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	בש"ח צמוד למדד	במטבע	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ
			בחוץ או הצמדה אליו (*)		
			אלפי ש"ח		
סך כל ההון	-	-	-	553,430	553,430
<u>התחייבויות</u>					
התחייבויות בגין חוזי ביטוח	1,356,522	-	-	-	1,356,522
התחייבויות בגין מסים נדחים	-	-	-	-	-
התחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו	46	-	-	-	46
התחייבויות בגין מסים שוטפים	-	5,100	-	-	5,100
התחייבויות הנובעת מחכירה	5,096	-	-	-	5,096
זכאים ויתרות זכות	99,615	-	68,981	12,203	180,799
סך כל ההתחייבויות	1,461,279	5,100	68,981	12,203	1,547,563
סך כל ההון וההתחייבויות	1,461,279	5,100	68,981	565,633	2,100,993
סך הכל חשיפה	(19,367)	356,240	152,031	(488,904)	-
(*) במקום בו קיימת חשיפה למטע חוץ או בהצמדה אליו, היא נובעת מחשיפה לדולר.					

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

ד) סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהאגודה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. האגודה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש האגודה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. יצוין, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
2. מתוך יתרת הנכסים האמורה, סך של כ- 781 אלפי ש"ח הינם מזומנים ושווי מזומנים ונכסים סחירים, הניתנים למימוש מיד.
3. על פי כללי ההשקעה על האגודה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות אחרות בסכום שלא יפחת מ-30% מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי השקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

האגודה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של האגודה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, ברוטו

עד שנה	מל שנה ועד 3 שנים	מל 3 שנים ועד 5 שנים	מל 5 שנים ועד 7 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח					
448,103	393,124	230,803	272,954	-	1,344,984
444,562	440,758	257,451	213,751	-	1,356,522

ליום 31 בדצמבר 2022

ליום 31 בדצמבר 2021

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ד) סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות

עד שנה	מל שנה ועד 3 שנים	מל שנים ועד 5 שנים	מל שנים ועד 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
					אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022

1,443	2,260	-	-	-	3,703
-------	-------	---	---	---	-------

התחייבויות בגין חכירה

עד שנה	מל שנה ועד 3 שנים	מל שנים ועד 5 שנים	מל שנים ועד 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
					אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2021

1,396	2,924	776	-	-	5,096
-------	-------	-----	---	---	-------

התחייבויות בגין חכירה

(ה) סיכונים ביטוחיים

סיכונים ביטוחיים כוללים, בין היתר:

סיכוני חיתום

הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ואו בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכוני רזרבה

הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם בן היתר מעריכה האגודה את התחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת האגודה מורכבת מהסיכונים הבאים:

1. סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;

2. סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של האגודה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה האגודה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ- 2.5% הינה כ- 2,123 מיליון ש"ח ברוטו וכ- 24 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון קטסטרופה (המשך)

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר לאגודה חשיפה לסיכון ביטוחי ראה פירוט בהתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח בבאור 14 - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי.

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

להלן תאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם האגודה פועלת

האגודה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, חבויות, רכב רכוש וביטוח רכוש.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים, ביטוח חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות מוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. עיתוי הגשת תביעה וסילוקה מושפעת ממספר גורמים כגון סוג הכיסוי, תנאי הפוליסה וחקיקה ותקדימים משפטיים. בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי הממונה והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

פוליסות ביטוחי רכוש מיועדות להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם האגודה פועלת (המשך)

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור מדיניות חשבונאית.

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטוארית האגודה, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת אלא אם נאמר אחרת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות ושכיחות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשערי הריבית, שערי חליפין ובעיתוי ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמשת האקטוארית לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (באגודה ו/או בענף) כגון LR לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)
(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

כללי (המשך)

ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטוארית מעדכנת את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

ה) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל ובפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

ו) הערכת התביעות התלויות עבור חלק האגודה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי:

א. link ratio / chain ladder

שיטה זו מתבססת על התפתחות התביעות ההיסטוריות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מתביעות שארעו בעבר על מנת להעריך את סך כל התביעות הצפויות.

ב. Bornhuetter-Ferguson

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע באגודה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

ג. הממוצעים

לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, נעשה שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על סמך תחזית כמות תביעות והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

ענף רכב חובה

בענף רכב חובה המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים שנתיים מסוג Chain Ladder, Link Ratio ובשנות החיתום הצעירות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Risk Premium ו-Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). המודל הינו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו. כמו כן, קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי רכב ועסקים שונים.

הערכת חלקם של מבטחי משנה בחוזה הבלתי יחסי נעשה עפ"י הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים ישנות ולשנים האחרונות מבוסס על שיעור עלות הסיכון מהתפלגות התביעות.

ענפי חבויות - חבות מעבידים, צד ג', חבות המוצר, אחריות מקצועית ודירקטורים

בענפי חבויות המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים שנתיים מסוג Chain Ladder, Link Ratio ובשנות החיתום הצעירות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Risk Premium ו-Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). המודל הינו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו. כמו כן, קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לעסקים שונים.

הערכת חלקם של מבטחי משנה בחוזה הבלתי יחסי נעשה עפ"י הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים ישנות ולשנים האחרונות מבוסס על שיעור עלות הסיכון מהתפלגות התביעות. החל משנת חיתום 2020 קיים בנוסף כיסוי ביטוח משנה יחסי.

ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים רבעוניים מסוג Chain Ladder, Link Ratio ובשנת הנזק האחרונה נעשה שימוש גם בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Risk Premium ו-Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי כיסויים, סוגי עסקים וסוגי נזקים שונים. החל משנת נזק 2021 קיים בנוסף כיסוי ביטוח משנה יחסי.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

דירות, אובדן רכוש, ביטוח הנדסי ובעלי חיים

בענפי דירות, אובדן רכוש, ביטוח הנדסי ובעלי חיים המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים רבעוניים מסוג Link Ratio, Chain Ladder ובשנת הנזק האחרונה נעשה שימוש גם בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio ו-Risk Premium. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי כיסויים, סוגי עסקים וסוגי נזקים שונים. החל משנת נזק 2021 קיים בנוסף כיסוי ביטוח משנה יחסי

ענפי רכוש ואחרים

בהתאם להנחיות הממונה, בחנה האגודה הפרשות אקטואריות גם בענפי תאונות אישיות ומטענים בהובלה. עקב מיעוט בנתונים הן מבחינת החשיפה והן מבחינת כמות התביעות והעובדה שענפים אילו עתירי ביטוח משנה לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלה. התביעות התבססו על ניסיון התביעות בפועל.

בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

האגודה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה מחודש ינואר 2015.

בהתאם לעקרונות אלו:

- (1) עתודה שחושבה על ידי האקטוארית, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות.
- במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.
- (2) שיעור היוון תזרים המזומנים – ריבית ההיוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.
- (3) קיבוצ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק).

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3) פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

בין האגודה לבין המוסד לביטוח לאומי נחתם הסכם (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק) בחודש יולי 2021, (להלן, בהתאמה: "המל"ל" ו"ההסדר") הקובע לעניין זכות תביעה מחברות ביטוח המוקנית למל"ל, מכח חוק הביטוח הלאומי, להשבת גמלאות ששילם אם המקרים משמשים עילה גם לחייב את חברות הביטוח בפיצויים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן – "חוק הפלת"ד"). ההסדר קובע כי באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022 הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם היום, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים גם עילה לחייב את האגודה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. ביום 30 בדצמבר 2021 האגודה העבירה לידי המל"ל, מקדמה על חשבון המקרים לעיל בסך של 16,200 אלפי ש"ח. מסכום המקדמה יקוזזו תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר.

ביום 8 באוגוסט 2021 פורסמה במסגרת תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"א 2021, הצעה לתיקון חקיקה שעניינו ביטול חובת תשלום סכום גלובלי כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019) התשע"ח-2018, בגין מקרים שאירעו בשנים 2014 עד 2018. כן מציע תזכיר החוק לקבוע שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים החל משנת 2023 ואילך, וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות. התזכיר מציע שהשיעורים שיועברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי האגודה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

להערכת האגודה, ההסדר כמפורט לעיל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של האגודה. אם התזכיר יתפזר, לחוק, האגודה מעריכה כי הוא עשוי להוות גורם נוסף שישפיע על דמי הביטוח שייגבו ממבוטחים בשנת 2023 ואילך.

חישוב הוצאות עקיפות ליישוב תביעות

האגודה מבצעת הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות. המודל לחישוב ההפרשה מתבסס על ניתוח של מספר הפעולות של פתיחת ו/או סגירת תביעה באגף תביעות, כפי שבוצעו במהלך 3 שנות החיתום האחרונות בכל אחד מענפי הדיווח. סה"כ העלויות העקיפות עבור כל ענף דיווח חולקו במספר הפעולות שבוצעו בתקופה, וזאת בכדי לקבל עלות ממוצעת לפעולה בתקופה. לצורך חישוב הרזרבה להוצאות עקיפות, כל תביעה פתוחה קבלה ערך של רזרבה השווה לעלות של פעולה אחת, עבור הסגירה שתבוצע בעתיד ותביעת IBNR קבלה עלות של שתי פעולות: פתיחה עתידית וסגירה עתידית.

4) ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

- נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה בענפי רכב חובה, ענפי רכוש ואחרים וחבויות.
- נעשה הוון לתביעות תלויות בענפי רכב חובה וחבויות לפי וקטור ריבית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמיית אי נזילות, בדומה לריבית במסגרת הנוהג המיטבי (חוזר ביטוח 2015-2076). ההיוון הופעל על ההערכה הטובה ביותר (Best)

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)
(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)
(4) ההנחות העיקריות שנקלחו לצורך ההערכה האקטוארית (המשך)

(estimate) בתוספת מרכיב סטיית התקן והעתודה להוצאות עקיפות ובהתאם לדפוס התשלומים החזוי של כל ענף ביטוחי.

- שיעור ההיוון יכול להשתנות כתוצאה משינויים בשיעור הריבית חסרת הסיכון ולכן האגודה כעת חשופה לתנודות בעקום הריבית. אם שיעור ההיוון ירד אזי ההתחייבויות הביטוחיות תגדלנה ולהפך.

- (5) רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות
- ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות המבטאות את מה שידוע לנו היום. הנחות אלו עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד, שינויים בסביבה החוקתית, המשפטית, החברתית והכלכלית ומאירועים שיקרו בפועל, שינויים אלה עלולים לגרום להבדלים בין ההערכות לבין העלות הסופית. כמו כן, במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל.
- יצויין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמטיים.

(ו) מידע בדבר סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו. האגודה משקיעה חלק מנכסיה באגרות חוב קונצרניות, סחירות ושאינן סחירות, ובפיקדונות בבנקים. משום כך יש ביציבות גופים אלה ובשווי הביטחונות שהועמדו, כדי להשפיע על שווי אגרות החוב והפיקדונות שהופקדו על-ידי האגודה.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

31 בדצמבר 2022		
סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
אלפי ש"ח		
451,426	277,609	729,035
-	1,548	1,548
451,426	279,157	730,583

בארץ
בחו"ל

סך הכל נכסי חוב

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים

31 בדצמבר 2021		
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים
656,763	201,915	454,848
-	-	-
656,763	201,915	454,848

בארץ
בחו"ל

סך הכל נכסי חוב

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי (*)				
31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A+	-AA ומעלה
אלפי ש"ח				

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

222,700	-	-	-	222,700
228,726	-	-	9,544	219,182
451,426	-	-	9,544	441,882

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

85,173	1,126	-	3,280	80,767
124,849	-	-	-	124,849

אגרות חוב קונצרניות
פקדונות בבנקים ובמוסדות
פיננסיים

67,353	33,488	-	-	33,865
234	234	-	-	-

בטחונות אחרים
לא מובטחים

277,609	34,848	-	3,280	239,481
---------	--------	---	-------	---------

סך הכל נכסי חוב שאינם
סחירים בארץ

729,035	34,848	-	12,824	681,363
---------	--------	---	--------	---------

סך הכל נכסי חוב בארץ

-	-	-	-	-
---	---	---	---	---

מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב (המשך)

דרוג מקומי (*)					
31 בדצמבר 2021					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
					נכסי חוב בארץ
					נכסי חוב סחירים:
244,933	-	-	-	244,933	אגרות חוב ממשלתיות
209,915	-	-	6,229	203,686	אגרות חוב קונצרניות
454,848	-	-	6,229	448,619	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
					נכסי חוב שאינם סחירים:
121,515	1,218	-	3,115	117,182	אגרות חוב קונצרניות פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים
22,547	-	-	-	22,547	
27,911	-	-	-	27,911	בטחונות אחרים
29,942	29,942	-	-	-	לא מובטחים
201,915	31,160	-	3,115	167,640	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
656,763	31,160	-	9,344	616,259	סך הכל נכסי חוב בארץ
-	-	-	-	-	מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ו) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדגמים (המשך)

א.1 נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי (*)				
31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
נכסי חוב בחו"ל				
נכסי חוב סחירים:				
-	-	-	-	-
אגרות חוב קונצרניות				
-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל				
-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל				
1,548	1,548	-	-	-
1,548	1,548	-	-	-
סך הכל נכסי חוב בחו"ל				
-	-	-	-	-
מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי				
-	-	-	-	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ו) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

2.א. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דרוג מקומי					
31 בדצמבר 2022					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
21,664	21,664	-	-	-	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
837	837	-	-	-	נכסי מסים נדחים
395,119	395,119	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
137,275	-	-	-	137,275	מזומנים ושווי מזומנים
554,895	417,620	-	-	137,275	

דרוג מקומי					
31 בדצמבר 2021					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
32,276	32,276	-	-	-	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
538	538	-	-	-	נכסי מסים נדחים
188,680	188,680	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
446,698	-	-	-	446,698	מזומנים ושווי מזומנים
668,192	221,494	-	-	446,698	

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

1. לעניין יתרות נכסי ביטוח משנה בסך 565,919 אלפי ש"ח (שנת 2021 – 505,118 אלפי ש"ח), ראה [באור 27\(ז\)](#) נכסי ביטוח משנה.

2. לעניין יתרות פרמיות לגבייה בסך 89,654 אלפי ש"ח (שנת 2021 – 85,627 אלפי ש"ח), ראה [באור 9](#).

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ו) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והרבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר, 2022					נכסי חוב סחירים
סח"כ	לא מדורג	BBB עד נמוך מ-		AA ומעלה	
		BBB	A		
39,521	-	-	7,009	32,512	נכסי חוב סחירים
120,442	36,395	-	3,280	80,767	נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2021					נכסי חוב סחירים
סה"כ	לא מדורג	BBB עד נמוך מ-		AA ומעלה	
		BBB	A		
44,455	-	-	4,792	39,663	
173.767	30.923	-	3.115	139.729	

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר, 2022		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
38,716	39,521	נכסי חוב סחירים
129,661	120,442	נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2021		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
47,589	44,455	נכסי חוב סחירים
215,596	173,767	נכסי חוב לא סחירים

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ו) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

31 בדצמבר 2022		ענף משק
סיכון אשראי מאזני		
%	אלפי ש"ח	
מסה"כ		
2.5	18,456	תעשייה
6.6	48,262	בינוי ונדל"ן
17.3	126,296	חשמל, מים ואנרגיה
1.2	8,593	תקשורת ושרותי מחשב
32.6	238,188	בנקים
3.7	27,042	שירותים פיננסיים
5.6	41,046	אחר
69.5	507,883	
30.5	222,700	אג"ח מדינה
100	730,583	סך-הכל

31 בדצמבר 2021		ענף משק
סיכון אשראי מאזני		
%	אלפי ש"ח	
מסה"כ		
2.9	18,949	תעשייה
6.6	43,170	בינוי ונדל"ן
19.6	129,054	חשמל, מים ואנרגיה
1.8	11,573	תקשורת ושרותי מחשב
27.8	182,854	בנקים
2.4	15,671	שירותים פיננסיים
1.6	10,559	אחר
62.7	411,830	
37.3	244,933	אג"ח מדינה
100	656,763	סך-הכל

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה

א. האגודה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את האגודה מחובותיה כלפי מבטחיה על פי פוליסות הביטוח.

האגודה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

בהתאם להנחיית הממונה קובע הוועד המנהל של האגודה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר האגודה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות באגודה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות האגודה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר, 2022

נכסי ביטוח משנה									
ביטוח כללי									
פרמיה שטרם הורוחה									
תביעות תלויות									
כתבי אשראי שנתנו כנגד חוב של מבטח המשנה									
בביטוח חובה ובחביונות									
בביטוח רכוש									
בביטוח כללי									
סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2022									
יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)									
אלפי ש"ח									
קבוצת דירוג									
AA- ומעלה									
SWISS RE									
ALLIANZ SE									
XL RE									
אחרים									
A+ עד BBB									
נמוך מ-BBB או לא מדורג									
סה"כ									

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 27: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021

נכסי ביטוח משנה									
ביטוח כללי									
פרמיה שטרם הורווחה									
תביעות תלויות									
סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2021									
יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)									
בביטוח כללי									
בביטוח רכוש									
בביטוח חובה									
בביטוח חוב של									
שנתנו כנגד									
אשראי									
כתבי									
פיקדונות מבטחי משנה									
סה"כ חשיפה (א)									
בין חצי שנה לשנה									
מפלגות בפיגור									
אלפי ש"ח									
קבוצת דירוג									
23,097	(477)	5,698	6,021	49,697	5,825	1,343	53,771	55	-
18,055	1,107	5,433	10,978	20,707	-	6,173	32,052	223	-
11,041	(1,753)	2,907	4,432	42,115	-	10,879	36,822	245	126
38,749	3,449	12,037	11,071	94,551	-	34,937	86,171	36	1,367
90,942	2,326	26,075	32,502	207,070	5,825	53,332	208,816	559	1,493
133,946	10,054	41,973	36,394	156,212	-	74,427	170,206	1,537	6,885
-	(696)	-	4,804	88	-	-	4,196	1,448	(37)
224,888	11,684	68,048	73,700	363,370	5,825	127,759	383,218	3,544	8,341

AA-ומעלה
SWISS RE
ALLIANZ SE
XL RE
אחרים

A+ עד BBB
נמוך מ-BBB או לא
מדורג

סה"כ

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכונים אשראי של מבטחי משנה (המשך)

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפיקדונות ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.
- (ב) לא נדרשה הפרשה לחובות מסופקים. היתרות אינן כוללות יתרות של חברות ביטוח בגין ביטוח משותף.
- (ג) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג על ידי S&P, נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בחובו את כל הטווחים, לדוגמה דירוג A כולל A- ועד A+.
- (ד) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 2.5% (MPL) הינה כ- 2,535 מיליוני ש"ח, ממנה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו הינו כ- 12% ו- 309 מיליוני ש"ח.
- (ה) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2017.

(ח) סיכונים גאוגרפיים
הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2022							
סה"כ	השקעות אחרות(*)	קרנות נאמנות	קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח							
1,067,893	425,776	61,672	15,927	27,920	313,898	222,700	ישראל
263,795	201,046	9,220	22,799	30,730	-	-	ארה"ב
435,966	422,643	963	4,872	7,488	-	-	אירופה
164,884	154,307	2,057	7,351	1,169	-	-	אחר
<u>1,932,538</u>	<u>1,203,772</u>	<u>73,912</u>	<u>50,949</u>	<u>67,307</u>	<u>313,898</u>	<u>222,700</u>	סה"כ
ליום 31 בדצמבר 2021							
סה"כ	השקעות אחרות(*)	קרנות נאמנות	קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח							
1,243,364	622,455	11,153	2,622	30,771	331,430	244,933	ישראל
154,157	89,726	7,038	16,220	41,173	-	-	ארה"ב
321,678	304,575	-	6,124	10,979	-	-	אירופה
187,162	172,801	1,079	7,870	5,412	-	-	אחר
<u>1,906,361</u>	<u>1,189,557</u>	<u>19,270</u>	<u>32,836</u>	<u>88,335</u>	<u>331,430</u>	<u>244,933</u>	סה"כ

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי מבטחי משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 28: - התחייבויות תלויות

א. לא קיימות תובענות ייצוגיות כנגד האגודה אך קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי האגודה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין האגודה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים.

ב. התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן החברה המנהלת) -

1. ביום ה-29 ביולי, 2019 הוגשה בבית הדין האיזורי לעבודה בת"א בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית כנגד הקרן. עניינה של בקשת האישור בטענה שלפיה הקרן מנועה מלגבות מעמיתיה (במישרין או בדרך של גבייה מתוך נכסי הקרן), רכיב המכונה "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מתווספת לגביית דמי הניהול המעוגנים בתקנון הקרן. לטענת המבקש, הדין אמנם מתיר עקרונית גבייה כזו, אם יש לה עיגון חוזי במערכת היחסים שבין הקרן לבין העמית אך לשיטתו, אצל הקרן דנא אין עיגון כזה ולפיכך מדובר בהקשרה בגבייה שאינה כדין. לטענת המבקש, התנהלות הקרן בהקשר זה מקימה לכלל העמיתים אשר בוצעה בעניינם גבייה כאמור, שורה של עילות תביעה כנגדה; ובכלל זה עילות נטענות בגין עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה והפרת חוזה. על יסוד האמור, בדעת המבקש לתבוע בשם כלל העמיתים כאמור, את השבת הכספים שנגבו מהם במישרין או בעקיפין בגין רכיב זה; וכן צווים נלווים, ובכללם צו שירות על הפסקת הגבייה. על פי אומדנו של המבקש, סכום התביעה אם תאושר כייצוגית הוא למעלה מ- 40 מיליון ש"ח. יצוין, כי בקשת האישור דנא, וכן מספר בקשות אישור דומות נגד גופים שונים המנהלים כספי חוסכים, הוגשו בעקבות החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופט א' שטמר), בתיק ת"צ - 16 09 20212 הופמן נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ (ניתן ביום 31.5.2019), במסגרתו התקבלה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת "הפניקס", אשר הושתתה על טענות דומות לאלו המועלות בענייננו. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (להלן: "הבר"ע"), אשר עודנה תלויה ועומדת. במסגרת הדיון בבר"ע, הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדה, אשר תמכה בדרך התנהלותם של הגופים הפיננסיים. דיון בבר"ע קיים ביום ה-11 בפברואר 2021, וכעת ממתינים הצדדים שם להחלטת בית המשפט העליון.

נוכח קיומה של הבר"ע ובעקבות בקשה שהוגשה מטעם הקרן, הורה בית הדין בהחלטה מיום ה-16 בפברואר, 2020 כי בירורה של בקשת האישור יעוכב עד לאחר הכרעתו של בית המשפט העליון בבר"ע. כן נקבע כי חרף עיכוב ההליך, הקרן תגיש את תשובתה לבקשת האישור, וזו הוגשה ביום ה-1 ביולי 2020. ביום 3 במאי, 2022 הורה בית הדין כי בירורה של בקשת האישור יימשך. ביום 14 ביוני, 2022 הגיש המבקש תגובה לתשובת הקרן לבקשת האישור, ובמסגרתה דחה את טענות ההגנה של הקרן ועמד על הטענות שבבקשת האישור. דיון הוכחות בבקשת האישור, כולל חקירת מצהירים, נקבע ליום 24 במאי, 2023. בין לבין השלימו הצדדים הליכי גילוי ועיון מקדמיים.

טרם התקיים דיון מקדמי ראשון בתיק, וטרם ניתנה בו החלטה עניינית כלשהי. היקף החשיפה בהליך זה עשוי להיות מושפע במידה רבה גם מההכרעה בבר"ע, שגם בה טרם ניתנה החלטה. לפיכך, אין בידי החברה המנהלת או יועציה המשפטיים אפשרות להעריך בשלב זה את היקף החשיפה החלה על הקרן בגין הליך זה.

באור 28: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן החברה המנהלת) – (המשך)

2. ביום 13 בדצמבר, 2021 הוגשו לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן בהתאמה: "התביעה" ו"בקשת האישור") נגד - כלל פנסיה וגמל בע"מ, כנגד החברה המנהלת וכנגד 10 נתבעים (משיבים) נוספים, בהתאם לפרט 2 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. על פי הנטען, המשיבים גרמו לנזק ניכר לעמיתים בקופות הגמל, בקרנות הפנסיה, בביטוחי החיים ובפוליסות החסכון שמנהלת כלל פנסיה וגמל בע"מ, בשל כך שבחרו למכור לישראל - קנדה (ט.ר) בע"מ (להלן: "ישראל קנדה") את מניות אלרוב נדל"ן ומלונאות בע"מ (להלן: "אלרוב") שהחזיקו המשיבים מס' 5-1 (לפי הסדר) - כלל פנסיה, כלל חברה לביטוח בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ, כלל סל מניות ישראל - שותפות כללית, והחברה (להלן: "כלל פנסיה", "כלל חברה לביטוח", "כלל החזקות", ו"כלל סל מניות"), על אף שלכאורה היתה תחת ידן הצעתו של מר אלפרד אקירוב (להלן: "אקירוב"), לרכוש את אותן המניות במחיר העולה לפחות ב - 33% על המחיר ששילמה ישראל קנדה עבור מניות אלה.

המבקש טוען, כי הסיבה שהמשיבים בחרו למכור את המניות לישראל קנדה כאמור, היתה לכאורה סכסוך חריף אליו נקלעו המשיבים מס' 5-1 וכן ה"ה יורם נווה ויוסי דורי עם אקירוב, בעל השליטה באלרוב. המבקש טוען, כי הפער בין המחיר שהציע מר אקירוב לשלם עבור מניות אלרוב, שעמד על 170 ש"ח למניה ובין המחיר בו נמכרו מניות אלרוב לישראל קנדה - 128 ש"ח למניה, עומד על כ - 125 מיליון ש"ח, מקום שנמכרו כ - 3 מיליון מניות; לטענת המבקש, בחירת המשיבים למכור את מניות אלרוב בתמורה הנמוכה בכ - 125 מיליון ש"ח מן התמורה שלכאורה היו יכולים למכור אותן למר אקירוב עולה כדי רשלנות, הפרת החובה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב, והפרת החובות המוטלות על המשיבים מכוח הוראות חוק הנאמנות תשל"ט - 1979; לטענת המבקש, הוא עמית בקופת גמל של כלל פנסיה וכן בקרן; המבקש מגדיר את קבוצת המבקשים אשר בשמם תנוהל התובענה הייצוגית: "כל מי שהיה עמית בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, ביטוחי החיים ופוליסות החסכון שמנהלת כלל פנסיה, שהחזיקו במניות אלרוב ביום 18 בספטמבר 2021". לטענת המבקש, מימוש נכס של החוסכים בסך הנמוך בכ - 125 מיליון ש"ח מהתמורה שניתן היה לקבל עבורו, פגע בחיסכון חברי הקבוצה בסך זה. מוסיף המבקש וטוען, כי מאז שנמכרו המניות של אלרוב לישראל קנדה, קופת הגמל בה הוא עמית נשאה תשואה של כ - 7% וכך על פי חישוב שערך המבקש (שהוא כלכלן), הנזק שנגרם מוערך בסך של כ - 134 מיליון ש"ח.

ביום 13 ביוני, 2022 הגישו המשיבים תשובה לבקשת האישור (להלן: "תשובת המשיבים לבקשת האישור") יחד עם בקשה מטעם המשיבים 6-12 לסילוק בקשת האישור כנגדם על הסף (להלן: "הבקשה לסילוק על הסף"). חלק מהנספחים שצורפו לתשובת המשיבים לבקשת האישור הושחרו ולכן, ביום 31 ביולי, 2022 הגיש המבקש בקשה לקבל את תשובת המשיבים לבקשת האישור ללא ההשחרות (להלן: "הבקשה להסרת השחרות").

בהתאם להסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים, התגובה לתשובת המשיבים לבקשת האישור וכן התשובה לבקשה לסילוק על הסף יוגשו בתוך 30 ימים ממועד ההכרעה בבקשה להסרת ההשחרות. 30 ימים לאחר הגשת תשובת המבקש לבקשה לסילוק על הסף יגישו המשיבים תגובה לתשובת המבקש לבקשה לסילוק על הסף.

ביום 24 בינואר 2023, התקיים דיון קדם המשפט בו נדונה בקשת המבקש להסרת ההשחרות, כאשר בסיום הדיון קבע בית הדין כי המשיבים יגישו פרפרזה של הקטעים המושחרים בפרוטוקולים, המבקש יגיש תגובה והמשיבים יתייחסו לתגובת המבקש, בטרם תינתן החלטה בבקשה להסרת השחרות.

טרם התקבלה החלטה בבקשה להסרת השחרות.

טרם נקבע מועד לדיון הוכחות.

באור 28: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן החברה המנהלת) – (המשך)

יועציה המשפטית של החברה מעריכים כי סיכויי הבקשה לאישור תביעה כייצוגית להתקבל נמוכים מ - 50%.

3. במהלך שנת 2017 נערכה בקרן הפנסיה שבניהול החברה המנהלת ביקורת מטעמו של הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח חסכון בנושא זכויות עמיתים בקרן. ביום ה- 7 באוגוסט, 2019 התקבלה בחברה המנהלת טיוטת דוח הביקורת לתגובת החברה המנהלת. טיוטה זו עסקה בנושאים מרכזיים בפעילות קרן הפנסיה וביניהם: נושא הקבוצות, תקנון הקרן, דמי ניהול והוצאות ניהול, טיוב נתונים, דיווח אקטוארי, נוסחת משיכת כספים מהקרן ועוד.

ביום 21 באוגוסט, 2022 התקבל בחברה במנהלת דוח הביקורת הסופי (להלן "דוח הביקורת"). דוח הביקורת כולל הנחיות והמלצות לדירקטוריון החברה במספר נושאים ובין היתר:

בחינת סוגיית הבועות האקטואריות על כלל היבטיה והשלכותיה (לרבות תוחלתן, אופן הטיפול בהן, הלימה גבוהה יותר בין מח"מ הנכסים לבין ההתחייבויות בכל בועה אקטוארית ועוד), מציאת פתרונות לבעיית מקורות מימון לניהול הקרן בעתיד בהינתן היותה קרן סגורה, טיוב אופן תשלומי העמיתים וכן העמקת הליך טיוב הנתונים, המלצות מסוימות לתיקוני תקנון והרחבת ביאורים ועוד. בנוסף, המלצה לשקול את האפשרות של אימוץ נוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנות מס הכנסה, על מנת לעודד את העמיתים בקרן לממש את הכספים כקצבה ולא כמשיכה הונית.

החברה המנהלת לומדת את הנחיות הרשות והמלצותיה ומגבשת תוכנית עבודה לטיפול בממצאים והמלצות אלו. יצוין, כי ביחס לחלק משמעותי מההמלצות, ובפרט בנושאים הקשורים לבועות האקטואריות, התאמת מח"מ נכסים להתחייבויות ונוסחת הפדיון – נקבע בדוח הביקורת כי הדירקטוריון צריך לגבש עמדתו בסוגיות אלו, ואין ההמלצה מחייבת ספציפית ביחס לאופן הטיפול באותם נושאים. לאור כל האמור לעיל, לא ניתן להעריך בשלב זה את מלוא השלכות דוח הביקורת.

באור 29: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר 2022	
אגודות אחרות	ישויות כלולות
אלפי ש"ח	

445	4,291
(2,007)	-

חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר 2021	
אגודות אחרות	ישויות כלולות
אלפי ש"ח	

2,537	4,734
-------	-------

חייבים ויתרות חובה

באור 29: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות
אלפי ש"ח		

-	2,224	-	עלויות העסקה
-	-	16,200	הכנסות דמי ניהול
(* 1,560)	-	-	הוצאות שכר דירה (*)
(*) מוצג כהוצאות פחת ומימון במסגרת תקן IFRS 16.			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות
אלפי ש"ח		

-	2,241	-	עלויות העסקה
-	-	16,724	הכנסות דמי ניהול
(* 1,560)	-	-	הוצאות שכר דירה (*)
(*) מוצג כהוצאות פחת ומימון במסגרת תקן IFRS 16.			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות
אלפי ש"ח		

-	2,666	-	עלויות העסקה
-	-	15,397	הכנסות דמי ניהול
(* 1,560)	-	-	הוצאות שכר דירה (*)
(*) מוצג כהוצאות פחת ומימון במסגרת תקן IFRS 16.			

ג. לא ניתן מידע על פרמיות ותביעות של קיבוצים שהינם בעלי האגודה.

קוסט פורד גבאי את קסירר
רח' מנחם בגין 144'
תל-אביב 6492102
טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

לכבוד

חברי האגודה של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981

ביקרתי את המידע הכספי הנפרד, המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") לימים 31 בדצמבר, 2021 ו-2020 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021, ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים של האגודה לשנת 2021. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הועד המנהל וההנהלה של האגודה. אחריותי היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתי.

לא ביקרתי את המידע הכספי הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי התחייבויות המיוחסים להן, נטו הסתכמו לסך של 14,050 אלפי ש"ח ו-13,386 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020, בהתאמה, ואשר חלקה של האגודה בתוצאות החברות הנ"ל הסתכם ברווח בסך של 664 אלפי ש"ח, בהפסד בסך של 851 אלפי ש"ח וברווח בסך של- 2,410 אלפי ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021, 2020 ו-2019, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הועד המנהל וההנהלה של האגודה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

לדעתי, בהתבסס על ביקורתי ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחוזר ביטוח 4-2011, על עדכוניו.

יאיר קופל - רו"ח מבקר
קוסט פורד גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
30 במרס, 2023

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה (להלן - "דוחות סולר"), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי. המדיניות החשבונאית שפורטה [בבאור 2](#) בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת באור תמציתי זה.

א. דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
9,650	16,386	נכסים בלתי מוחשיים
30,019	34,393	הוצאות רכישה נדחות
10,212	10,687	רכוש קבוע
31,611	35,510	השקעות בחברות בנות וכלולות
505,118	565,919	נכסי ביטוח משנה
431	624	נכסים בגין מסים נדחים
-	11,871	נכסים בגין מסים שוטפים
48,644	72,124	חייבים ויתרות חובה
92,262	92,504	פרמיות לגביה
965	1,029	נכסים בשל הטבות לעובדים
		השקעות פיננסיות:
454,848	451,426	נכסי חוב סחירים
201,915	279,157	נכסי חוב שאינם סחירים
88,335	67,307	מניות
188,461	394,892	אחרות
933,559	1,192,782	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
434,812	121,983	מזומנים ושווי מזומנים
<u>2,097,283</u>	<u>2,155,812</u>	סך כל הנכסים
		<u>הון והתחייבויות</u>
		<u>הון</u>
178,381	178,381	הון מניות ופרמיה
(31,723)	(31,723)	קרנות הון
1,569	255	קרן בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה
404,959	428,478	יתרת עודפים
<u>553,186</u>	<u>575,391</u>	סך כל ההון
		<u>התחייבויות</u>
1,356,522	1,344,984	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
-	-	התחייבויות בגין מסים נדחים
4,293	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
178,186	231,734	זכאים ויתרות זכות
5,096	3,703	התחייבויות פיננסיות בגין חכירה
<u>1,544,097</u>	<u>1,580,421</u>	סך כל ההתחייבויות
<u>2,097,283</u>	<u>2,155,812</u>	סך כל ההון והתחייבויות

30 במרס, 2023

תאריך אישור הדוחות הכספיים

דורון סט

יו"ר הוועד המנהל

פזית כהן חזות

מנהלת כללית

שמואל הרטשטיין
משנה למנהלת הכללית
ומנהל כספים

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)

ב. דוחות על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
456,175	472,461	517,781	פרמיות שהורווחו ברוטו
203,724	211,780	251,014	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
252,451	260,681	266,767	פרמיות שהורווחו בשייר
24,556	75,377	11,304	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,397	16,724	16,200	הכנסות מדמי ניהול
36,594	37,815	46,190	הכנסות מעמלות
328,998	390,597	340,461	סך כל ההכנסות
287,430	461,393	365,475	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
142,684	215,526	205,910	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
144,746	245,867	159,565	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
69,616	70,521	78,573	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
16,992	19,352	18,147	הוצאות הנהלה וכלליות
489	(1,013)	4,867	הוצאות (הכנסות) מימון
66	26	(67)	הוצאות (הכנסות) אחרות- הפסד (רווח) הון
231,909	334,753	261,085	סך כל ההוצאות
(** 580)	2,664	5,194	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
97,669	58,508	84,570	רווח לפני מסים על הכנסה
37,668	12,701	21,117	מסים על ההכנסה
60,001	45,807	63,453	רווח מפעילות נמשכת
(739)	-	-	הפסד מפעילות שהופסקה (ראה באור 26)
59,262	45,807	63,453	רווח נקי
146	167	64	רווח (הפסד) כולל אחר:
(** 215)	1,354	(1,973)	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(** (97)	(510)	661	חלק האגודה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
264	1,011	(1,248)	השפעת המס
59,526	46,818	62,205	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
			סה"כ רווח כולל

(*) לפירוט אודות פעילות מופסקת ראה [באור 1 א'](#) ו**באור 26**.

(**) סווג מחדש, ראה [באור 2 כו'](#).

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)

ג. דוחות על השינויים בהון

הון	קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה (*)	יתרת עודפים (*)	סך הכל
אלפי ש"ח				
יתרה ליום 1 בינואר, 2020	178,381	(31,122)	(601)	614
דיבידנד לבעלי יחידות האגודה	-	-	-	(20,000)
רווח נקי	-	-	-	59,262
סה"כ הפסד כולל אחר	-	-	-	264
סה"כ רווח כולל	-	-	-	59,526
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020	178,381	(31,122)	(601)	663
דיבידנד לבעלי יחידות האגודה	-	-	-	(40,000)
רווח נקי	-	-	-	45,807
סה"כ רווח כולל אחר	-	-	-	1,011
סה"כ רווח כולל	-	-	-	46,818
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021	178,381	(31,122)	(601)	1,569
דיבידנד לבעלי יחידות האגודה	-	-	-	(40,000)
רווח נקי	-	-	-	63,453
סה"כ רווח כולל אחר	-	-	-	(1,248)
סה"כ רווח כולל	-	-	-	62,205
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	178,381	(31,122)	(601)	255
	428,478	575,391		

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
-	517,781	-	517,781
-	251,014	-	251,014
-	266,767	-	266,767
-	1,304	10,000	11,304
16,200 (*)	-	-	16,200
-	46,190	-	46,190
16,200	314,261	10,000	340,461
-	365,475	-	365,475
-	205,910	-	205,910
-	159,565	-	159,565
-	78,573	-	78,573
-	17,599	548	18,147
-	4,867	-	4,867
-	-	(67)	(67)
-	260,604	481	261,085
1,908	-	3,286	5,194
18,108	53,657	12,805	84,570
-	-	-	-
18,108	53,657	12,805	84,570
(1,997)	64	24	(1,909)
16,111	53,721	12,829	82,661

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
-	472,461	-	472,461
-	211,780	-	211,780
-	260,681	-	260,681
-	28,829	46,548	75,377
16,724 (*)	-	-	16,724
-	37,815	-	37,815
16,724	327,325	46,548	390,597
-	461,393	-	461,393
-	215,526	-	215,526
-	245,867	-	245,867
-	70,521	-	70,521
-	18,053	1,301	19,354
-	(1,013)	-	(1,013)
-	-	26	26
-	333,428	1,327	334,755
1,982	-	682	2,664
18,706	(6,103)	45,903	58,506
1,377	167	(23)	1,521
20,083	(5,936)	45,880	60,027

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון

הוצאות אחרות- הפסד הון

סך כל ההוצאות

חלק האגודה ברווחים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

סך כל הרווח לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל רווח כולל לפני מסים על הכנסה

מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

*)

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (**)	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
-	456,175	-	456,175
-	203,724	-	203,724
-	252,451	-	252,451
-	7,556	17,000	24,556
15,397 (*)	-	-	15,397
-	36,594	-	36,594
15,397	296,601	17,000	328,998
-	287,430	-	287,430
-	142,684	-	142,684
-	144,746	-	144,746
-	69,616	-	69,616
-	15,482	1,510	16,992
-	(1,777)	2,266	489
-	-	66	66
-	228,067	3,842	231,909
1,431 (***)	-	(851)	580
16,828	68,534	12,307	97,669
(961)	-	-	(961)
15,867	68,534	12,307	96,708
75 (***)	146	140	361
15,942	68,680	12,447	97,069

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

(**) לפירוט אודות פעילות מופסקת ראה [באור 26](#).

(***) סווג מחדש, ראה [באור 2 כו'](#).

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרותא. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022	
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח	עלות	הערך בספרים
238,185	244,933	237,800	222,700

סך הכל אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחריםשאינם ניתנים להמרה

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
מוחזקים למסחר
מוחזקים לפדיון (*)

158,631	165,460	190,779	189,205
44,860	44,455	39,390	39,521
441,676	454,848	467,969	451,426

סך הכל נכסי חוב סחירים

(*) השווי ההוגן של נכסי החוב הסחירים
המוחזקים לפדיון:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים
להמרה

47,589	38,716
--------	--------

ב. מניות

31 בדצמבר 2022	
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח

73,391	67,307
--------	--------

מניות סחירות המוצגות בשווי הוגן דרך
רווח והפסד

31 בדצמבר 2021	
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח

75,157	88,335
--------	--------

מניות סחירות המוצגות בשווי הוגן דרך
רווח והפסד

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022	
עלות	הערך בספרים	עלות	הערך בספרים
		אלפי ש"ח	
44,930	52,324	128,367	125,089
125,430	136,356	253,822	270,030
170,360	188,680	382,189	395,119

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

חלק ד - פרטים נוספים על התאגיד

תוכן העניינים

2	1. תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים
2	2. פיקדונות בבנקים
2	3. הלוואות
3	4. שינויים בהון האגודה
3	5. השקעות בחברות בת ובחברות קשורות
4	6. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
5	7. שליטה בתאגיד
5	8. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה
5	9. הון האגודה
6	10. מרשם חברים
6	11. מען האגודה
6	12. חברי הוועד המנהל באגודה
10	13. נושאי משרה בכירה באגודה
12	14. מורשה חתימה של האגודה
12	15. רואה החשבון של האגודה
12	16. שינוי בתקנות האגודה
12	17. החלטות האגודה

1. **תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים:**

באלפי ש"ח לשלושת החודשים שנסתיימו בתאריך					
<u>31.03.22</u>	<u>30.06.22</u>	<u>30.09.22</u>	<u>31.12.22</u>	<u>סה"כ</u>	
127,084	129,397	130,897	130,403	517,781	פרמיות שהורווחה ברוטו
<u>62,007</u>	<u>60,176</u>	<u>65,051</u>	<u>63,780</u>	<u>251,014</u>	פרמיות שהורווחה על ידי מבטחי משנה
65,077	69,221	65,846	66,623	266,767	פרמיות שהורווחו בשייר
13,114	(10,277)	(4,226)	12,693	11,304	רווחים (הפסדים) מהשקעות
<u>20,884</u>	<u>21,587</u>	<u>20,693</u>	<u>24,789</u>	<u>87,953</u>	הכנסות מעמלות, דמי ניהול ואחרות
<u>99,075</u>	<u>80,531</u>	<u>82,313</u>	<u>104,105</u>	<u>366,024</u>	סך הכול הכנסות
197,971	72,691	70,081	24,732	365,475	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
<u>102,344</u>	<u>36,830</u>	<u>48,772</u>	<u>17,964</u>	<u>205,910</u>	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
95,627	35,861	21,309	6,768	159,565	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
18,374	24,619	21,223	26,485	90,701	עמלות שיווק והוצאות רכישה אחרות
7,505	6,716	6,737	5,253	26,211	הוצאות הנהלה, כלליות ואחרות
<u>829</u>	<u>4,440</u>	<u>639</u>	<u>(1,087)</u>	<u>4,821</u>	הוצאות/(הכנסות) מימון ואחרות
<u>122,335</u>	<u>71,636</u>	<u>49,908</u>	<u>37,419</u>	<u>281,298</u>	סך הכול הוצאות
(11)	(65)	256	397	577	חלק האגודה ברווחי/(הפסדי) חברה כלולה
(23,271)	8,830	32,661	67,083	85,303	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
<u>(5,986)</u>	<u>7,438</u>	<u>16,756</u>	<u>4,757</u>	<u>22,965</u>	מסים על הכנסה (הטבת מס)
(17,285)	1,392	15,905	62,326	62,338	רווח (הפסד) נקי

2. **פיקדונות בבנקים**

א. פיקדון בסך 22,807 אלפי ש"ח צמוד למדד ונושא ריבית שנתית בשיעור של 4%. הפיקדון הוא לתקופה 20 שנים ויפרע בתשלום אחד בשנת 2031.

ב. פיקדונות שיקליים בסך 124,849 אלפי ש"ח, לא צמודים, הנושאים ריבית שנתית של עד 4% ולפירעון של עד שנה.

3. **הלוואות**

35,035	הלוואות מסחריות
33,865	חברות כרטיסי אשראי בגין תעודות חובה
234	עובדים
69,134	סך הכל

4. שינויים בהון האגודה

<u>יתרה ל-1 בינואר 2021</u>	<u>546,370</u>
דיבידנד לבעלי יחדות האגודה	(40,000)
רווח לשנה	45,805
רווח כולל אחר	1,011
<u>יתרה ל-31 בדצמבר 2021</u>	<u>553,186</u>
דיבידנד לבעלי יחידות האגודה	(40,000)
רווח לשנה	63,472
רווח/(הפסד) כולל אחר	(1,267)
<u>יתרה ל-31 בדצמבר 2022</u>	<u>575,391</u>

5. השקעות בחברות בת ובחברות קשורות

החברה	מס' מניות וסוגן	סך ערך נקוב (ש"ח)	שיעור החזקה	ערך בדו"ח הכספי של התאגיד (באלפי ש"ח)	רווח שנזקף לדו"ח הכספי (באלפי ש"ח)	דמי ניהול ריבית ודיבידנד שהתקבל (באלפי ש"ח)
עתודות – קרן פנסייה לשכירים ועצמאים בע"מ (חברה מנהלת) מד שילד בע"מ	מ"ר	600,000	50%	18,155	594	דמי ניהול 16,200
	מ"ר	7.5	2%	250	-	
סך הכל				<u>18,405</u>	<u>594</u>	

6. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים ששולמו בשנת הדו"ח לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה באגודה (באלפי ש"ח):

סך הכל	תגמולים בעבור שירותים						פרטי מקבל התגמולים			
	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד	שם
1,810	-	-	-	-	377	1,433	-	100%	מנהלת כללית	1. פזית כהן חזות
1,245	-	-	-	-	174	1,071	-	100%	משנה למנכ"לית ומנהל אגף הכספים	2. שמואל הרטשטיין
1,098	-	-	-	-	268	830	-	100%	מנהל כללי חברה בת	3. עופר אביטל
946	-	-	-	-	131	819	-	100%	סמנכ"ל ומנהל אגף מערכות מידע	4. רונן דביר
987	-	-	-	-	94	893	-	100%	סמנכ"לית ומנהלת אגף אקטואריה	5. שירן מאור אלקיים

(*) סה"כ התגמולים לחברי הוועד המנהל בשנת הדו"ח בגין השתתפותם בישיבות הסתכמו ב- 823 אלפי ש"ח.

הערות לנתונים בטבלה:

תנאי העסקתם של נושאי המשרה נקבעו בהסכם העסקה אישי המגדיר את משכורת הבסיס וכן תנאים סוציאליים ופנסיוניים כמקובל לנושאי משרה באגודה. בנוסף, זכאים נושאי המשרה לבונוס שנתי בהתאם למדיניות התגמול של האגודה (המפורסמת במסגרת הדו"ח התקופתי של האגודה).

הגב' פזית כהן חזות החלה את כהונתה כמנכ"לית ביום ה-1.6.2021. תנאי העסקתה נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימה תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

מר שמואל הרטשטיין מכהן כמנהל אגף הכספים של האגודה החל מאוקטובר 1999, וכן כמשנה למנכ"ל החל ממרץ 2014. תנאי העסקתו נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימו תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

מר עופר אביטל מכהן כמנכ"ל החל מ-1 לינואר, 2021 של משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ חברה בת של ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ.

באפריל 2021 אישר הוועד המנהל את מינויה של הגב' ליטל ענבר כמנהלת אגף אלמנטארי והיא החלה את עבודתה באגודה ביום ה-23 למאי, 2021.

7. שליטה בתאגיד

בעלת השליטה באגודה הינה אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("אגודת האחזקות"), המחזיקה 100% מיחידות ההשתתפות באגודה (למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("ניהול סיכונים"), אגודה בת של אגודת האחזקות, וזאת בנאמנות עבור אגודת האחזקות). האחזקות באגודת האחזקות הינן בבעלות כ-285 קיבוצים ותאגידים אחרים מהמגזר הקיבוצי. עוד יצוין, כי כ-17% מהאחזקות באגודת האחזקות הינן בידי משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("משקי הקיבוצים") ותאגידים מקבוצתה. מובהר, כי 100% מיחידות ההשתתפות בניהול סיכונים מוחזקות בידי אגודת האחזקות, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי האגודה וזאת בנאמנות עבור אגודת האחזקות.

8. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

בעלת השליטה באגודה היא אגודת האחזקות המחזיקה 100% מיחידות ההשתתפות באגודה (למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים בנאמנות עבור אגודת האחזקות). כ-17% מהאחזקות באגודת האחזקות הינן בידי משקי הקיבוצים ותאגידים מקבוצתה כמפורט להלן:

משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-67,830 יחידות השתתפות המהוות כ-4.9% מהאחזקות באגודה. משק תשתיות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-67,830 יחידות השתתפות המהוות כ-4.9% מהאחזקות באגודה. מיטב החזקות באגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-67,831 יחידות השתתפות המהוות כ-4.9% מהאחזקות באגודה. הבטחה אגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-37,119 יחידות השתתפות המהוות כ-2.7% מהאחזקות באגודה.

אין נושאי משרה באגודה המחזיקים ביחידות השתתפות באגודה.

9. הון האגודה

הון האגודה מורכב מ-1,392,473 יחידות השתתפות. יחידת ההשתתפות מבטאת חלק מסוים ומוגדר מהון האגודה השווה ליחס שבין יחידת השתתפות אחת לבין כלל יחידות ההשתתפות שהקצתה האגודה.

אין לאגודה מגבלת הון רשום.

10. מרשם חברים

שם החברה	מס' יחידות השתתפות
אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ	1,392,473
ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ	1

11. מען האגודה

המען הרשום של האגודה: רח' החשמונאים 93, תל אביב 6713310, ת.ד. 20190, תל אביב 6120101.

מס' טלפון : 03-5632828

מס' פקסימיליה: 03-5632379

כתובת דוא"ל : www.bth.co.il

12. חברי הוועד המנהל באגודה (תקנה 26)

גברת עדה מרקמן מונתה כדירקטורית בלתי תלויה החל מיום 09.12.2021.

מר אסף בירנבוים מונה כחבר ועד מנהל (מקביל לתפקיד דירקטור) החל מיום 23.1.2022.

גברת עדית גרפונקל מונתה כחברת ועד מנהל (מקביל לתפקיד דירקטור) החל מיום 16.11.2022 במקום מר עודד זבולון, שפרש. בחודש דצמבר 2021 סיים מר רן רונן את תפקידו כדירקטור באגודה. בדצמבר 2021 מונתה הגברת עדה מרקמו כדירקטורית חיצונית באגודה, ומר אסף בירנבוים מונה כדירקטור בינואר 2022.

שנת הלידה		מספר הזהות		השם ושם המשפחה	
1959		055902167		דורון סט	
נתינות		הכתובת			
ישראלית		קיבוץ יגור 30065			
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד		עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין		דירקטור חיצוני	
לא		יו"ר פעיל, יו"ר וחבר ועד מנהל במשקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ולשכירים בע"מ, דירקטור בעידן חדש סוכנות לביטוח ימי (מקבוצת משקי הקיבוצים (2011) בע"מ, יו"ר דירקטוריון ב.ט.ח. השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ, דירקטור באלומות (גורן-ב.ט.ח.) החזקות (2007) חברות בועדות הוועד המנהל:		לא	
חבר ועדת סולבנסי, יו"ר ועדת חברות		חבר ועדת מאזן, חבר ועדת השקעות, חבר ועדת חבירות בנות		תאריך תחילת כהונה	
				12.2009	
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח		בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית			
לא		כן			
משכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: משכלה: B.Sc. בכלכלה וניהול מהטכניון, M.Sc. בכלכלה מהטכניון. העיסוקה: חבר ויו"ר ועד מנהל משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, דירקטור ויו"ר ועד מנהל ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ושכירים בע"מ, דירקטור במשקי ביטוח מקבוצת חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון דליה אנרגיה בע"מ.					

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1968	022929921	שרון אריה שלזינגר
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ להבות חביבה 3883500	

שם ושם המשפחה שרון אריה שלזינגר	מספר הזהות 022929921	שנת הלידה 1968
דירקטור חיצוני לא	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא
תאריך תחילת כהונה 1.2020	חברות בוועדה או בוועדות הוועד המנהל: לא	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: השכלה: תואר ראשון כלכלה וחשבונאות, מדרשת רופין (רישיון לעיסוק בראיית חשבון). תעסוקה: מנכ"ל גרנות ארגון שיתופי אזורי אגש"ח מרכזית בע"מ. חבר ועד מנהל בגרנות ארגון שיתופי אזורי אגש"ח מרכזית בע"מ, מפעלי גרנות אגש"ח בע"מ, מיגר מערכות מידע גרנות אגש"ח בע"מ, סיבן מפעלי כותנה למשקי העמק חפר השרון והשומרון אגודה שיתופית חקלאית, גרנות הובלות אגש"ח, אלוני גרנות אגש"ח, אבוקדו מכון אריזה לפירות סובטרופיים למשקי עמק חפר, מטעי גרנות אגש"ח, חקלאי גרנות אגש"ח, הדרי גרנות אגש"ח, א.פ.א.י אגודה שיתופית לפיות ארץ ישראל בע"מ, גרנות יובל אגש"ח בע"מ, אגרו סטאדיס המרכז הבינלאומי למשתלמים חקלאיים בישראל בע"מ, בר השכלה בינלאומיות מתקדמות בע"מ, מרכז בדרכה אגרוסטדיס תל חי אגודה שיתופית בע"מ, מרכז הדרכה חקלאית כפר סילבר אגש"ח בע"מ, רימון שיתופי ייעוץ וניהול בע"מ, אחזקות תנורה ותעמ"ת- אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, עמק חפר אגש"ח של משקי עובדים לתובלה בע"מ, גרנות חשמל בע"מ, סיבן ניהול פרויקטים סולריים בע"מ, גרנות דגן בע"מ, גרנות תנובות בע"מ, גרנות חרושת בע"מ, גרנות שיבולת ע"מ, גרנות אסס בע"מ, ב.ט.ח, מי רס תשיות חשמל בע"מ, מרימון גז טבעי צפון בע"מ		

שם ושם המשפחה איכנולד גבריאל	מספר הזהות 009671330	שנת הלידה 1955
הכתובת נחל אלכסנדר 8, צור יצחק	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	נתינות ישראלית
דירקטור חיצוני לא	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	
תאריך תחילת כהונה 1.2020	חברות בוועדה או ועדות של הוועד המנהל: לא	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: השכלה: כלכלה ומנהל, מדרשת רופין. תואר שני במנהל עסקים, אוניברסיטת פוליטכניק ניו יורק (שלוחת רחובות). תעסוקה: מנכ"ל אחזקות בית שאן ומשקי בית שאן.		

שם ושם המשפחה עדי גרפונקל	מספר הזהות 057712283	שנת הלידה 1962
הכתובת קיבוץ יטבתה ד.נ. אילות 8882000	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	נתינות ישראלית
דירקטור חיצוני לא	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	
תאריך תחילת כהונה 11.2022	חברות בוועדה או ועדות של הוועד המנהל: לא	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: השכלה: תעסוקה: יו"ר הדקלאים, חברת ועד ההנהלה של משקי הקיבוצים, חברת ועד הנהלה של מחלבות יטבתה		

שם ושם המשפחה מיכה דרורי	מספר הזהות 055377659	שנת הלידה 1958
הכתובת קיבוץ געש 60951	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	נתינות ישראלית
דירקטור חיצוני לא	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	

תאריך תחילת כהונה 2.2014	חברות בוועדות של הוועד המנהל: לא
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור השכלה: תואר ראשון במשפטים, תואר שני במדיניות ציבורית. תעסוקה: יועמ"ש התנועה הקיבוצית, דירקטור ב.ט.ח השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ.	

השם ושם המשפחה צילה דסקל	מספר הזהות 055369581	שנת הלידה 1958
הכתובת שיר השירים 204 אלקנה	נתינות ישראלית	
דירקטור חיצוני כן	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא
תאריך תחילת כהונה 6.2016	חברות בוועדות של הוועד המנהל: חברה בוועדת ביקורת, חברה בוועדת השקעות, יו"ר ועדת מאזן, חברה בוועדת תגמול, חברה בוועדת סולבנסי	
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כן	בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כן	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור השכלה: תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, רואת חשבון מוסמכת. תעסוקה: דירקטורית חיצונית בעגור חברה לניהול קופות גמל וקרנות השתלמות בע"מ.		

השם ושם המשפחה ראובן אבי-טל	מספר הזהות 067388157	שנת הלידה 1947
הכתובת דרך מירה 23 בית יצחק 4292000	נתינות ישראלית	
דירקטור חיצוני כן	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא
תאריך תחילת כהונה 6.2014	חברות בוועדות של הוועד המנהל: יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר ועדת השקעות, יו"ר ועדת תגמול, חבר ועדת מאזן, חבר ועדת סולבנסי	
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כן	בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח לא	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור השכלה: תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול. תואר שני במנהל עסקים. תעסוקה: יו"ר זהר דליה, יו"ר החברה לניהול קרן ההשתלמות של האקדמאים המח"ר, דח"ץ טיב טעם, יו"ר כרומגן, שותף ומנהל, יו"ר הקרן החדשה לקולנוע וטלוויזיה (ע"ר). המרכז להעצמת האזרח (ע"ר), ספליטי טראבל בע"מ, יואפי בע"מ, קומיניטק טכנולוגיות בע"מ, קולויו בע"מ, רוגום בע"מ, אקספלור.דרים בע"מ.		

שם ושם המשפחה עדה מרקמן	מספר הזהות 55398481	שנת הלידה 1958
הכתובת האודם 47, שוהם		
דירקטור חיצוני כן	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא
תאריך תחילת כהונה 12.2021	חברות בוועדות של הוועד המנהל: ועדת ביקורת	
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לא	בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כן	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור השכלה: תואר ראשון ושני בהתמחות מערכות מידע. מוסמכת למדעים הנדסה תעשייה וניהול מטעם הטכניון, מוסמכת במנהל עסקים מטעם אוניברסיטת תל אביב. תעסוקה: ניהול אגף מערכות מידע ב"הפניקס חברה לביטוח" כ-7 שנים. כיום עוסקת בתחום זה במסגרת BDI פרויקטיים.		
שם ושם המשפחה אסף בירנבוים	מספר הזהות 025010596	שנת הלידה 1972
הכתובת השקדים 5 א קיבוץ משמר העמק		
דירקטור חיצוני לא	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין מזכיר	בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא
תאריך תחילת כהונה 1.2022	חברות בוועדות של הוועד המנהל:	
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לא	בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח לא	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור השכלה: תואר ראשון במשפטים LL.B אוניברסיטת תל אביב. MBA מוסמך במנהל עסקים-אוניברסיטת חיפה תעסוקה: יועץ משפטי ראשי בחברת "תמה תעשיית פלסטיק", מנהל אגף בריאות ורווחה בקיבוץ משמר העמק, מנהל הכספים בקיבוץ משמר העמק, יו"ר ועדת ערר לענייני ארנונה מועצה אזורית מגידו, מזכיר חברה במשקי הקיבוצים אגש"ח בע"מ.		

13. נושאי משרה בכירה באגודה (תקנה 26א')

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1975	032201972	פזית כהן חזות
תאריך תחילת הכהונה	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו:	
6.2021	מנכ"לית האגודה, יו"ר דירקטוריון ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטורית בכנעני סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטורית במשקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ, דירקטורית במשקי טנא סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטורית בפלמחים סוכנות לביטוח בע"מ	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד		
לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות:		
השכלה: תואר ראשון בביטוח וניהול, תואר שני מנהל עסקים ומימון		
תעסוקה: מנהלת אגף אלמנטארי ומנכ"לית משותפת בביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, מנהלת חטיבה עסקית בפלתורס סוכנות לביטוח.		

שם ושמ המשפחה	מספר הזהות	תאריך הלידה
שמואל הרטשטיין	054073333	1956
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו		
משנה למנכ"ל ומנהל אגף הכספים, דירקטור בעתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ולשכירים בע"מ, דירקטור בכנעני סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור בעידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ, דירקטור ב- ב.ט.ח השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד		
לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות:		
השכלה: רואה חשבון		
תעסוקה: רואה חשבון מוסמך, משנה למנכ"ל, מנהל אגף כספים ביטוח חקלאי, דירקטור בכנעני סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור באלומות החזקות, דירקטור בעתודות קרן פנסיה.		

שם ושם המשפחה	מספר הזהות	שנת הלידה
אלון וינברג	054155692	1957
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו		תאריך תחילת הכהונה
סמנכ"ל, מנהל אגף תביעות		7.2002
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד		
לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות:		
השכלה: LLB משפטים אוניברסיטת תל אביב, BA שפה וספרות אנגלית, ספרות כללית אוניברסיטת חיפה.		
תעסוקה: סמנכ"ל ומנהל אגף תביעות ביטוח חקלאי.		

שם ושם המשפחה	מספר הזהות	שנת הלידה
עופר אביטל	058069865	1963
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו		
מנכ"ל משקי טנא סוכנות לביטוח בע"מ		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד		
לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות:		
השכלה: BA מינהל עסקים.		
תעסוקה: מנכ"ל משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ.		

שם ושם המשפחה רונן דביר	מספר הזהות 27760792	שנת הלידה 1970
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנהל מחלקת מערכות מידע		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: B.A מנהל עסקים המכללה למנהל תפקיד בתאגיד: מנהל מחלקת מערכות מידע וממונה אבטחת מידע. תעסוקה: סגן מנהל מערכות מידע ב A.I.G חברה לביטוח.		

שם ושם המשפחה שירן מאור אלקיים	מספר הזהות 021662044	שנת הלידה 1985
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנהלת אגף אקטואריה ואנליזה ואקטוארית ממונה		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה B.A, תואר שני בסטטיסטיקה עם התמחות באקטואריה M.A מאוניברסיטת חיפה. חברה מלאה באגודה הישראלית לאקטואריה F.I.L.A.A. תעסוקה: מנהלת תחום אקטואריה ברשות שוק ההון, אקטוארית בתחום חובה וחבויות באיילון חברה לביטוח.		

שם ושם המשפחה הדס בזה	מספר הזהות 023768450	שנת הלידה 1968
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנהלת ביטוח משנה ומטה ביטוח כללי		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: B.A בביטוח המכללה לביטוח. תעסוקה: מנהלת ביטוח משנה ומטה ביטוח כללי בביטוח חקלאי, חתמת ראשית במגדל חברה לביטוח עד יוני, 2017.		

שם ושם המשפחה ליטל ענבר	מספר זהות 036355626	שנת לידה 1980
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנהלת אגף אלמנטר		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: L.L.M, L.L.B במשפטים תעסוקה: חתמת ראשית בהראל חברה לביטוח, מנהלת תביעות ורגולציה בקבוצת אקורד, מנהלת תביעות בפלתורס.		

14. מורשה חתימה של האגודה

לאגודה אין מורשי חתימה עצמאיים.

15. רואה החשבון של האגודה

קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב.

16. שינוי בתקנות האגודה

בשנת הדו"ח לא נעשה שינוי כלשהו בתקנון האגודה.

17. החלטות האגודה

באסיפה הכללית של האגודה מיום 26.05.2022 הוחלט לאשר חלוקת רווחים לחברי האגודה בסך של 40 מיליון ש"ח. בנוסף, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים של האגודה ליום 31.12.2021, לאשר את תקציב האגודה לשנת 2022 כפי שאושר בישיבת הוועד המנהל מיום 31.12.2021 ולמסות את רווחי האגודה לשנת 2021 כשותפות של החברים על פי סעיף 62 לפקודת מס הכנסה.

באסיפה הכללית מיום 4.1.21 הוחלט לאשר את ביטול סעיף 2 למכתב ההתחייבות של אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("אגודת האחזקות") כלפי האגודה מיום 29.5.2014 בקשר עם חלוקות על ידי אגודת האחזקות.

באסיפה כללית מיום 25.11.2021 הוחלט למנות את המפורטים להלן כחברי הוועד המנהל של האגודה לתקופה בת 4 שנים שתחילתה ביום 1.1.2022 ותסתיים ביום 31.12.2025: דורון סט (יו"ר), מיכה דרורי, עודד זבולון, אסף בירנבוים, גבריאל איכנולד, שרון שלזינגר. יצויין כי המינויים יהיה בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כי אינו מתנגד למינויים אלה. בנוסף הוחלט כי מכהנים כחברי ועד חיצוניים (דח"צים) בועד המנהל של האגודה: ראובן אבי-טל (מועד תחילת כהונה נוכחית, שלישית – החל מיום 15.6.2023), צילה דסקל (מועד תחילת כהונה נוכחית, שניה – החל מיום 24.6.2019), עדה מרקמן – מועד תחילת כהונה נוכחית, ראשונה, החל מיום 9.12.2021).

פזית כהן חזות מנהלת כללית

דורון סט יו"ר ועד מנהל

תל אביב, 30 במרס 2023

פרק א' – הצהרת אקטואר ביטוח כללי

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן-המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן -ההפרשות) ליום 31.12.2022, כפי שמפורט להלן.

הנני עובדת שכירה של המבטח ומכהנת כאקטוארית ממונה בביטוח חקלאי החל מיום 20/06/2020. אינני בעלת עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות, לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות. ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

1. ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר ה"פול".

2. לא חושבה הפרשה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל, אין לחברה ביטוחים משותפים כאלה.

3. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית¹

ליום 31/12/2022		
אלפי ₪		
שייר	ברוטו	
		תביעות תלויות
		(א) ענפים שאינם מקובצים :
188,936	348,807	רכב חובה
158,677	226,831	חבות מעבידים
189,646	296,974	צד ג'
7,972	21,565	אחריות מקצועית
39,203	81,019	חבות מוצר
30,427	34,841	רכב רכוש
688	6,878	דירות
4,621	69,570	אובדן רכוש
1,153	11,529	הנדסי
350	3,498	בעלי חיים
621,673	1,101,512	סה"כ ענפים שאינם מקובצים
לא רלוונטי	לא רלוונטי	סה"כ ענפים מקובצים
621,673	1,101,512	(ב) סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים
45,671	45,671	(2) הוצאות עקיפות בגין כל הענפים
		(3) ר בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות :
3,282	8,125	רכב חובה
10,609	12,591	רכב רכוש
-	-	מקיף דירות
13,891	20,716	
681,235	1,167,899	סה"כ תחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים הבאים רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות מוצר, רכב רכוש, דירות, אובדן רכוש הנדסי ובעלי חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

- הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ;
- הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
- עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;

¹ הנתונים אינם כוללים את ההתחייבות בגין הענפים מטענים בהובלה ותאונות אישיות אשר אינן מוערכים אקטוארית.

- ד. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות לתביעות התלויות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות לתביעות תלויות המפורט בפרק ב', מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה להוצאות עקיפות המפורטת בפרק ב', מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות לפרמיה בחסר המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. הערות, הבהרות והסברים בנוגע לחוות הדעת האקטוארית
- 1.1. הרזרבה הנקובה מבוססת על הערכה אקטוארית. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות המבטאות את מה שידוע לנו היום. הנחות אלו עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד, שינויים בסביבה החוקתית, המשפטית, החברתית והכלכלית ומאירועים שיקרו בפועל, שינויים אלה עלולים לגרום להבדלים בין ההערכות לבין העלות הסופית.
- 1.2. במספר תביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעה על סמך חוות דעת מומחי החברה ובהתאם להמלצת יועציהם המשפטיים. כל שינוי או התפתחות בהערכות מומחי החברה עלולה להשפיע על עלות תביעות אילו.
- 1.3. החברה ממשיכה ליישם את עמדת הממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. נאותות הרזרבה נבדקה בכל ענף בנפרד אל מול הרזרבה שחושבה בהתאם לכללי הנוהג המיטבי והרזרבות בכל הענפים עומדת ברמת הביטחון הנדרשת לפי עיקרון הזהירות.
- 1.4. ניתן לייחס את אי הודאות בעתודות לשני מרכיבים עיקריים של סיכון: סיכון רנדומלי וסיכון סיסטמי. הערכת הסיכון הרנדומלי נבחנה תוך שימוש במודלים סטוכסטים מקובלים, בעוד שלגבי הסיכון הסיסטמי, בהעדרם של מודלים סטטיסטיים מתאימים, נדרש שימוש בשיטות איכותיות המשלבות

מידה רבה של שיקול דעת. ככל שתתגבש בארץ בשנים הבאות מודלים להערכת הסיכון הסיסטמי וככל שהחברה תצבור ידע וניסיון נוספים, ייתכנו שינויים בהערכת סיכון זה בעתיד.

1.5. הערכת ההתחייבויות לענף רכב חובה ולענפי החבויות כוללת תוספת מרווח בטחון המחושבת על בסיס סטית התקן במודל האקטוארי על פי שיטה שהוזכרה במאמר של האקטואר ד"ר טומאס מאק ב-1993 Astin Bulletin.

1.6. בחודש יולי 2021 גובש הסדר בין חברות הביטוח, דרך איגוד חברות הביטוח, לבין המוסד לביטוח לאומי (בסעיף זה, בהתאמה "ההסכם" ו"המל"ל") בעניין יישום זכות השיבוב של המל"ל לפי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (בסעיף זה "החוק"), במקרים בהם צד שלישי מחויב בפיצויים מכוח חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("חוק הפלת"ד"). ההסכם קובע כי הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים בניהם, ביחס למקרים שאירעו ויתרחשו בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים גם עילה לחייב את חברת הביטוח של הצד השלישי לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד וכי החברה תעביר לידי המל"ל, עד ליום 31 בדצמבר, 2021 מקדמה על חשבון המקרים האמורים בסך של 16.1 מיליון ש"ח, אשר ממנה יקוזזו תביעות המל"ל האמורות בכפוף לאמור בהסכם.

כמו כן באוגוסט 2021, במסגרת תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"א-2021, אושר תיקון לחקיקה כפי שגובש בהסדר שצוין לעיל, וכן נקבע שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל כלל המבטחות להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים בשנת 2023 ואילך, וזאת חלף שיבוב פרטני של התביעות. על פי התיקון השיעורים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה ויעברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 10% מדמי הביטוח, ובשנת 2025 ואילך 10.95% מדמי הביטוח.

להערכת החברה לא צפויה השפעה של ההסדר על התביעות בענף רכב חובה לתאונות שאירעו בשנים 2014-2022. נציין, כי בסעיף התביעות התלויות בענף רכב חובה מגולמת הפרשה לביטוח לאומי המבוססת על ניסיון העבר. כמו כן, גם לתיקון החקיקה אין השפעה על הערכות האקטואריות במאזן זה היות והוא יחול רק החל משנת 2023, ולא רטרואקטיבי.

1.7. בשוק הביטוח בישראל, קיימות שתי פרקטיקות בדבר היוון של מדידת התחייבויות הביטוחיות: מדידה על בסיס ערך מהוון לפי אינפלציה בלבד (רזרבות "ריאליות"), ומדידה על בסיס ערך מהוון. בשוק העולמי בעבר רוב החברות לא היוונו את הרזרבות בכלל, לא לפי אינפלציה ולא לפי שיעורי ריבית בשוק שוטפים, אבל מקובל בהתאם לסעיף 22 בתקן דיווח כספי בינלאומי 4 שהיוון הרזרבות לפי שיעורי ריבית אלו של השוק עדיף על יתר הגישות.

עד לפני הדוח הכספי של שנים קודמות, האגודה מדדה את ההתחייבויות הביטוחיות על בסיס היוון לפי אינפלציה בלבד. הפרקטיקה הנהוגה במרבית השוק הישראלי היום הינה מדידה על בסיס מהוון לפי ריביות שוק, והאגודה הגיעה למסקנה שהיוון לפי ריביות שוק רלוונטי יותר ומהימן למשתמשים

בדוחות הכספיים (בלשון IFRS 4), וגם מקובל יותר בשוק הישראלי. בנוסף, יש לציין כי שינוי זה הינו עקבי עם IFRS 17.

לאור הנ"ל הוועד המנהל של האגודה קבל החלטה ביום 29 לדצמבר, 2022 לבצע שינוי מדיניות יזום בדבר היוון ההתחייבויות הביטוחיות לתביעות תלויות בענפי החובה והחבויות שכלל יישום למפרע של היוון ההתחייבויות האלה בדוחות הכספיים של האגודה. רואי החשבון המבקרים ליוו את התהליך.

ההיוון מתבסס על וקטור ריבית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמיית אי נזילות (בדומה לריבית במסגרת הנוהג המיטבי – חוזר 2015-2076). ההיוון הופעל על ההערכה הטובה ביותר (best estimate) בתוספת מרכיב סטיית התקן והעתודה להוצאות העקיפות, בהתאם לדפוס התשלומים החזוי של כל ענף ביטוחי. יש לציין, כי האגודה כעת חשופה לתנודות בעקום הריבית. בעקבות שינוי זה החברה ביצעה Restatement של רזרבות הפתיחה.

2. שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת

2.1. חובה וחבויות – כפי שתואר בסעיף 1.7, בשנה קודמת הרזרבה לא הוונה ואילו בשנה נוכחית הפעלנו היוון המבוסס על וקטור ריבית חסרה סיכון בתוספת 80% פרמית אי נזילות.

2.2. UGL – ב-9 בפברואר 2023, הפיקוח פירסם חוזר 2023-8-1 בנושא "עדכון החוזר המאוחד – הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי". החוזר כולל הבהרה שהחברה רשאית להביא בחשבון UGL גם כאשר היא מחשבת את העתודה שלא על סמך הנוהג המיטבי וזאת בכפוף לכך שיתרת העתודה לאחר הפחתת ה-UGL אינה יורדת מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של ההתחייבות.

2.3. יתר הענפים – ללא שינוי.

3. שינויים מהותיים בהפרשות שפורטו בפרק ב' לעיל בהשוואה להפרשות שפורטו בדוח לתקופה

הקודמת

3.1. חובה וחבויות – היוון ההתחייבויות הביטוחיות הפחית את ההפרשות בשייר בכ- 45.6 מיליון ₪.

3.2. UGL – הפחתה של ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-11.3 מיליון ₪.

4. ענפים שלא ניתן לבצע בהם הערכה אקטוארית.

בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים

הבאים:

- תאונות אישיות

- מטענים בהובלה

עקב העדר מובהקות סטטיסטית, הן מבחינת החשיפה והן מבחינת התביעות, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אילו.

חתימה

שירן מאור אלקיים F.I.L.A.A
שם

אקטוארית ראשית
תפקיד

19.03.2023
תאריך